

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en sammanslutning av andelsbanker

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det i finsk lag intas stadganden om en sammanslutning av andelsbanker som är baserad på solidariskt ansvar och som står i överensstämmelse med Europeiska unionens kreditinstitutsdirektiv. Enligt propositionen skall de kreditinstitut som har ett solidariskt ansvar för varandra och som förenas av att höra till ett centralinstitut inte direkt omfattas av vissa stadganden som gäller enskilda kreditinstitut. Ansvaret för att stadgandena iakttas åligger härvid en tillsynsmässig helhet, sammanslutningen, som består av de ifrågavarande kreditinstituten och deras centralinstitut.

Genom ändringar i främst andelsbankslagen görs det möjligt att bilda en konsoliderat övervakad sammanslutning. De andelsbanker, de i andelsbankslagen avsedda banker i aktiebolagsform och den som centralpenninginrättning för andelsbankerna fungerande affärsbank som är medlemmar i ett centralinstitut som har rätt att styra och övervaka dem utgör tillsammans med de sammanslutningar som hör till centralinstitutets och medlemskreditinstitutens konsolideringsgrupper sammanslutningen av andelsbanker.

I sammanslutningen svarar centralinstitutet och medlemskreditinstituten för varandras skulder och förbindelser så som stadgas i lag.

Förslaget bygger på att centralinstitutet i sammanslutningen enligt lag är skyldigt att ge medlemskreditinstituten anvisningar för deras verksamhet i syfte att trygga deras likviditet, soliditet och riskkontroll samt skyldigt att övervaka deras verksamhet. De centrala principerna för systemet ingår i de föreslagna lagändringarna.

Centralinstitutet och alla medlemskreditinstitut samt sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper övervakas konsoliderat vad gäller soliditeten, likviditeten och kundriskerna.

En förutsättning för att sammanslutningen av andelsbanker skall kunna bildas är att den affärsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning är dotterföretag till centralinstitutet att ordföranden för centralinstitutets direktion också är ordförande för affärsbankens direktion. Medlemmarna av centralinstitutets förvaltningsråd skall utgöra majoriteten av affärsbankens förvaltningsrådsmedlemmar.

Utöver förslagen till ändringar i andelsbankslagen innehåller propositionen förslag till ändring av lagen om finansinspektionen, kreditinstitutslagen och handelsregisterlagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 1996.

INNEHÅLL

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläget	4
1.1. Kreditinstitutens verksamhetsmiljö	4
1.1.1. Bankväsendets utveckling	4
1.1.2. Andelsbankernas ställning och betydelse	4
1.2. Andelsbankerna	5
1.2.1. Struktur	5
1.2.2. Andelsbankernas soliditet	5
1.2.3. Andelsbankernas kundrisker	6
1.2.4. Beloppet av andelsbankernas egna medel	6
1.2.5. Andelsbankernas gemensamma ansvar	6
Allmänt	6
Andelsbankernas Säkerhetsfond	6
Andelsbankernas Ömsesidiga Försäkringsbolag	7
1.2.6. Konkurrensen mellan bankerna	7
1.3. Tillsynen över andelsbankerna	8
1.3.1. Finansinspektionen	8
1.3.2. Andelsbanksinspektionen	8
1.3.3. Revision i andelsbanken	8
1.3.4. Andelsbankens förvaltningsråd och direktion	8
1.3.5. Andelsbankens interna revision	8
1.3.6. Andelsbankscentralens interna revision	9
2. Lagstiftningen i Europeiska unionens medlemsländer	9
3. Andelsbankernas strukturella lösningar i andra gemenskapsländer	10
3.1. Nederländerna	10
3.2. Belgien	11
3.3. Luxemburg	12
3.4. Frankrike	12
3.4.1. Gruppen Crédit Agricole	12
3.4.2. Gruppen Crédit Mutuel	12
3.5. Danmark	13
4. Propositionens mål	13
4.1. Tryggande av stabiliteten	13
4.2. Främjande av konkurrens	15
4.3. Konsoliderad tillsyn	15
5. Medel	16
5.1. Sammanslutningen av andelsbanker	16
5.2. Sammanslutningens rättsliga karaktär	16
5.3. Sammanslutningens förhållande till koncernen och konsolideringsgruppen	18
5.4. Gruppbaserad styrning och tryggande av stabiliteten	18
5.4.1. Förvaltningsråd och direktion	18
5.4.2. Likviditet	19
5.4.3. Soliditet	19
5.4.4. Riskkontroll	20

5.5. Övervakningen inom samman-slutningen	21
5.5.1. Centralinstitutets övervakningsfunktion	21
5.5.2. Medlemskreditinstitutens interna revision	21
5.6. Bokslut och revision	22
5.6.1. Redovisningsprinciper och anvisningar	22
5.6.2. Revision	22
5.7. Konkurrens	23
5.8. Av andelsbanksgruppen bildade banker i aktiebolagsform	23
6. Propositionens verkningar	24
6.1. Verkningar för statsekonomin	24
6.2. Ekonomiska verkningar för andelsbanksgruppen	24
6.3. Andra verkningar för andelsbankerna och deras medlemmar	25
7. Beredningen av propositionen	26
8. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	26
8.1. Följderna av värdepappersmagnads-lagen	26
8.2. Regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen som gäller kreditinstituten	26
DETALJMOTIVERING	26
1. Lagförslagen	26
1.1. Andelsbankslagen	26
1.2. Kreditinstitutslagen	41
1.3. Lagen om finansinspektionen	41
1.4. Handelsregisterlagen	41
2. Ikraftträdande	41
1. Lag om ändring av andelsbankslagen	42
2. Lag om ändring av kreditinstitutslagen	49
3. Lag om ändring av lagen om finansinspektionen	50
4. Lag om ändring av handelsregisterlagen	50
BILAGA	51
Parallelltext	51

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Kreditinstitutens verksamhetsmiljö

1.1.1. Bankväsendets utveckling

Liberaliseringen av kapitalrörelserna och finansieringsmarknaden, internationaliseringen av bankverksamheten, den ökade bankkonkurrensen samt speciellt den djupa depression som drabbat landet och den därmed sammanhängande bankkrisen har lett till betydande strukturella förändringar på finansieringsmarknaden. Bankväsendets struktur har förändrats i synnerhet genom försäljningen av Sparbanken i Finland - SBF Ab:s rörelse till fyra andra banker och bankgrupper och därefter genom fusioneringen av Kansallis-Osake-Pankki och Föreningsbanken i Finland Ab till ett kreditinstitut av betydande storlek för finländska förhållanden. Fusionens effekt på bankkonkurrensen är svår att slutgiltigt bedöma. Den nya bankens balansomslutning är ca 300 miljarder mark och dess andel av detaljstbankverksamheten i landet är ca 40 procent och av företagsbankverksamheten ca 60 procent. I konkurrensen mellan bankerna framträder andelsbankernas betydelse: deras andel av inlåningen i mark från allmänheten är 34 procent. I finansieringen av små och medelstora företag är andelsbankernas andel ungefär en tredjedel.

Förutom genom omstruktureringen av det inhemska bankväsendet förändras vår finansieringsmarknad också genom att utländska, speciellt svenska banker etablerar sig på marknaden i Finland. Detta skärper konkurrensen mellan bankerna och ökar lönsamhetskraven på dem.

Finansieringsväsendet i Finland är mycket bankdominerat. Bankernas andel vid förmedlingen av finansieringsmedel har dock minskat de senaste åren, medan värdepappersmarknaden har ökat i betydelse. Fastän utvecklingen är positiv ur finansieringsväsendets synpunkt, ökar den dock behovet av att

avveckla överkapaciteten inom banksektorn.

En central ställning på finansieringsmarknaden i Finland intas av depositionsbankerna, dvs. affärsbankerna, andelsbankerna, sparbankerna och Postbanken Ab. Av dessa bildar andelsbankerna och sparbankerna med sina centralpenninginrättningar och centralorganisationer grupperingar av lokalbanker. Den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna, Andelsbankernas Centralbank Ab (nedan ACA), handhar också den centralt skötta rörelsen inom sin bankgrupp. Centralorganisationer för lokalbankerna är Andelsbankernas Centralförbund och Sparbanksförbundet. Efter försäljningen av Sparbanken i Finland - SBF Ab:s rörelse är sparbankerna 40 till antalet och deras återstående andel av inlåningen i mark från allmänheten är ca 6 procent. Postbanken Ab:s andel av markinlåningen från allmänheten är 15 procent.

1.1.2. Andelsbankernas ställning och betydelse

Bankkrisen har i synnerhet drabbat sparbankerna. Den centrala tillsynen över sparbankerna fungerade inte och ingen övervakning från ägarhåll existerade i praktiken. Detta ledde till okontrollerad kreditgivning och överdriven risktagning i många sparbanker, till att Sparbanken i Finland - SBF Ab bildades och sedermera till att dess rörelse såldes och fördelades mellan fyra banker och bankgrupper. Också i andelsbanksgruppen finns det banker som har tagit risker som varit okontrollerade i förhållande till de egna resurserna. På basis av det gemensamma ansvar som gäller inom andelsbanksgruppen har problemandelsbankernas verksamhet stötts genom Andelsbankernas Säkerhetsfond (nedan ASF) och Andelsbankernas Ömsesidiga Försäkringsbolag (nedan AÖF) samt genom andra åtgärder av bankgruppen inom ramen för det gemensamma ansvaret.

Betydande kundgrupper hos lokalbankerna är i synnerhet hushåll, små och medelstora

företag samt jord- och skogsbruk. Relativt viktigast har bostadsfinansieringen och finansieringen av lantbruket varit. Andelsbankernas banknät tryggar tillgången på finansieringstjänster framför allt i glesbygden. I konkurrensen mellan bankerna erbjuder andelsbankerna ett lokalt alternativ som är baserat på lokal beslutanderätt.

	Balans- omslutn.	varav krediter t. allmänheten	Hus- håll.	Företag och samfund	Jord- och skogsbr
1989	121,8	87,1	39,9	36,1	11,1
1990	134,3	98,4	45,0	42,1	11,3
1991	143,9	102,0	47,4	42,3	11,3
1992	153,1	101,3	47,7	42,4	11,2
1993	174,1	107,1	53,4	42,0	11,7
1994	162,7	99,3	50,4	37,5	11,4

Depositionsbankernas marknadsandelar av inlåningen från allmänheten i mark 1989—1994, %

	FBF+ KOP	Andb+ OKO	PSB	Sb+ SSAB	Övriga banker
1989	33,7	25,8	10,0	27,2	3,3
1990	32,1	26,7	10,6	27,3	3,3
1991	30,4	27,8	11,0	27,3	3,5
1992	31,9	29,5	10,6	25,7	2,3
1993	43,0	34,2	15,5	5,7	1,6
1994	43,1	34,3	15,1	6,0	1,6

1.2. Andelsbankerna

1.2.1 Struktur

Antalet andelsbanker har från år 1986 till 1994 års slut minskat från 370 till 302. Fusionsutvecklingen bland andelsbankerna har närmast inskränkt sig till sammanslagningar av banker inom en liten ekonomisk region i syfte att skapa en bättre konkurrensposition och till fusioneringar av förlustdrabbade banker med en grannbank. Den största och enda fusionen av andelsbanker inom ramen för ett landskap ägde rum i Mellersta Finland, där fjorton andelsbanker gick samman i Keski-suomen Osuuspankki.

Andelsbanksgruppens kontor, personal och inlåning från allmänheten (andelsbankerna och ACA)

	Andelsbanker st.	Kontor st.	Personal st.	Inlåning antal mrd. mk
1989	360	1 205	13 016	62,4
1990	338	1 156	12 799	67,9
1991	329	1 090	12 220	73,2
1992	310	1 023	11 475	77,8
1993	304	977	11 222	91,5
1994	302	993	11 832	94,0

Andelsbanksgruppens omslutning och kreditstock per 31.12, mrd.mk (andelsbankerna och ACA)

1.2.2. Andelsbankernas soliditet

Kreditinstitutslagen (1607/93) ändrade till vissa delar de ditills gällande stadgandena om soliditet. Enligt den tidigare lagstiftningen (lagen om depositionsbankernas verksamhet, 1268/90) skulle i soliditetskalkylen de fordringar som en finsk försäkringsanstalt svarade för räknas till grupp II vid den i lagen avsedda riskgrupperingen. Då kreditinstitutslagen trädde i kraft den 1 januari 1994 ändrades soliditetskraven. I kreditinstitutets soliditetskalkyl hör de fordringar som en försäkringsanstalt svarar för numera normalt till grupp IV.

På grund av ändringen fick andelsbankerna ett betydande behov av mera eget kapital, eftersom den kreditstocks-försäkring som beviljas av AÖF från 1994 års början förlorat sin betydelse som upplättande faktor vid riskgrupperingen av fordringarna och placeringarna. Effekten av denna faktor på soliditetsgraden har varit i genomsnitt 3 procentenheter.

Finansinspektionen har sedan 1994 års början följt med andelsbankernas soliditet genom att övervaka förutom de enskilda bankernas soliditet även andelsbanksgruppens konsoliderade soliditet.

Andelsbanksgruppens konsoliderade soliditet var vid 1994 års slut 10,27 procent. Soliditetskalkylen omfattade utom andelsbankerna också ACA-koncernen, AÖF och ASF.

Vid utgången av 1994 uppgick andelsbanksgruppens primära egna medel till 7 970 miljoner mark, varav 2 230 miljoner mark var kapitalbevis som tecknats av staten. Gruppens supplementära egna medel var 4 336 miljoner mark och de totala egna medlen efter avdragsposter var 10 067 miljoner mark. De riskvägda fordringarna, placeringarna och förbindelserna utanför balansräkningen belöpte sig till totalt 98 047 miljoner mark.

På basis av det gemensamma ansvaret inom gruppen har ASF stött de andelsbanker

som underskridit soliditetsgränsen med understöd, lån och kapitalplaceringar, så att dessa bankers solditet har bevarats på den lagstadgade miniminivån. Fram till den 31 december 1994 hade ASF för sammanlagt 3 651 miljoner mark tecknat sådana av andelsbanker emitterade kapitalbevis som kan räknas till primärt eget kapital. Dessutom hade ACA fram till samma tidpunkt för 137 miljoner mark tecknat av andelsbankerna emitterade kapitallån (*perpetual note*), som får räknas till supplementärt eget kapital. Dessa kapitalbevis och kapitallån har vid beräkningen av soliditeten avdragits från gruppens egna medel.

1.2.3. Andelsbankernas kundrisker

Kreditinstitutslagen begränsar överstora koncentrationer i det enskilda kreditinstitutets kreditgivning. Kreditinstitutet skall anmäla sina stora kundrisker till finansinspektionen minst fyra gånger om året. Med kundrisk avses fordringar och investeringar som gäller en och samma person eller sammanslutning och en person eller sammanslutning som står i väsentlig ekonomisk intressegemenskap med en sådan person eller sammanslutning.

Huvudregeln är att en kundrisk inte får stiga till ett belopp som överstiger 25 procent av kreditinstitutets egna medel. De stora kundriskerna, till vilka räknas de kundrisker som utgör minst 10 procent av kreditinstitutets egna medel, får totalt uppgå till högst 800 procent av de egna medlen.

För de enskilda kundriskerna tillåter kreditinstitutslagen ett övergångsskede av betydande längd. Under detta tillämpas fram till den 31 december 1998 för enskilda kundrisker som uppkommit sedan lagen trätt i kraft en gräns på 40 procent och för anmälningsplikten gällande stora kundrisker en gräns på 15 procent. Dessa riskkoncentrationer skall senast den 31 december 2001 ha nått den i lagen stadgade nivån 25 procent. De banker vilkas egna medel uppgår till ett belopp i mark som motsvarar högst 7 miljoner ecu, dock högst 45 miljoner mark, skall nå de lagstadgade gränserna senast den 31 december 2006.

Den 31 december 1994 hade andelsbankerna 1 213 i lagen avsedda stora kundrisker, vid vilka en företagshelhets förbindelser översteg 15 procent av bankens egna medel. Av dessa översteg 411 kundrisker gränsen

25 procent och 132 gränsen 40 procent av bankens egna medel.

1.2.4. Beloppet av andelsbankernas egna medel

Enligt kreditinstitutslagen, som trädde i kraft vid 1994 års början, skall aktiekapitalet, andelskapitalet eller grundkapitalet för ett kreditinstitut som grundas vara ett belopp i mark som motsvarar minst 5 miljoner ecu, dock alltid minst 30 miljoner mark. De lagstadgade egna medlen skall alltid uppgå till minst startkapitalet.

Minimikravet på egna medel gäller inte ett kreditinstitut som den 2 maj 1992 hade koncession att verka som kreditinstitut. Dess egna medel får dock inte sjunka under deras belopp på ifrågavarande dag. Om kreditinstitutets egna medel sjunker under det lagstadgade beloppet, skall finansinspektionen förelägga kreditinstitutet en frist inom vilken de egna medlen skall nå det stadgade minibeloppet, eller göra en framställning till finansministeriet om att kreditinstitutets koncession skall återkallas.

Det i kreditinstitutslagen stadgade minibeloppet för de egna medlen om 5 miljoner ecu, dock minst 30 miljoner mark, överskreds av sammanlagt 68 andelsbanker den 31 december 1994, medan de egna medlen i 234 andelsbanker var lägre. I två andelsbanker var de egna medlen den 31 december 1994 lägre än den 2 maj 1992.

1.2.5. Andelsbankernas gemensamma ansvar

Allmänt

I andelsbanksgruppen har det rått ett tämligen långtgående gemensamt ansvar mellan andelsbankerna och deras centralpenninginrättning ACA. Det gemensamma ansvaret har förverkligats med anlitan av ASF och AÖF samt genom vissa andra åtgärder vid vilka ACA har medverkat. Gruppens gemensamma ansvarstagande har varit inriktat på att stöda andelsbanker som drabbats av problem.

Andelsbankernas Säkerhetsfond

För att trygga en stabil verksamhet och deponenternas tillgodohavanden skall en andelsbank enligt kreditinstitutslagen höra

till ASF. Säkerhetsfonden kan genom att bevilja understödslån och understöd, göra kapitalinvesteringar samt ställa garanti för lån som tas upp av en medlemsbank i fonden hjälpa medlemsbanker som har lidit så stora förluster eller annars kommit i sådana svårigheter att de behöver stödas för att deras verksamhet skall tryggas.

ASF har under åren 1987-1994 fattat beslut om stöd på sammanlagt 7 102 miljoner mark. Merparten av dessa, nämligen stödbeslut på 4 797 miljoner mark, gällde Stor-Helsingfors Andelsbank. Det betydande stödet till denna bank beror till stor del på de förluster som förorsakats av Talousosuu-pankki och Osuuspankki Yhteistuki, vilka fusionerats med Stor-Helsingfors Andelsbank.

Vid utgången av 1994 var ASF:s fordringar hos andelsbanker på grund av understödslån 197 miljoner mark medan fondens kapitalinvesteringar i andelsbanker uppgick till 3 651 miljoner mark. Av understödslånen var 40 miljoner mark och av kapitalinvesteringarna 3 235 miljoner mark beviljade till Stor-Helsingfors Andelsbank.

För att täcka det gemensamma ansvaret har ASF sedan 1992 uppburit av andelsbankerna och ACA de maximala garantiavgifter som lagen tillåter, dvs. 0,5 procent av medlemsbankernas sammanlagda balansomslutning. Under bankkrisen har garantiavgifterna inte ens närmelsevis täckt vad säkerhetsfonden har betalat ut i understöd, understödslån och kapitalinvesteringar, utan fonden har finansierat största delen av stödet med lån från ACA och andelsbankerna. Vid 1994 års slut uppgick dessa lån till 3 381 miljoner mark.

ASF:s stöd till andelsbanker 1989—1994, miljoner mark

År	Understöd	Understödslån	Kapitalinvestering
1989	65,3	-	-
1990	84,5	-	-
1991	331,9	40	-
1992	657,5	1 561	-
1993	208,3	232	2 048
1994	492,9	197	1 603

Garantiavgifterna till ASF och fondens eget kapital 1989—1994

År	Medlemmar antal	Avgift % av omslutningarna	Avgift Mmk	Eget kapital Mmk
1989	361	0,060	71,6	67,4
1990	339	0,080	112,0	108,2
1991	330	0,310	461,0	94,9
1992	311	0,500	788,0	-829,5
1993	305	0,500	844,8	-603,1
1994	303	0,500	967,0	-310,0

Andelsbankernas Ömsesidiga Försäkringsbolag

Alla andelsbanker har en kreditstocks försäkring i AÖF för sin stock av krediter och bankgarantier. En del av krediterna till vissa kundhelheter kan på grund av försäkringsvillkoren stanna utanför försäkringen då maximibelopp överskrids eller säkerhetskraven inte uppfylls. Försäkringen är till sin natur en laga borgen där bolagets ersättningsansvar uppgår till 60 procent av bankens kreditförlust. Det maximala ersättningsbeloppet i anslutning till en och samma kundhelhet var 4,8 miljoner mark år 1994. Försäkringsbolagets balansomslutning den 31 december 1994 var 1 288 miljoner mark och det egna kapitalet var 301 miljoner mark. Försäkringsbolagets premieinkomst åren 1989-1994 var 1 784 miljoner mark och bolaget betalade 1 016 miljoner mark i ersättningar.

Premieinkomst till och ersättningar från AÖF 1989—1994

År	Andelsbanker	Försäkrade krediter, mrd mk	Premieinkomst, mmk	Ersättningar mmk
1989	360	73,4	62,9	41,7
1990	338	82,1	68,9	37,7
1991	328	79,0	151,5	70,9
1992	309	82,0	267,7	151,6
1993	303	77,6	606,4	286,6
1994	301	73,2	656,0	449,6

1.2.6. Konkurrensen mellan bankerna

Konkurrensen mellan bankerna regleras av stadgandena om tryggande av konkurrens i 11 kap. kreditinstitutslagen och av stadgandena i lagen om konkurrensbegränsningar (480/92). Konkurrensbegränsningarna övervakas av både finansinspektionen och konkurrensverket. Konkurrensverket har tolkat lagen om konkurrensbegränsningar så att

varje andelsbank betraktas som en självständig näringsidkare, varför andelsbanksgruppen inte har setts som en enda enhet i konkurrenshänseende.

Sedan konkurrensverket avlagt Andelsbankernas Centralförbunds ansökan om dispens för samarbete i prissättningen, blev tillståndet dock efter överklagande beviljat av konkurrensrådet fram till 1997 års slut. Riksdagens ekonomiutskott har i sitt utlåtande (EkÜB 14/1992 rd) över regeringens proposition med förslag till lag om konkurrensbegränsningar (RP 162/1991 rd) tagit den ståndpunkten att man inom en lokalbankgrupp kan ge de självständiga bankerna som verkar inom egna områden sådana anvisningar gällande tillvägagångssätt och verksamheten som inte innebär förbjudna konkurrensbegränsningar.

1.3. Tillsynen över andelsbankerna

1.3.1. Finansinspektionen

Finansinspektionen övervakar finansieringsmarknaden och alla de sammanslutningar som opererar på den. Finansinspektionens befogenheter vid utövandet av tillsynen definieras i lagen om finansinspektionen. Finansinspektionen leder och övervakar andelsbanksinspektionens verksamhet. Alla andelsbanker övervakas av finansinspektionen.

Finansinspektionen övervakar för närvarande inte andelsbankernas centralorganisation, men den kan meddela organisationen anvisningar enligt lagen om finansinspektionen.

1.3.2. Andelsbanksinspektionen

Andelsinspektionen är en lagstadgad privaträttslig enhet som utövar offentlig tillsyn över bankverksamhet och vars uppgift är att övervaka andelsbankernas och deras dotterbolags verksamhet. Andelsbanksinspektionen tillsätts av andelsbankernas centralorganisation och dess verksamhet leds och övervakas av finansinspektionen. Andelsbankernas inspektionsdirektör, inspektörer och annan personal sysselsätts av andelsbankernas centralorganisation. Besluten om val av inspektionsdirektör och inspektörer fastställs av finansinspektionen.

Om andelsbanksinspektionens och dess företrädares rättigheter och jäv gäller i till-

ämpliga delar vad som stadgas i lag om finansinspektionen och dess företrädare. Andelsbanken skall lämna andelsbanksinspektionen samma uppgifter som den skall lämna finansinspektionen.

Andelsbankernas centralorganisation och ACA hör inte till andelsbanksinspektionens tillsynsobjekt. Mellan andelsbanksinspektionen och ACA försiggår i praktiken ett begränsat utbyte av upplysningar gällande andelsbankernas ekonomiska ställning.

1.3.3. Revision i andelsbanken

De revisorer som utsetts av andelsstämman sköter primärt, som ombud för ägarna, den lagstadgade externa övervakningen av andelsbanken och dess koncern. Stadgandena om revisorernas uppgifter, valet av dem och deras behörighet ingår i kreditinstitutslagen. Revisionen sker på bank- och koncernnivå. Andelsbanksgruppen som helhet är inte föremål för revision. Från 1995 års början skall varje andelsbank ha minst en av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller revisionsammanslutning samt en revisorssuppleant.

1.3.4. Andelsbankens förvaltningsråd och direktion

Förvaltningsrådets lagstadgade uppgift är att se till att banken sköts med sakkunskap enligt lag och bankens stadgar.

Förvaltningsrådet skall utföra sin övervakningsuppgift bland annat genom att låta inspektörer som det utsett granska skötseln och förvaltningen av banken minst en gång om året. Enligt finansinspektionens föreskrifter skall inspektörerna också höra bankens revisorer och interna revision.

Direktionens lagstadgade uppgift är att leda bankens verksamhet enligt lag och bankens stadgar. Ett centralt inslag härvid är övervakningen.

1.3.5. Andelsbankens interna revision

Den interna revisionen är ett kontrollorgan som stöder bankens ledning i dess uppgift att övervaka och leda banken. Den interna revisionen inrättas på beslut av den enskilda banken och rapporterar till bankens högsta ledning. En intern revisor skall vara oberoende av den verksamhet som revideras och av de personer som är involverade i den.

Med tanke på oberoendet samt för att revisionsmålen skall uppnås och revisionen vara täckande underställs den interna revisionen organisationsmässigt den högsta ledningen, i praktiken vanligen direktionen eller verkställande direktören.

Då ett kreditinstitut bildas skall enligt finansinspektionens föreskrifter till koncessionsansökan fogas en utredning av hur den interna revisionen är ordnad. Några andra lagstadgade förpliktelser eller bestämmelser av myndigheterna gällande intern revision finns inte i Finland.

Andelsbanksinspektionen har i sina instruktioner krävt att en intern revision inrättas i varje andelsbank. Vid Andelsbankscentralen (ACA-koncernen och Andelsbankernas Centralförbund samt andra enheter inom Andelsbankscentralen) har det funnits en intern revision sedan tidigare. Vid Andelsbankscentralen och i de 17 största andelsbankerna sköts den interna revisionen som huvudsyssla, i övriga andelsbanker som bissyssa.

1.3.6. Andelsbankscentralens interna revision

Den interna revisionen biträder Andelsbankscentralens högsta och operativa ledning vid övervakningen och styrningen av verksamheten genom att utföra intern revision av Andelsbankscentralens enheter, funktioner och koncerner till stöd för ledningens styrnings- och övervakningsuppgifter. Den interna informationen skall inspektera alla centrala funktioner och enheter på det sätt och i den omfattning som enheternas, funktionernas och koncernernas verksamhet till sin karaktär och betydelse förutsätter.

Den interna revisionen står kontinuerligt i kontakt med den externa revisionen i syfte att koordinera revisionsverksamheten samt biträder årsrevisorerna och de av förvaltningsrådet utsedda inspektörerna i deras verksamhet och verkställer inspektioner inom Andelsbankscentralen. Den interna revisionen har obegränsad rätt inspektera och få upplysningar.

2. Lagstiftningen i Europeiska unionens medlemsländer

Europeiska gemenskapernas råds första direktiv om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva

verksamhet i kreditinstitut (77/780/EEG), nedan första banksamordningsdirektivet, är det första direktiv som gäller en harmonisering av den europeiska lagstiftningen om kreditinstitut.

Till de betydande harmoniseringsåtgärder som ingår i första banksamordningsdirektivet hör bl.a. kravet på att kreditinstitutet skall ha en tillräckligt stor egen kapitalbas, kravet på att två personer skall leda kreditinstitutet och kravet på att dessa personer skall vara tillräckligt väl ansedda. I direktivet bestäms dessutom att medlemsstaterna i Europeiska unionen skall anmäla varje beviljad auktorisation till kommissionen. Varje kreditinstitut skall uppföras på en lista som kommissionen skall offentliggöra i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Den egentliga rätten att fritt tillhandahålla banktjänster inom hela gemenskapen samt rätten att fritt starta bankrörelse genomfördes genom rådets andra direktiv om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (89/646/EEG), nedan andra banksamordningsdirektivet.

Första banksamordningsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att i sin lagstiftning bestämma att de bankvisa bestämmelserna om tillsyn inte skall tillämpas på en enskild bank, om banken varaktigt tillhör en sådan helhet som består av kreditinstitut och som uppfyller de krav som stadgas i lag. I direktivet bestäms under vilka förutsättningar en bankgruppering som är verksam i en medlemsstat — en central företagsenhet och de kreditinstitut som är underställda den — i enlighet härmed kan betraktas som en helhet när det gäller tillsynen. Det nämnda stället i direktivet, där det bestäms i fråga om vilka krav en central företagsenhet och de kreditinstitut som är underställda den kan betraktas som en helhet när det gäller tillsynen, dvs. artikel 2.4 a, lyder som följer:

"Ett kreditinstitut som finns i en medlemsstat vid den tidpunkt då direktivet anmäls och som vid samma tidpunkt är varaktigt underställt en i samma medlemsstat etablerad central företagsenhet, som övervakar institutet, får undantas från tillämpning av villkorsbestämmelserna i artikel 3.2 första stycket första, andra och tredje strecksatserna samt bestämmelserna i artikel 3.2 andra stycket, artikel 3.4 och artikel 6, förutsatt att den nationella lagstiftningen, senast vid den

tidpunkt då nationella myndigheter vidtar åtgärder för att omsätta detta direktiv till sådan lagstiftning, innehåller följande:

- Antingen gäller solidariskt ansvar för åtaganden som gjorts av den centrala företagsenheten och dess underställda institut eller också garanteras de senare institutens åtaganden fullt ut av den centrala företagsenheten.

- Soliditeten och likviditeten hos den centrala företagsenheten och alla dess underställda institut övervakas sammantaget, på grundval av sammanställd redovisning.

- Den centrala företagsenhetens verkställande ledning är bemyndigad att utfärda instruktioner till den verkställande ledningen för varje underställt institut."

I de Europeiska gemenskapernas rättsakter som har antagits efter första banksamordningsdirektivet anges möjligheten till nationella specialbestämmelser uttryckligen genom hänvisningar. Sådana hänvisningar är artikel 2.3 i andra banksamordningsdirektivet, artikel 1.3 i rådets direktiv om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut (89/647/EEG), nedan direktivet om kapitaltäckningsgrad, artikel 2.2 i rådets direktiv om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut (83/350/EEG), artikel 2 andra stycket i rådets direktiv om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut (92/30/EEG), artikel 2.2 b i rådets direktiv om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (86/635/EEG) och artikel 2 andra stycket b i rådets direktiv om övervakning och kontroll av kreditinstituts stora exponeringar (92/121/EEG).

I den nationella lagstiftningen kan stadgas att ett enskilt kreditinstitut inte berörs av

- kravet på ett startkapital på minst 5 milj. ecu (artikel 4 i andra banksamordningsdirektivet),

- kravet på särskild egen kapitalbas och ett minimistartkapital för varje kreditinstitut (artikel 3.2 första strecksatsen i första banksamordningsdirektivet),

- kravet på två ledande personer (artikel 3.2 andra strecksatsen i första banksamordningsdirektivet),

- kravet på en verksamhetsplan för banken som skall fogas till ansökan om auktorisation (artikel 3.4 i första banksamordningsdirektivet),

- kravet på en relativ kapitalbas enligt direktivet om kapitaltäckningsgrad (artikel 10 i andra banksamordningsdirektivet och artikel

1.3 i direktivet om kapitaltäckningsgrad),

- begränsningen av koncentrationen av stora kundrisker (artikel 2 andra stycket a i direktivet om övervakning och kontroll av kreditinstituts stora exponeringar),

- begränsningen av innehav i andra företag än kreditinstitut (artikel 12 i andra banksamordningsdirektivet).

3. Andelsbankernas strukturella lösningar i andra gemenskapsländer

Ett system med en sammanslutning av andelsbanker har tagits i bruk i olika former i Nederländerna, Belgien, Luxemburg, Danmark, Frankrike, Spanien och Portugal. I Nederländerna och Belgien möjliggjorde lagstiftningen ett system med en sammanslutning redan då första banksamordningsdirektivet delgavs medlemsstaterna. I de andra nämnda medlemsländerna har systemet genomförts efter det att direktivet delgavs.

3.1. Nederländerna

Den nederländska *Rabobankgruppen* består av ca 660 andelsbanker och en centralbank, som har formen av andelslag och ägs av dessa andelsbanker (*Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A., Rabobank - Nederland*). *Rabobankgruppens* marknadsandel av depositionerna i Nederländerna var ca 25 % och balansomslutningen 755 mrd. mk (1993). Antalet kontor var ca 1 980 och vid dem fanns 38 400 anställda. Medlemsantalet var 650 000.

I den nederländska banklagstiftningen har systemet med en sammanslutning i sin nuvarande form varit tillåtet från och med 1978. Principerna för systemet fastställs i en lag som gäller banktillsynen och som gavs den 13 april 1978. I lagen definieras olika typer av kreditinstitut, bl.a. 'andelsbanker' och 'centralkreditinstitut'.

I den lag som gäller tillsynen över banker-na och som gavs den 23 december 1992, officiella tidningen (*Staatsblad*) nummer 722, bestäms också att Nederländernas centralbank, som är banktillsynsmyndighet, har rätt att bestämma att vissa bestämmelser som gäller enskilda kreditinstitut, såsom kravet på två ledande personer, kravet på en särskild egen kapitalbas av en viss minsta storlek för varje bank samt varje banks skyldighet att offentliggöra bokslutsuppgifter

och andra uppgifter, inte skall tillämpas på sådana kreditinstitut som på ett av centralbanken godkänt sätt är underställda ett centralinstitut som övervakar dem. Enligt lagen har centralbanken rätt att fastställa begränsningar och villkor för denna dispens.

Centralbanken kan besluta att vissa lagrum som gäller tillsynen delvis eller helt kan lämnas obeaktade på följande grunder:

a) kreditinstitutet är medlem i centralkreditinstitutet,

b) centralkreditinstitutet övervakar att medlemskreditinstitutet iakttar rådets direktiv, centralbankens föreskrifter och utfärdade cirkulär,

c) centralkreditinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras åtaganden eller också är alternativet att centralinstitutet går in i borgen för medlemskreditinstitutets åtaganden,

d) centralbanken är av den åsikten att centralkreditinstitutet har tillräckliga befogenheter att meddela föreskrifter för medlemskreditinstitutet och

e) centralkreditinstitutet och medlemskreditinstitutet står under gruppbaserad tillsyn.

Centralbanken kan också ställa andra krav som villkor för sitt beslut.

Tillståndet kan återtas bl.a. redan om en av de i lagen nämnda förutsättningar som ligger till grund för befrielsen inte längre föreligger, anvisningarna inte har iakttagits eller om det konstateras att centralinstitutets bemyndigande att meddela föreskrifter inte längre är tillräckligt. Om ett tillstånd som gäller befrielse återtas, blir varje medlemsbank tvungen att inom den tid som myndigheterna bestämmer uppfylla alla de krav som den nederländska banklagstiftningen ställer på en enskild bank.

Enligt den lag som gäller tillsynen över kreditinstitutet övervakar Nederländernas centralbank kreditinstitutets soliditet och likviditet. Enligt lagen har centralbanken också rätt att delegera sin tillsynsmakt till något annat organ. I enlighet härmed har tillsynsmakten för *Rabobankgruppens* del delegerats till *Rabobankgruppens* centralbank, *Rabobank Nederland*. I lagen konstateras att gruppens centralbank i denna egenskap har samma rättigheter gentemot tillsynsobjekten som den allmänna banktillsynsmyndigheten, Nederländernas centralbank, har gentemot alla kreditinstitut som är beroende av tillstånd. *Rabobank Nederland* är andelsbankernas centralpenninginrättning

och dessutom tillsynsorgan enligt den lag som gäller tillsynen över bankerna.

Det ömsesidiga ansvaret för andras åtaganden, ett slags garanticirkel, har ordnats genom andelsbankernas ömsesidiga försäkringsbolag. Medlemskap i försäkringsbolagets avdelning C (*OWM Afdeling C*) är obligatoriskt och det är tillåtet att utträda endast med tillstånd av myndigheten. I *Rabobankgruppen* har de nederländska banktillsynsmyndigheterna godkänt ett arrangemang, enligt vilket det solidariska ansvaret har skrivits in i stadgarna för *Rabobankgruppens* ömsesidiga försäkringsbolag. Enligt dessa stadgar inskränker sig det ömsesidiga ansvaret till tre fall. Ansvaret inträder för det första då något kreditinstitut som tillhör gruppen försätts i likvidation, för det andra då en bank enligt beslut av en domstol eller en administrativ myndighet åläggs att upphöra med sin verksamhet av banktillsynsskäl och för det tredje då ett enskilt kreditinstitut konstateras vara insolvent.

Rabobankgruppen har långtgående anvisningar som gäller kreditgivningen och som centralbankens förvaltning har fastställt. När det gäller kreditbeslut finns det ett särskilt underställningsförfarande. *Rabobank Nederland* har uppställt särskilda gränser för kundriskerna för varje medlemsbank. När gränserna fastställs beaktas medlemsbankens sakkunskap, egna medel, soliditet, bankens administrativa organisation och ledningens sakkunskap. *Rabobank Nederlands* interna revision bedömer årligen de nämnda delfaktorerna hos varje medlemsbank.

Utgångspunkten för kontrollen av medlemsbankernas kundrisker är en regel, enligt vilken risken per kund inte får överstiga ett belopp som är 10 % av bankens egna medel. Krediter som överstiger 1 % av bankens egna medel skall meddelas banktillsynsmyndigheterna. Stora krediter som är över 25 % av de egna medlen tas nästan utan undantag in i centralinstitutets balansräkning.

Rabobank Nederland svarar centraliserat för *Rabobankgruppens* medelsanskaffning på kapital- och penningmarknaden.

3.2. Belgien

Andelsbankgruppen i Belgien består av ca 375 andelsbanker (*CERA Branch*) och deras centralbank (*CERA Central Cooperative, CERA*). Gruppens marknadsandel av depositionerna i Belgien var 6 % och balan-

somslutningen 150 mrd. mk (1993). Antalet kontor var ca 980 och vid dem fanns ca 4 470 anställda. Medlemsantalet var 427 000.

I den i hela landet och internationellt verk-samma CERA-bankgruppen fungerar grup-pens centralbank, som har formen av and-elslag, som andelsbankernas centralbank och medlemsandelsbankernas centralinstitut. Fastän centralbanken och de lokala eller re-gionala andelsbankerna juridiskt är separata andelslag, använder centralbanken allmänt benämningen huvudkontor om sig själv och benämningen kontor om medlemsbankerna.

3.3. Luxemburg

Andelsbankgruppen i Luxemburg består av ca 40 andelsbanker och deras centralbank, som har formen av andelslag (*Caisse Centrale Raiffeisen société coopérative*). Grup-pens marknadsandel av depositionerna är ca 2 % och balansomslutningen 11 mrd. mk (1993). Antalet kontor är 127 och vid dem finns ca 300 anställda. Medlemsantalet är 6 170.

Den lag som gäller banktillsynen i Luxem-burg och som är från den 27 november 1984 möjliggjorde första gången införandet av systemet i Luxemburg. I lagen fastställs det centralinstitut som utövar tillsynen och de medlemsinstitut som är underställda det.

3.4. Frankrike

I den lag som gäller tillsynen över kredit-instituten i Frankrike och som gavs år 1984 och som senast ändrades väsentligt år 1993 stadgas om tillämpningen av ett system med sammanslutningar.

I Frankrike tillämpas systemet på regional nivå av två stora andelsbankgrupper, *Crédit Agricole* och *Crédit Mutuel*. Vid sidan av dessa grupper finns också andra andelsbank-grupper i Frankrike.

I en förordning från år 1984 bestäms att myndigheten (*Comité des établissements de crédit*) har rätt att godkänna ett ömsesidigt ansvarssystem för flera lokala andelskassor och en regional andelskassa, en ansvarsför-bindelse, om den regionala andelskassan garanterar de lokala kassornas soliditet och likviditet. I dessa fall svarar bankerna i gruppen kollektivt för att de krav som bank-tillsynskommittén ställer uppfylls. Den re-gionala andelsbanken eller ett regionalt an-

delsbankförbund är centralinstitut för de lo-kala andelskassorna enligt den lag som gäl-ler banktillsynen.

3.4.1. Gruppen *Crédit Agricole*

Bankgruppen *Crédit Agricole* består av ca 2 900 lokala andelslag, ca 85 regionala and-elsbanker och en centralbank (*Caisse Na-tionale de Crédit Agricole S.A., CNCA*) samt ett centralförbund (*Fédération Natio-nale de Crédit Agricole*). Gruppens marknad-sandel av depositionerna i Frankrike är ca 21 % och balansomslutningen 1 636 mrd. mk (1993). Antalet kontor är ca 8 400 och vid dem finns ca 73 200 anställda. Medlem-santalet är 5,5 milj.

Bankgruppen *Crédit Agricoles* nuvarande struktur bygger på lagstiftningen från år 1988, då gruppens centralbank ombildades från ett offentligrättsligt institut till ett aktie-bolag. Aktierna i aktiebolaget såldes till de regionala bankerna. Tidigare var bankgrup-pen ett offentligrättsligt specialkreditinstitut som baserade sig på den franska jordbruk-slagstiftningen och lagstiftningen om koope-rativ verksamhet.

I sin nuvarande form fungerar CNCA som centralbank och skaffar finansiering för de regionala andelsbankerna och tar emot depo-sitioner av dem. Den sköter också för grup-pens räkning ett flertal tjänster som hänför sig till den internationella verksamheten. I egenskap av tillsynsorgan svarar den för att de regionala bankerna iakttar lagar och an-dra föreskrifter.

De regionala andelsbankerna beviljar kre-diter och tar emot depositioner av allmän-heten. De regionala bankerna garanterar ock-så centralkassans emissioner på kapitalmar-knaden. De lokala kassorna, som har formen av andelslag och lyder under de regionala bankerna, är inga kreditinstitut. De förmed-lar endast de krediter som de regionala ban-kererna beviljar och tar emot depositioner för deras räkning.

3.4.2. Gruppen *Crédit Mutuel*

Gruppen *Crédit Mutuel* består av ca 2 000 lokala andelsbanker och ca 20 regionala banker samt deras centralbank (*Caisse Cen-trale du Crédit Mutuel*) och ett centralför-bund (*Confédération Nationale du Crédit Mutuel*). Centralförbundet är gruppens cen-trala organ. Bankgruppen hade (1993)

sammanlagt över 5 milj. medlemmar och 8 milj. kunder. Gruppens marknadsandel av depositionerna var ca 7 % och balansomslutningen 397 mrd. mk. Antalet kontor var 3 564 och vid dem fanns ca 22 100 anställda. Medlemsantalet var 4,9 milj.

Vid sidan av de regionala bankerna (*Caisse Fédérale du Crédit Mutuel*) fungerar de regionala förbunden (*Fédération du Crédit Mutuel*), i vilka de lokala bankerna (*Caisse du Crédit Mutuel*) är medlemmar, samt ett riksomfattande centralförbund, i vilket också gruppens centralbank är medlem, som övervakande och styrande enheter. Centralbanken är ett kreditinstitut som helt ägs av de regionala bankerna. Det är således en struktur i tre steg: de lokala bankerna, de regionala förbunden och bankerna samt centralförbundet och centralbanken.

3.5. Danmark

I det danska banksystemet skedde en betydande strukturell förändring år 1990, då den viktigaste kooperativa banken bildade en riksomfattande affärsbank tillsammans med två andra banker. Efter denna strukturella ändring består andelsbankgruppen i Danmark av ca 40 andelsbanker (andelskassor, *Andelskasse*), deras centralbank (*Danske Andelskassers Bank A/S*) och en förening (*Sammenslutningen Danske Andelskasser*), som är gruppens centrala organ. Gruppens marknadsandel av depositionerna i Danmark var ca 0,5 % och balansomslutningen 3,1 mrd. mk (1993). Antalet kontor var 78 och vid dem fanns 316 anställda. Medlemsantalet var 39 000. Andelskassorna äger sin centralbank till 99,5 %.

I den danska lagstiftningen stadgades första gången om ett system med sammanslutningar i den banklag som trädde i kraft vid ingången av 1986. I lagen beaktades de krav på banklagstiftningen som anslutningen till Europeiska gemenskaperna medförde.

För närvarande ingår de stadganden som gäller sammanslutningar i den reviderade banklagen som gavs år 1991 och som gäller alla kreditinstitut. I lagen ingår stadganden om andelsbankernas (andelskassornas) förvaltning. I lagen definieras också en sammanslutning av andelskassor (*sammenslutning af andelskasser*).

Centralinstitutets stadgar omfattar bl.a. bestämmelser om att medlemsbankerna skall iakttä dess föreskrifter samt om att centralin-

stitutet och medlemsbankerna svarar för varandras åtaganden.

4. Propositionens mål

4.1. Tryggande av stabiliteten

Under den senaste tiden har banksystemet i Finland präglats av betydande strukturella förändringar som påverkat bankernas ställning i hög grad. Bankkrisen och landets ekonomiska problem har tidsmässigt sammanfallit med Finlands anslutning till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och sedermera vårt medlemskap i Europeiska unionen.

Som en följd av den liberaliserade finansmarknaden kom bankverksamheten att kännetecknas av osäkerhet. Bankernas styrningssystem var otillräckliga, samtidigt som förutsättningarna för tillsyn inte var adekvata. Kreditgivningen ökade synnerligen kraftigt under den senare delen av 1980-talet. Ökningen var störst inom sparbanksgruppen. Inom branschen förekom verksamhet som inte gick att behärska samt osund konkurrens, vilket i sin tur ledde till oförsiktig risktagning och till ett delvis medvetet riskbeetende.

Den allmänna ekonomiska recessionen utmynnade i den bankkris som kom att gälla framför allt sparbankerna. Finlands Bank blev tvungen att överta kontrollen av Sparbankernas Central-Aktie-Bank. Sparbanken i Finland - SBF Ab bildades och dess rörelse såldes senare till fyra banker och bankgrupper. STS-Bankens rörelse övergick till Kansallis-Osake-Pankki. I och med fusionen mellan Kansallis-Osake-Pankki och Föreningsbanken i Finland Ab är bankverksamheten alltför föremål för strukturella förändringar.

Verksamheten inom vissa andelsbanker har likaså varit obehärskad och risktagningen alltför stor i förhållande till de egna medlen. Styrningssystemen och tillsynen har varit bristfälliga; de förluster som uppstod blev andra banker inom andelsbanksgruppen tvungna att svara för. Mot bakgrunden av dessa negativa erfarenheter är det viktigt att den lagstiftning som reglerar andelsbankernas verksamhet utvecklas så, att uppkomsten av risker och skador i framtiden kan förebyggas med hjälp av centraliserad planering, styrning och tillsyn.

Vår banklagstiftning har sedan 1987 ut-

vecklats att motsvara den allmänuropeiska lagstiftningen beträffande kreditinstitut och finansiella institut. I och med att kreditinstitutslagen trädde i kraft den 1 januari 1994 kom Finlands lagstiftning att motsvara den nivå som anges i Europeiska unionens kreditinstitutsdirektiv.

Kreditinstitutslagen innebar för de små lokalbankernas del att uppfyllandet av kravet på soliditet försvårades eftersom de av ömsesidiga försäkringsbolag beviljade kreditbestånds försäkringarna inte längre hade betydelse vid riskgrupperingen av fordringar och en därmed höjande effekt vad soliditetsrelationen beträffade. Också vissa tidigare lagändringar hade medfört en skärpning av soliditetskraven. Andelsbankernas samfundsform begränsar dessa bankers möjlighet att snabbt och effektivt höja det egna kapitalet.

I kreditinstitutslagen ställs samma krav på varje enskilt kreditinstitut och dess konsolideringsgrupp. Lagen innehåller ingen möjlighet till undantag som skulle tillåta en samlad kontroll av soliditet, likviditet, riskkoncentrationer samt beloppet av de egna medlen — undantag accepteras inte ens i sådana fall där kreditinstitut tillhörande en och samma grupp är ansvariga för varandras förbindelser.

I många av Europeiska unionens medlemsländer har andelsbankernas verksamhet effektiviserats och stabiliserats genom att man tagit i bruk ett i enlighet med direktiven uppgjort sammanslutningssystem som införts i den nationella lagstiftningen.

I den nationella lagstiftningen har i dessa länder intagits bestämmelser enligt vilka de regler som i fråga om likviditet, soliditet och riskkontroll avser de enskilda kreditinstituten inte skall tillämpas på sådana kreditinstitut som tillhör ett centralinstitut vilket förenar dessa institut. För iakttagandet av bestämmelserna svarar härvid en helhet bestående av kreditinstituten och deras centralinstitut.

På samma grunder började man i Finland för andelsbankernas del reda ut möjligheten att hos oss övergå till ett sammanslutningssystem och att göra de lagändringar som ett sådant system förutsatte. Avsikten med reformen är att bankverksamheten på lokal nivå skall främjas och därigenom även stabiliteten inom bankverksamheten i hela landet. Genom att utveckla och effektivera gruppstyrningen och tillsynen syftar man till att skapa ett system som är förenligt med Europeiska unionens direktiv och som baserar sig

på solidariskt ansvar. Avsikten är vidare att det föreslagna systemet skall göra det möjligt att i fråga om vissa bestämmelser beakta gruppelheten. Ytterligare ett syfte är att genom förebyggande åtgärder begränsa sådan risktagning och verksamhet inom de enskilda lokala bankerna som äventyrar dessas egen existens och stabiliteten inom gruppen. Avsikten är dock inte att göra intrång i den verksamhet som lokalbankerna bedriver i egenskap av självständiga banker.

Ett system som baserar sig på solidariskt ansvar har i Europeiska unionens medlemsländer i praktiken införts endast i fråga om banker som har formen av andelslag. Det finns inget hinder för att systemet skulle kunna tillämpas också inom andra typer av lokalbanksgrupper. Införande av systemet i fråga om sparbankerna i Finland är emellertid inte aktuellt för närvarande — inte heller har man inom sparbankerna ansett det nödvändigt att lagstiftningen ändras i detta avseende. Därför föreslås i denna proposition att enbart de stadganden som avser andelsbankerna ändras. Systemet kan vid behov utvidgas att omfatta även sparbankerna.

Målet är skapandet av ett system där andelsbankerna kontrolleras och övervakas på grundval av gruppens sammantagna siffror (konsoliderat) och att detta skall vara fallet framför allt vid tillämpandet av de bestämmelser som gäller soliditet, likviditet och riskkoncentrationer. Samtidigt bör det förutsättas att andelsbankerna skall kunna styras centraliserat så, att det centralinstitut som styr andelsbankerna har tillräckliga styrningsmöjligheter och -fullmakter. Sålunda stabiliseras andelsbanksgruppens verksamhet och därigenom hela banksystemet. De andelsbanker som redan enligt de nuvarande stadgandena har förbundit sig vid solidariskt ansvar och som har skött sig klanderfritt får enligt det föreslagna sammanslutningssystemet större möjligheter än hittills att påverka situationen så, att inte en enskild andelsbank genom alltför stor risktagning äventyrar gruppens stabilitet och åsamkar gruppens övriga medlemmar ytterligare ekonomisk belastning.

Det är inte skäl att i detta sammanhang tillåta alla de undantagsmöjligheter som finns omnämnda i direktiven. I fråga om de kapital som krävs för och i samband med bildandet av nya banker bör det förfarande som ingår i gällande lagstiftning bibehållas. Den möjlighet som anges i direktiven, och

enligt vilken relationen mellan fastighets- och aktieinnehav kan jämföras med hela kreditinstitutgruppens balansräkning eller egna tillgångar, är likaså ett element som inte bör tas in i vår nationella lagstiftning.

4.2. Främjande av konkurrens

Det faktum att Sparbanken i Finland - SBF Ab:s rörelse såldes till fyra banker och bankgrupper samt framför allt att de två största affärsbankerna fusionerades är ägnat att koncentrera vårt lands redan från förut tämligen koncentrerade bankmarknad och att därmed minska konkurrensen. Inom banksektorn äger konkurrensen till stor del rum i form av konkurrens bankgrupperna emellan. På grund av den rådande situationen är det med tanke på konkurrensen viktigt att andelsbankgruppen kan bevara sin konkurrensförmåga inom det föreslagna sammanslutningssystemet. Det är därför nödvändigt att de stadganden som gäller konkurrensbegränsningar preciseras så, att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet inom sammanslutningen kan fortsätta med sitt nuvarande prissamarbete utan hinder av de stadganden om konkurrensbegränsningar som ingår i 6 § 1 punkten lagen om konkurrensbegränsningar.

4.3. Konsoliderad tillsyn

Det centrala målet är att tillsynen över andelsbankgruppen effektivteras samt att den tillgång till information som är nödvändig vid tillsynen förbättras och säkerställs. Avsikten är att lagstiftningen gällande sammanslutningssystemet utvecklas så, att den möjliggör en konsoliderad tillsyn över hela sammanslutningens ekonomiska ställning och risker. De uppgifter som avser sammanslutningens ekonomiska ställning och risker, bl.a. resultaträkning och balansräkning, likviditet, egna medel, soliditetsrelation och kundriskkoncentrationer granskas utgående från konsolideringsaspekten med iakttagande av de bestämmelser som ingår i rådets direktiv om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut och i kreditinstitutslagen.

Med hjälp av konsoliderad tillsyn kan man bedöma dels sammanslutningens ekonomiska ställning och risker, dels övriga till medlemskreditinstitutens konsolideringsgrupper hörande företags eventuella inverkan på sammanslutningens kreditinstitut. En konsolide-

rad tillsyn är viktig också av den orsaken att tillsynen över sammanslutningen vad gäller exempelvis soliditet och kundrisker i hög grad baserar sig på konsoliderade nyckeltal.

De bestämmelser som avser den konsoliderade tillsynen över kreditinstitut utgör ett centralt och på senare år kraftigt expanderande element i Europeiska unionens banklagstiftning. Bestämmelserna har under de senaste åren utvecklats bl.a. så, att konsolideringen har utvidgats att täcka i princip alla kreditinstitut och finansiella institut samt även holdingbolag verksamma inom finansieringssektorn. Det centrala motivet för utvecklandet av bestämmelserna har uttryckligen varit behovet att förbättra myndigheternas möjligheter att bedöma kreditinstitutens ekonomiska ställning och risktagning i situationer där dessa institut utgör en del av en omfattande och till sina funktioner differencierad företagsgrupp.

I det direktiv om konsoliderad tillsyn som daterar sig till år 1992 och vars centrala principer i Finland ingår i kreditinstitutslagen konstateras att den konsoliderade tillsynen över kreditinstitut skall inriktas särskilt på att skydda insättarnas intressen och att säkerställa stabilitet i det finansiella systemet. I direktivet betonas även att den konsoliderade tillsynen för att vara verksam måste tillämpas på alla bankgrupper. Utgångspunkten för direktivet är att de behöriga myndigheterna skall ges de befogenheter som är nödvändiga för att de skall kunna utöva konsoliderad tillsyn.

I direktivet konstateras uttryckligen att medlemsstaterna kan vägra att bevilja koncession att driva bankrörelse eller återkalla koncessionen om strukturen i gruppen kan anses olämplig för bedrivande av bankrörelse, särskilt om tillsynen av gruppen inte kan utövas på ett effektivt sätt.

En av de primära förutsättningarna för sammanslutningen bör vara att centralinstitutets och dess medlemskreditinstituts egna medel, soliditet samt stora kundrisker övervakas konsoliderat. Övervakningen baserar sig därmed på det sifferunderlag som uppkommer när centralinstitutet och dess konsolideringsgrupp samt medlemskreditinstitutet och deras konsolideringsgrupper sammanställs till dessa delar. Den primära utgångspunkten för denna proposition är att verksamheten i fråga om de samfund som tillhör sammanslutningen i sin helhet skall omfattas av myndighetsövervakningen.

5. Medel

5.1. Sammanslutningen av andelsbanker

I propositionen föreslås att det i finsk lag intas stadganden om en sammanslutning av andelsbanker som är baserad på solidariskt ansvar och som står i överensstämmelse med Europeiska unionens kreditinstitutsdirektiv. Genom ändringar i främst andelsbankslagen görs det möjligt att bilda en konsoliderat övervakad sammanslutning.

Andelsbankerna och de banker i aktiebolagsform som avses i andelsbankslagen (1271/90) samt den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna, vilka är medlemmar i det centralinstitut som har rätt att styra dem, skall jämte centralinstitutet och de sammanslutningar som hör till centralinstitutets och medlemskreditinstitutens konsolideringsgrupper utgöra sammanslutningen av andelsbanker. Ett kreditinstitut som ingår i sammanslutningen berörs inte av vissa av de bestämmelser som avser enskilda kreditinstitut. Den konsoliderat övervakade helheten, sammanslutningen, skall svara för att bestämmelserna iakttas.

Centralinstitutet och medlemskreditinstituten inom sammanslutningen skall svara för varandras skulder och förbindelser på det sätt som lagen förutsätter. Centralinstitutet skall vara skyldigt dels att styra medlemskreditinstitutens verksamhet för trygghet av likviditeten, soliditeten och riskkontrollen, dels att utöva tillsyn över deras verksamhet. Centralinstitutet och medlemskreditinstituten samt de sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper skall stå under en samlad tillsyn med avseende på soliditet, likviditet och kundrisker.

Lagförslaget grundar sig på de positiva erfarenheter som man fått av motsvarande system i framför allt Nederländerna. Även om det föreslagna systemet inte till alla delar motsvarar det nederländska systemet, har sistnämnda system dock använts som modell vid utvecklandet av framför allt centralstyrningen och de därmed förknippade bestämmelserna. Det har ansetts motiverat att de centrala principerna gällande systemet tas in i de lagar som ingår i propositionen.

Vad gäller de strukturella aspekterna på sammanslutningen av andelsbanker förutsätts det i lagförslaget att den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna är ett dotterföretag till centralinstitutet. Ge-

nom detta säkerställs att styrningen och tillsynen som centralinstitutet utövar riktar sig även till affärsbanken ACA. Den koordinerade gruppstyrningen stärks ytterligare genom att ordföranden för centralinstitutets direktion även är ordförande för direktionen för affärsbanken i fråga. Affärsbankens ägar-tillsyn effektivteras genom att medlemmarna i centralinstitutets förvaltningsråd utgör en majoritet av medlemmarna i affärsbankens förvaltningsråd. Genom dessa bestämmelser som gäller ägandet och förvaltningen i fråga om affärsbanken ACA, vilken är centralpenninginrättning för andelsbanksgruppen, kan man förhindra verksamhet som sker oberoende av och utan tillsyn av bankens centralinstituts styrning.

En av propositionens utgångspunkter är att sammanslutningen skall vara stabil och bestående. Lagförslaget innehåller stadganden om anslutning till, utträde och uteslutning ur centralinstitutet samt om de förpliktelser som ansluter sig härtill. Ett villkor för utträde ur centralinstitutet är att den soliditet som beräknats för sammanslutningen kvarstår på stadgat sätt oberoende av att ett medlemskreditinstitut utträder. En medlem som utträtt eller uteslutits omfattas dock av det solidariska ansvaret också efter utträdet, ifall något medlemskreditinstitut eller centralinstitutet försätts i likvidation inom fem år från den bokslutsdag som närmast följer på utträdet eller uteslutningen. Ett medlemskreditinstitut som utträtt eller uteslutits föreslås dessutom vara skyldigt att betala vissa extra avgifter för den ovannämnda tiden. Genom iakttagande av en tillräckligt lång tidsfrist säkerställs att ett medlemskreditinstitut inte medvetet kan undvika sitt lagstadgade ansvar genom att utträda ur centralinstitutet om något annat medlemskreditinstitut hotas av likvidation.

5.2. Sammanslutningens rättsliga karaktär

Sammanslutningen skall kunna utgöras av andelsbankerna och de banker i aktiebolagsform som avses i 41 a och 41 b §§ andelsbankslagen samt den affärsbank som verkar som andelsbankernas centralpenninginrättning jämte deras centralinstitut. Anslutningen till centralinstitutet skall basera sig på frivillighet. Anslutningen till centralinstitutet skes genom ett beslut om att de bestämmelser som avser tillhörighet i centralinstitutet

skall intas i medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordning.

Inom sammanslutningssystemet skall centralinstitutet vara skyldigt att för tryggande av likviditeten, soliditeten och riskkontrollen ge anvisningar om medlemskreditinstitutets verksamhet. Centralinstitutet skall dessutom vara skyldigt att utöva allmän tillsyn över medlemskreditinstitutets verksamhet. Centralinstitutet skall inte ha rätt att ingripa i ett medlemskreditinstitutets normala och sunda affärsverksamhet så länge verksamheten inte äventyrar likviditeten, soliditeten eller riskkontrollen. Centralinstitutet skall ha rätt att ge rekommendationer beträffande priser som skall uppbäras eller betalas inom bankverksamheten.

Enligt den ståndpunkt som blivit praxis inom finländsk associationsrätt förverkligas en associations bestämmanderätt gentemot en annan association i regel så, att den association som utövar bestämmanderätten utser förvaltningsrådet eller direktionen i den association som är föremål för bestämmanderätten. Om bestämmanderätten antingen genom ägande eller i kombination med ägande eller överenskommelse ger rätt att utse majoriteten av direktionen, är det fråga om ett koncernförhållande. Med utgångspunkt i detta har utvecklandet av lagstiftningen gällande sammanslutningssystemet betraktats i relation till vår associationsrättsliga lagstiftning.

Inom Finlands aktiebolags- och andelslagsrätt har den princip ansetts gälla, enligt vilken ett aktiebolag eller andelslag inte kan träffa en sådan överenskommelse där avtalsparten berättigas att ge anvisningar som är bindande för bolaget eller andelslaget och dess förvaltningsorgan. Denna princip har ansetts omfatta även bolagsordnings- och stadgebestämmelser. Det faktum att man förhåller sig reserverat till denna typ av bestämmanderättförhållande har bl.a. berott på att en dylik bestämmanderätt skulle försämra effektiviteten i fråga om makt-, ansvars- och minoritetsbestämmelserna inom associationslagstiftningen.

Centralinstitutets rätt att styra och utöva tillsyn skall inte innebära att medlemskreditinstitutet skulle förlora sin självständighet i juridiskt avseende. I fråga om dessa institut skulle beslutsfattandet, förvaltningen och förvaltningsorganens ansvar beröras av stadgandena i andelsbankslagen, affärsbankslagen (1269/90), lagen om andelslag (247/54)

och lagen om aktiebolag (734/78). Samordningen av centralinstitutets styrningsrätt och de associationsrättsliga bestämmelserna grundar sig på att det i lagen stadgas under vilka förutsättningar sammanslutningen kan bildas samt anges vilka omständigheter som måste finnas angivna i centralinstitutets och medlemsinstitutets stadgar eller bolagsordning. Det har också tidigare förekommit att man på lagstiftningsnivå begränsat privaträttsliga samfunds självständighet genom att tillåta att det i en bolagsordning eller i stadgar föreligger rätt att bestämma att en utomstående i vissa specificerade situationer har bestämmanderätt i ett andelslags eller aktiebolags angelägenheter. Också utan att det funnits bestämmelser i en bolagsordning eller i stadgar har man på lagstiftningsväg begränsat juridiska personers självständighet.

Ett medlemskreditinstitut skulle iaktta sådana av centralinstitutet givna anvisningar som till sitt innehåll är förenliga med lag samt med bestämmelserna i stadgarna och bolagsordningen; anvisningarna skall dessutom vara givna inom ramen för centralinstitutets behörighet. Ett medlemskreditinstitut är varken tillåtet eller skyldigt att iaktta anvisningar som strider mot lag, stadgar eller bolagsordning. Det ansvar som vilar på ett medlemskreditinstituts förvaltningsorgan definieras i de lagar som gäller kreditinstitutet i fråga. Vid tillämpandet av centralinstitutets anvisningar skall ett medlemskreditinstituts förvaltningsorgan iaktta samma noggrannhet som i övriga förvaltningsuppdrag.

Sammanslutningen skall inte vara en i associationsrättslig mening avsedd juridisk person, utan den skall utgöra en helhet bestående av centralinstitutet, dess medlemskreditinstitut samt de institut som ingår i dessas konsolideringsgrupper. Juridiskt skall sammanslutningen inte ha egna medel eller ansvar. Den konsoliderade ekonomiska ställningen för de institut som ingår i sammanslutningen måste dock vara föremål för uppföljning, eftersom de normer som reglerar institutets verksamhet på vissa punkter är bundna vid helhetens ekonomiska ställning. Det föreslås att de egna medel som räknas till sammanslutningen samt soliditeten, likviditeten och riskkoncentrationerna uppföljs med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i kreditinstitutslagen. Centralinstitutet skall handha skötseln av det bokslut som skall göras i fråga om sammanslutningen

samt likaså ombesörja andra utredningar och ärenden i anslutning därtill.

5.3. Sammanslutningens förhållande till koncernen och konsolideringsgruppen

Sammanslutningen skall inte utgöra en koncern och inte heller skall de institut som ingår i sammanslutningen stå i ett inbördes koncernförhållande. Enligt 22 b § bokföringslagen (655/73) uppkommer ett koncernförhållande till följd av bestämmelser som beror antingen på ägande som medför mer än hälften av röstetalet i det ägda institutet eller på rätten att utse majoriteten av medlemmarna inom det andra institutets förvaltning. I sammanslutningen skall centralinstitutet inte ha makt motsvarande den röststrätt som i medlemskreditinstitutet tillkommer majoriteten; inte heller skall centralinstitutet ha rätt att med stöd av lag, stadgar, bolagsordning eller avtal utse ens en del av medlemmarna i medlemskreditinstitutets förvaltningsorgan.

I 5 § 2 mom. kreditinstitutslagen stadgas följande: "Till en konsolideringsgrupp räknas kreditinstitut, dess holdningsammanslutningar samt kreditinstitut och finansiella institut som är dotterföretag till kreditinstitutet eller dess holdingsammanslutning. Till konsolideringsgruppen räknas dessutom ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut som har gemensam förvaltning med kreditinstitutet eller dess holdingsammanslutning eller dotterföretag till dem eller gemensam ledning med kreditinstitutet, holdingsammanslutningen eller deras dotterföretag."

Definitionen av en konsolideringsgrupp lämpar sig inte i fråga om sammanslutningen av andelsbanker. Sammanslutningens centralinstitut är varken medlemskreditinstitutets holdingsammanslutning eller sina medlemmars dotterbolag. De kreditinstitut som ingår i sammanslutningen har inte i kreditinstitutslagen avsedd gemensam förvaltning eller gemensam ledning. Kreditinstitutet beslutar själva om sin affärsverksamhet och sin vinstutdelning. Eftersom sammanslutningen inte är en konsolideringsgrupp, tillämpas inte på sammanslutningen och på kreditinstitut som ingår i denna det stadgade om förbud mot utdelning av vinst som ingår i 81 § kreditinstitutslagen.

5.4. Gruppbaserad styrning och tryggnad av stabiliteten

De centrala målen för den föreslagna lagstiftningen är att effektivisera styrningen av och tillsynen över andelsbanksgruppen i ett helhetsperspektiv samt att på alla nivåer klarlägga tillsynsansvaren och -principerna. Därigenom är det möjligt att samtidigt som man tryggar gruppens stabilitet bevilja undantag från vissa av de krav som i enlighet med kreditinstitutslagen ställs på medlemskreditinstitutet. I denna proposition föreslås att gruppens interna styrning utvecklas så, att sammanslutningens centralinstitut ges skyldighet att styra medlemskreditinstitutets verksamhet för att likviditeten, soliditeten och riskkontrollen i dessa skall tryggas samt skyldighet att utöva tillsyn över medlemskreditinstitutets verksamhet.

Centralinstitutets styrningsfunktion skall utvecklas så, att centralinstitutet i god tid kan ingripa i ett medlemskreditinstitutets verksamhet om denna visar sig alltför riskbenägen. Medlemskreditinstitutet blir därmed tvungna att anpassa sin verksamhet enligt de egna resurserna - om ett institut önskar utöka risktagningen krävs m.a.o. centralinstitutets tillstånd. Härigenom skapas ett system som innebär en förebyggande tillsyn över sådana åtgärder från det enskilda medlemskreditinstitutets sida, som genom det faktiska solidariska ansvaret kunde tänkas orsaka problem för hela sammanslutningen.

De olika elementen inom sammanslutningen skall kontinuerligt övervakas och kontrolleras inom sammanslutningssystemet, samtidigt som även helheten skall vara föremål för systematisk övervakning och kontroll. De risker och hot som avser sammanslutningsnivån skulle framgå tydligare än förut och därmed skulle det också vara möjligt att snabbare ingripa i dessa fenomen.

Enligt sammanslutningssystemet skall inte heller bank- och övervakningssekretessen längre utgöra ett hinder för ett sådant ändamålsenligt utbyte av information o. dyl. som är förenligt med sammanslutningens intressen. Information som är av central betydelse med tanke på bl.a. tillsynen över soliditeten och riskkontrollen blir härmed tillgänglig för alla som behöver upplysningar.

5.4.1. Förvaltningsråd och direktion

Tillsynsansvaret skall i fråga om medlem-

skreditinstitutens förvaltningsråd och direktioner kvarstå i sin nuvarande form inom sammanslutningssystemet.

Centralinstitutets förvaltningsråd skall vid sidan av sina övriga uppgifter bl.a. fastställa gruppens gemensamma målsättning och verksamhetslinjer samt övervaka att dessa fullföljs. Dessutom är det meningen att förvaltningsrådet minst en gång om året med hjälp av inspektörer som förvaltningsrådet utsett skall låta verkställa en inspektion angående skötseln och förvaltningen av centralinstitutet.

Centralinstitutets direktion skall svara för att den lednings- och tillsynsskyldighet som vilar på centralinstitutet uppfylls.

5.4.2. Likviditet

Enligt förslaget skall likviditetskravet gälla konsoliderat för sammanslutningens del och separat för medlemskreditinstitutet.

Centralinstitutet och de kreditinstitut som ingår i detta skall ha sin likviditet tryggad genom en kassareserv som är minst 10 procent av kreditinstitutens samtliga skulder, med undantag för de skulder som medlemskreditinstitutet har fått av medel som finska staten har givit för ett visst syfte samt skulder hos Finlands Bank. Det föreslagna likviditetskravet motsvarar det allmänna likviditetskrav gällande kreditinstitut som ingår i kreditinstitutslagen.

I fråga om de likviditetskrav som gäller de enskilda medlemskreditinstitutet föreslås inga ändringar i sak. Till ett medlemskreditinstituts kassareserv kan sålunda alljämt räknas bl.a. i kreditinstitutslagen avsedda fordringar hos den affärsbank som är centralpenninginrättning för sammanslutningen.

5.4.3. Soliditet

I fråga om sammanslutningen är det meningen att soliditeten i första hand granskas som den för sammanslutningen beräknade soliditeten. Med utgångspunkt i detta skall det vara möjligt att den soliditetsgräns som gäller för en enskild bank tillfälligt kan understigas; en dylik situation strider alltså inte i sig mot lagen. Avsikten är dock att ingen bank skall tillåtas att permanent agera under den soliditetsnivå som lagen föreskriver. Styrningssystemet bör innehålla åtgärder och medel med vilkas hjälp en dylik bank antingen dirigeras till den lagstadgade nivån

eller fusioneras med en annan bank.

Vid beräkning av den soliditetsrelation som avses i kreditinstitutslagen är det meningen att sammanslutningen jämföras med ett kreditinstitut i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter. Det egentliga objektet för bedömningen av soliditeten är den konsoliderade soliditet som beräknats för den helhet som utgörs av sammanslutningen, dvs. för centralinstitutet och däri ingående medlemskreditinstitut samt i dessas konsolideringsgrupper ingående företag.

Den för sammanslutningen beräknade soliditeten skall stämma överens med stadgandena i 9 kap. kreditinstitutslagen. Vid beräkning av soliditeten skall verkningarna av ASF beaktas till den del som de till säkerhetsfonden hörande kreditinstitutet är medlemmar i centralinstitutet.

Från sammanslutningens egna medel skall elimineras sådana av säkerhetsfonden gjorda placeringar i medlemskreditinstitutet som till sina villkor motsvarar eget kapital. Medel som ingår i det egna kapitalet för ASF skall behandlas på det sätt som Finansinspektionen bestämmer.

Om den soliditet som beräknats för sammanslutningen understiger miniminivån enligt 9 kap. kreditinstitutslagen, skall centralinstitutet och medlemskreditinstitutet utan dröjsmål vidta åtgärder för att höja soliditeten till stadgad nivå. Finansinspektionen skall sätta ut en tid inom vilken kravet skall uppfyllas. Om soliditeten inte inom den utsatta tiden återgår till den lagstadgade miniminivån, skall följden bli att sammanslutningen upplöses.

De stadganden om kreditinstituts soliditet som ingår i 9 kap. kreditinstitutslagen skall inte tillämpas på ett medlemskreditinstitut eller dess konsolideringsgrupp. Med tanke på upprätthållandet av sammanslutningens soliditet är det emellertid viktigt att soliditeten i fråga om varje enskilt medlemskreditinstitut och dess konsolideringsgrupp kvarstår på den i lagen angivna miniminivån. Ett enskilt medlemskreditinstituts soliditet kan dock tillfälligt understiga den stadgade nivån. I dessa fall är det ändamålsenligt att kreditinstitutet i första hand självt vidtar åtgärder för att höja soliditeten till den i 9 kap. kreditinstitutslagen nämnda miniminivån. Centralinstitutet skall härvid i enlighet med de grunder som finansinspektionen föreskriver sätta ut en viss tid för dessa åtgärder. Denna tidsfrist kan med beaktande av

bankens situation, omständigheterna och stödmöjligheterna vara så lång att banken har möjligheter att klara av situationen på egen hand. I jämförelse med situationen gällande andra kreditinstitut skulle det härvid inte vara fråga om en lösning som strider mot kreditinstitutslagen - detta förutsatt att sammanslutningens soliditet befinner sig på lagstadgad nivå.

5.4.4. Riskkontroll

Avsikten med ändringen i lagstiftningen är att riskkontrollen inom andelsbanksgruppen skall effektiviseras och förbättras. Enligt förslaget skall centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut eller en sammanslutning som hör till deras konsolideringsgrupper i sin verksamhet inte få ta så stora risker att en väsentlig fara uppkommer för centralinstitutets eller ett medlemskreditinstitutets soliditet eller för den samlade soliditeten för hela sammanslutningen. Centralinstitutet skall ha riskkontrollsystem som med hänsyn till hela sammanslutningen är tillräckliga. Ett medlemskreditinstitut jämte en sammanslutning som hör till dess konsolideringsgrupp skall ha riskkontrollsystem som i förhållande till verksamheten är tillräckliga.

Förslaget innehåller ingen detaljerad definition av sättet för anordnandet av riskkontrollen inom sammanslutningen. Organiseringen av sammanslutningens riskkontroll bör under alla omständigheter ägnas ett särskilt intresse.

Avsikten är att centralinstitutet skall se till att det har tillräckliga resurser och medel för att upptäcka riskerna samt för att styra och övervaka skötseln av dem på ett effektivt sätt. Vidare är det viktigt att centralinstitutets resurser används framför allt för att skydda sammanslutningens övriga medlemmar för eventuell skadlig verksamhet som någon enskild medlem bedriver.

Kundriskerna inom sammanslutningen skall kontrolleras på två plan: dels vad hela sammanslutningen beträffar, dels separat för de enskilda medlemskreditinstitutet.

De nuvarande stadgandena om de riskkoncentrationsförbud som beräknas på basis av de egna medlen kan ha som följd att en till formatet liten men solid andelsbank kan vara tvungen att avstå från t.o.m. en liten kreditgivning, trots att förutsättningarna i övrigt uppfylls. Därför föreslås det i lagförslaget att begränsningarna av kundriskerna skall

vara flexibla såtillvida, att ett medlemskreditinstitut skall kunna få centralinstitutets specialtillsänd att höja maximiprocenten gällande enskilda kundrisker till högst det dubbla i jämförelse med de stadganden om kundriskbegränsningar som ingår i kreditinstitutslagen.

Avsikten är inte att en ökad risktagning i anslutning till kreditgivningen skall gynnas, utan meningen är att kreditgivningen skall ske med iakttagande av lagar, fastställda anvisningar och myndighetsföreskrifter samt under centralinstitutets tillsyn. Inom ramen för sammanslutningen skall medlemskreditinstitutet dock ges möjligheten att med centralinstitutets tillstånd tillämpa högre maximibelopp gällande kundriskerna än vad som tidigare gällt i relation till medlemskreditinstitutens egna medel. Avsikten är dock att de kundrisker som klassificeras såsom stora risker utan undantag skall tillställas centralinstitutet för godkännande. Därigenom blir de beslut som är förknippade med stora risker föremål för tillsyn.

Centralinstitutet skall särskilt för enskilda kreditinstitut kunna bevilja tillstånd som gäller kundrisker vars storlek i mark motsvarar högst 250 000 ecu inom gränserna för ovan nämnda dubbla maximibelopp.

Avsikten är att den risktagning och det belopp gällande kundriskerna som avser hela sammanslutningen skall begränsas. När kundriskerna för hela sammanslutningen beräknas skall sammanslutningen likställas med ett kreditinstitut. Det i sammanslutningen tillåtna maximibeloppet avseende kundrisken skall vara fem procentenheter lägre än den generella maximiprocent på 25 procent som för kreditinstitutens del anges i kreditinstitutslagen. Det har ansetts ändamålsenligt att på sammanslutningsnivå begränsa stora kundriskkoncentrationer och uppkomsten av sådana. Syftet med detta är att försöka begränsa och förhindra en sådan ökning av helhetsrisken för sammanslutningens del som kan vara följden av en höjd risknivå från medlemskreditinstitutets sida. De stora kundriskerna inom sammanslutningen skall begränsas till sammanlagt 500 procent av sammanslutningens egna medel; motsvarande maximibelopp skulle annars vara 800 procent i enlighet med kreditinstitutslagen.

De stora ansvaren på sammanslutningsnivå sänks i jämförelse med de maximibelopp som tillåts enligt kreditinstitutslagen. Detta anses utgöra en motvikt till att de enskilda

medlemskreditinstituten med stöd av ett speciellt tillståndsförfarande inom sammanslutningen skall få möjlighet att avvika från begränsningarna gällande kundrisker.

5.5. Övervakningen inom sammanslutningen

Lagförslaget avser inte att påverka Finansinspektionens ställning. Centralinstitutet skall förse finansinspektionen med de uppgifter som behövs för tillsynen över sammanslutningens likviditet, riskkoncentrationer och soliditet; centralinstitutet förutsätts sammanställa uppgifterna på ett tillförlitligt sätt.

Lagförslaget innebär att andelsbanksinspektionen upphör. Avsikten är att centralinstitutet får lagstadgad rätt och skyldighet att övervaka medlemskreditinstituten och deras konsolideringsgrupper. Varje medlemskreditinstitut skall för genomförandet av sin interna övervakning antingen självt eller med centralinstitutets hjälp anordnar intern revision.

5.5.1. Centralinstitutets övervakningsfunktion

De medlemskreditinstitut som ingår i sammanslutningen och deras konsolideringsgrupper skall liksom för närvarande stå under Finansinspektionens direkta tillsyn. Det att stadgandena om andelsbanksinspektionen upphävs, innebär att den inspektion av offentlig karaktär som varit förknippad med andelsbankgruppen upphör. Det övervakningsuppdrag som påförs centralinstitutet föreslås vara av typen intern revision.

Enligt lagförslaget skall centralinstitutet utöva tillsyn över att dess medlemskreditinstitut samt konsolideringsgrupperna för dessa verkar i enlighet med de lagar, förordningar, av myndigheterna meddelade anvisningar och bestämmelser samt centralinstitutets anvisningar som gäller finansieringsmarknaden samt sina stadgar och bolagsordningar. Det föreslås att för centralinstitutet stadgas om skyldighet att lämna meddelande till Finansinspektionen angående verksamhet som strider mot stadgandena gällande tillsynsobjektet. Den som försummar sin skyldighet att lämna dylika meddelanden föreslås bli dömd för andelsbanksförseelse. Centralinstitutet och medlemskreditinstituten är skyldiga att ge Finansinspektionen alla de uppgifter som

är nödvändiga för den tillsyn som Finansinspektionen utövar.

För att tillsynen skall vara effektiv måste centralinstitutet och dess representant ha tillräckliga fullmakter med tanke på tillsynsuppdraget. Det är nödvändigt att centralinstitutet och dess representant i lagen ges i tillämpliga delar samma rätt att sammankalla och närvara samt rätt att granska och få uppgifter som Finansinspektionen har. Finansinspektionen har dessutom de rättigheter som tillkommer denna i egenskap av utövare av offentlig makt.

Centralinstitutets och medlemskreditinstitutens solidariska ansvar förutsätter stram intern disciplin. Centralinstitutet måste anordna övervakningsfunktionen så att den är effektiv, professionell och oberoende av den verksamhet som är föremål för övervakningen. Inom övervakningsfunktionen bör god inspektionssed iakttas.

I lagförslaget kvarstår bank- och inspektionsssekretessen och därtill hörande gängse undantag. Den princip om solidariskt ansvar som är förknippad med sammanslutningen förutsätter dock vissa inom sammanslutningen tillämpliga undantag i fråga om bank- och inspektionsssekretessen. Enligt lagförslaget skall de som har tystnadsplikt ha rätt att ge uppgifter till centralinstitutet, ASF och AÖF samt till varandra inom de ramar som centralinstitutet bestämmer. Vissa undantag är nödvändiga ur framför allt riskkontroll- och inspektionssynpunkt.

5.5.2. Medlemskreditinstitutens interna revision

Den interna kontrollen är en uppgift som skall handhas av medlemskreditinstitutets ledning. För fullföljandet av uppgiften skall varje medlemskreditinstitut anordna intern revision.

I fråga om sammanslutningsmodellen skall det ingå i centralinstitutets övervakningsfunktion att centralinstitutet handhar konsulteringen och styrningen av den interna revisionen. Det är ändamålsenligt att man i de största andelsbankerna organiserar den interna revisionen i form av ett heltidsuppdrag. I de mindre andelsbankerna kan den interna revisionen anordnas i form av något deltidsarrangemang; bl.a. kan man tänka sig att centralinstitutets övervakningsfunktion erbjuder de mindre andelsbankerna denna typ av service eller också kan flera banker ha en

gemensam intern revisor.

Medlemskreditinstitutens interna revision är en verksamhetsform som organiseras av det enskilda medlemskreditinstitutets ledning och som rapporterar till den egna ledningen och betjäna denna. Centralinstitutet ger anvisningar om hur medlemskreditinstitutens interna revision skall anordnas och fungera.

5.6. Bokslut och revision

5.6.1. Redovisningsprinciper och anvisningar

För den ekonomiska bedömningen av sammanslutningen skall ett sammanställt (konsoliderat) bokslut uppgöras på basis av boksluten för centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt för konsolideringsgrupperna. Det sammanställda bokslutet skall omfatta även de institut som inte tillhör någon konsolideringsgrupp för centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut, men i vilka centralinstitutet och medlemskreditinstitutet tillsammans har mer än hälften av rösterna. I fråga om samtliga institut som omfattas av redovisningen är det meningen att internt ägande, ömsesidiga fordringar och skulder samt ömsesidiga affärshändelser skall elimineras.

Avsikten är att det konsoliderade bokslutet skall uppgöras i enlighet med de föreskrifter som Finansinspektionen meddelar. I föreskrifterna anges framför allt vilka tilläggsupplysningar som krävs. Minimikravet är att det angående sammanslutningen ges den information som med tanke på tillsynen är väsentlig och tillräcklig.

För uppgörandet av det sammanställda bokslutet skall kreditinstitutet tillställa centralinstitutet sina bokslut och revisionsberättelser samt, för elimineringarna, uppgifter om internt ägande, ömsesidiga fordringar och skulder samt ömsesidiga affärshändelser. Dessa uppgifter lämnas enligt centralinstitutets anvisningar och de skall vara bekräftade av de ansvariga personerna och revisorerna i respektive medlemskreditinstitut. Om revisorn i ett medlemskreditinstitut har gett anmärkningar avseende bokföringen, bokslutet eller förvaltningen, skall rapporten över detta fogas till de handlingar som tillställs centralinstitutet.

På grund av orsaker relaterade till tidtabellen kan det visa sig att man för det konsoliderade bokslutet över sammanslutningen kan

behöva uppgifter redan innan medlemskreditinstitutens bokslut har blivit slutgiltigt behandlade i de olika förvaltningsorganen. De uppgifter som tillställs centralinstitutet skall därför bekräftas med en anteckning om i vilket skede behandlingen av bokslutet befinner sig. När bokslutet sedan är slutgiltigt godkänt, skall också detta bekräftas. Om ändringar har ägt rum i bokslutet, skall dessa ändringar rapporteras i detalj.

I fråga om de institut som skall inkluderas i det sammanställda bokslutet utgörs det egna kapitalet av andelsbankernas egna kapital samt av ACA:s eget kapital den del som ägs av andra än de som ingår i sammanslutningen. De skillnader (koncernreserver och -aktiva) som uppstår till följd av elimineringen av internt ägande behandlas enligt huvudregeln såsom ökning eller minskning i det för sammanslutningen beräknade egna kapitalet.

Uppgörandet av det konsoliderade bokslutet för centralinstitutet och medlemskreditinstitutet förutsätter att man i varje instituts separata bokslut iakttar enhetliga och av finansinspektionen föreskrivna redovisnings- och bokslutsprinciper. Centralinstitutet skall ha i uppgift att meddela medlemskreditinstitutens anvisningar om detta. Medlemskreditinstitutens revisorer skall övervaka att anvisningarna iakttas. Centralinstitutet skall vidare ge anvisningar om i vilken form och enligt vilken tidtabell medlemskreditinstitutet och deras konsolideringsgrupper skall lämna in sina uppgifter för sammanställningen av bokslutet. Dessa uppgifter skall åtföljas av medlemskreditinstitutets revisors bekräftelse på att de gemensamma redovisnings- och bokslutsprinciperna har iakttagits och eventuella tilläggsuppgifter eller anmärkningar som revisorerna anfört med anledning av innehåll i bokslutet eller sättet att framställa detta.

5.6.2. Revision

Det sammanställda bokslut som uppgörs för sammanslutningen skall granskas av revisorer som centralinstitutets andelsstämma väljer. Samma revisorer granskar även centralinstitutets eget bokslut och koncernbokslutet.

Medlemskreditinstitutens revisorer granskar dessa instituts separata bokslut i den omfattning som god revisionssed förutsätter.

Centralinstitutets revisorer skall kontrollera att medlemskreditinstitutet har tillställts an-

visningarna om de gemensamma bokslutsprinciperna samt informerats om kravet på rapportering till centralinstitutet. Vidare skall revisorerna så långt detta är möjligt försäkra sig om att anvisningarna har iakttagits. Revisorerna skall försäkra sig om att uppgifter om alla medlemskreditinstitut har inkommit och att dessa har inkluderats i den sammanställda resultaträkningen och balansräkningen. Ytterligare skall revisorerna granska att den resultaträkning och balansräkning som uppgörs för sammanslutningen har sammanställts på rätt sätt och att elimineringsarna är korrekta.

Centralinstitutets revisorer kan stå i kontakt med de institut som ingår i sammanslutningen och med deras revisorer. Likaså är centralinstitutets revisorer berättigade att av sistnämnda revisorer få tilläggsupplysningar för den resultaträkning och balansräkning som uppgörs för sammanslutningen. Rätten till dessa kontakter är ömsesidig oberoende av bestämmelserna om banksekretess. Centralinstitutets revisorer bär dock inte ansvaret för att medlemskreditinstitutets bokslut är korrekta. I detta avseende avviker inte uppdraget från det gängse uppdrag som gäller en revisors granskning av ett koncernbokslut. Framför allt när det är fråga om inkluderingen av utländska dotterbolag och intressebolag i ett koncernbokslut blir man tvungen att lita på de lokala revisorernas arbete, sedan man först har försäkrat sig om att tillräckliga anvisningar har meddelats sistnämnda revisorer och att de till saken hörande rapporterna har erhållits av dem. Kreditinstitutslagen förutsätter att alla andelsbanker skall ha minst en revisor med CGR-kompetens.

5.7. Konkurrens

Med tanke på konkurrensen mellan bankgrupperna är det viktigt att andelsbanksgruppen bibehåller sin konkurrensförmåga inom sammanslutningssystemet. Den 29 oktober 1993 beviljade konkurrensrådet andelsbankerna tillstånd att utan hinder av 6 § 1 punkten lagen om konkurrensbegränsningar utöva samarbete i prisfrågor under fem år framåt räknat från beslutet. I det nu aktuella lagförslaget föreslås ett stadgande enligt vilket centralinstitutet och medlemskreditinstitutet i sammanslutningen kan utöva permanent samarbete i prisfrågor genom att ge rekommendationer gällande prissättningen.

5.8. Av andelsbanksgruppen bildade banker i aktiebolagsform

Genom den lag om ändring av andelsbankslagen (1126/93) som trädde i kraft den 15 december 1993 fogades till andelsbankslagen ett nytt 6 a kap. I detta stadgas om bildande av ett aktiebolag som fortsätter andelsbankens verksamhet samt om ombildning av en andelsbank till ett aktiebolag. Utövandet av andelsbanksverksamhet i aktiebolagsform blev möjligt på två olika sätt. För de första kan en andelsbank bilda ett aktiebolag, vars aktier tecknas av andelslaget och till vilket andelsbankens bankverksamhet inklusive alla tillgångar och skulder överförs. För det andra kan en andelsbank som blivit föremål för stöd från staten eller Statens säkerhetsfond direkt ombildas till ett aktiebolag.

Vid sidan av de stadganden som avser sammanslutningssystemet föreslås det att 6 a kap. andelsbankslagen ändras så, att till lagen fogas stadganden enligt vilka affärsverksamheten i en andelsbank som erhållit direkt stöd från ASF kan överföras till en eller flera banker i aktiebolagsform som grundas av centralinstitutet, av den affärsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning eller av andelsbankerna eller av någon andelsbank. En överföring av affärsverksamheten till en enhet som andelsbanksgruppen äger eller en uppdelning av verksamheten mellan sådana banker i aktiebolagsform som andelsbanksgruppen äger, skall vara möjlig i sådana situationer där ASF redan har gett stöd till andelsbanken, men denna trots stödåtgärderna inte kan hålla sin soliditet på stadgad nivå utan är i behov av mera stöd från ASF:s sida.

Saneringen av en bank som befinner sig i ekonomiska svårigheter kan kräva att riskbenägna och lågavkastande balansposter flyttas bort från den bank som är föremål för stöd. Genom en differentiering av tillgångsposter kan man dels sanera balansstrukturen i den bank som är föremål för stöd, dels minska på det behov av eget kapital som är en följd av soliditetskravet. Om lågavkastande balansposter avskiljs kan man förbättra förutsättningarna för skapandet av resultat inom ramen för en sund bankverksamhet. När placerarnas förtroende för den sanerade banken återställs, sjunker kostnaderna för bankens medelsanskaffning, samtidigt som bankens förutsättningar att på egen hand skaffa sig

eget kapital förbättras. Bankens lönsamhet ökar och bankens soliditet går att bevara.

En fortsättning av en andelsbanks verksamhet i en bank i aktiebolagsform skulle genomföras så, att den andelsbank som varit föremål för stödåtgärder, de övriga andelsbankerna, den affärsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning, eller centralinstitutet i sammanslutningen av andelsbanker och medlemskreditinstitutet eller en del av dessa bildar en eller flera banker i aktiebolagsform, till vilka sedan överförs verksamheten av den andelsbank som erhållit stöd. Den stödda andelsbanken skall förbli ett andelslag som är samfällid ägare till de banker på detta sätt som medlemmarna bestämmer. Bankerna i aktiebolagsform ägs av andelsbanksgruppen och därmed indirekt av andelsbankernas medlemmar; bankerna skulle sålunda verka i enlighet med gruppens kooperativa principer.

En överföring eller uppdelning av verksamheten föreslås vara möjlig endast på initiativ av ASF. Beslut om överförande av verksamhet av en andelsbank som blivit beroende av ASF:s stödåtgärder till sådana aktiebolag som andelsbanksgruppen bildar skall fattas vid andelsstämman.

För bildandet av nya banker och för överföring av en andelsbanks verksamhet krävs ministeriets tillstånd. Likaså krävs det att ministeriet fastställer bolagsordningarna för bankerna i aktiebolagsform. Ministeriet skall ha rätt att meddela föreskrifter om bildande av aktiebolag och överföring av verksamheten.

Andelsbankens tillgångar, skulder och reserveringar samt andra rättigheter och skyldigheter skall överföras på det sätt som stadgas i nuvarande 6 a kap. andelsbankslagen.

Bankerna i aktiebolagsform skall vara medlemmar i ASF. Under den tid då dessa banker hör till ASF skall bankerna ha rätt att i firma utöver den beteckning som anger samfundsform även kunna använda ordet eller sammansättningsleden "andelsbank". I det fallet att den andelsbank som överför verksamhet är medlem i centralinstitutet, skall även de banker i aktiebolagsform som bildas bli medlemmar i centralinstitutet.

6. Propositionens verkningar

6.1. Verkningar för statsekonomin

Propositionen har inga direkta verkningar

för statsekonomin. Eftersom avsikten med propositionen är att stabilisera andelsbanksgruppens verksamhet och att reducera verksamhetens riskbenägenhet, minskar riskerna för att andelsbanksgruppen måste bli föremål för statens stödåtgärder.

Om andelsbanksgruppen omorganiseras till ett sammanslutningssystem på föreslaget sätt kan detta innebära att Finansinspektionen blir i behov av vissa tilläggsresurser. Eftersom Finansinspektionens verksamhetskostnader täcks med avgifter från tillsynsobjekten, innebär de nödvändiga tilläggsresurserna inte att de offentliga utgifterna utökas slutgiltigt.

6.2. Ekonomiska verkningar för andelsbanksgruppen

Bildandet av den i propositionen avsedda sammanslutningen av andelsbanker leder sammantaget inte till ökade kostnader för andelsbanksgruppens del.

De styrnings-, tillsyns- och övervakningsuppgifter som kommer att tilldelas centralinstitutet förväntas inte utöka andelsbankscentralens arbetsmängd i nämnvärd utsträckning. Det blir dock nödvändigt att omorganisera funktionerna.

De system som inom andelsbanksgruppen behövs för utvecklandet av redovisningsfunktionen, riskkontrollen och den övriga datahanteringen antas under övergångsskedet förutsätta investeringar, men dessa är å andra sidan nödvändiga under alla omständigheter. Genom att systemen utvecklas kan kostnadsbesparingar emotes i ett senare skede; framför allt förväntas en effektiviserad riskkontroll resultera i minskade förluster.

Den föreslagna möjligheten till temporär flexibilitet vad medlemskreditinstitutets soliditet beträffar antas minska andelsbanksgruppens direkta behov av att internt stödja problembankerna. Samtidigt innebär förfarandet att de medlemskreditinstitut som råkat i svårigheter ställs inför större krav än tidigare när det gäller att sanera sin ekonomi utan gruppens stöd. En ökad stabilitet inom gruppen torde vidare förbättra dess förutsättningar att med stöd av de egna resurserna avhjälpa de av bankkrisen orsakade problemen.

I och med att tillsynen och övervakningen av medlemskreditinstitutet samt de datasystem som dessa funktioner kräver koncentreras till centralinstitutet, blir det möjligt att bibehålla de sammanlagda kostnaderna för

tillsyn och övervakning på nuvarande nivå.

6.3. Andra verkningar för andelsbankerna och deras medlemmar

Den i propositionen avsedda lagstiftningen ger andelsbanksgruppen möjlighet att organisera sig i form av en sammanslutning, vars bildande grundar sig på medlemskap i centralinstitutet. Sammanslutningens centralinstitut skall utgöras av Andelsbankernas Centralförbund r.f. (nedan ACF) som ombildas till andelslag. Ändringen av samfundsformen skall göras i enlighet med lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andelslag (502/89). Enligt denna lag skall ett beslut om att ombilda en förening till andelslag fattas i den ordning som enligt bestämmelser i föreningens stadgar gäller för ändring av stadgarna. I enlighet med ACF:s stadgar förutsätter ett sådant beslut två tredjedelars (2/3) majoritet av de avgivna rösterna. I ACF:s stadgar bestäms att varje medlemsandelsbank har en röst för varje påbörjat antal om 500 medlemmar. ACF har en röst.

Enligt förslaget skall det inte vara obligatoriskt att ingå i sammanslutningen. Varje kreditinstitut som ansluter sig skall självständigt fatta beslut om ändring av sina stadgar eller sin bolagsordning samt om anslutning till centralinstitutet. Med stöd av lagförslaget och andelsbankernas nuvarande stadgar de här avsedda stadgeändringarna skall behandlas tillsammans vid andelsstämman och omfattas av två tredjedelars (2/3) majoritet av de avgivna rösterna. Samma röstmajoritet skall också krävas vad gäller ändring av ACF:s bolagsordning.

Inom sammanslutningen skall medlemskreditinstituterna vara separata juridiska personer som verkar i enlighet med det koncession som beviljats dem. I varje medlemskreditinstitut skall dess egen förvaltning handha och ansvara för kreditinstitutets verksamhet i enlighet med gällande lagar.

Det är svårt att bedöma huruvida anslutningen kommer att ha ekonomiska verkningar för en andelsbanks eller enskild medlems del eller om den kommer att påverka ACA:s aktieägares ställning. Andelsbankerna och ACA är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i ASF. Dessutom står de i enlighet med stadgarna för säkerhetsfonden och med stöd av vissa gruppbeslut i ett reellt solidariskt förhållande till varandra. Medlemskreditin-

stitutet inom sammanslutningen skall bära ansvar för de övrigas förbindelser på ett sätt som kompletterar och preciserar det nuvarande solidariska ansvaret och som är subsidiärt på det sätt som stadgas i lag. Det primära solidariska ansvaret skall alltså uppfyllas via säkerhetsfonden. Sålunda kvarstår bankernas solidariska ansvar inom sammanslutningen de facto oförändrat, samtidigt som de föreslagna stadgandena angående solidariskt ansvar preciserar innehållet i och uppfyllandet av detta ansvar när det gäller förhindrande av likvidationstillstånd samt förfarande i samband med likvidation.

För tillgodoseende av andelsbanksgruppens sammantagna intressen och för tryggnad av stabiliteten syftar denna proposition till att alla andelsbanker samt ACA skall ingå i sammanslutningen. Alla till gruppen hörande bankers medverkan är dock inte nödvändig för bildandet av en fungerande sammanslutning. Anslutningen till sammanslutningen är en fråga som varje bank inom gruppen fattar sitt eget beslut om. På en bank som stannar utanför sammanslutningen tillämpas finanslagstiftningen till alla delar och utan iakttagande av de undantag gällande tillsyn som avser medlemsbankerna i sammanslutningen. I tillsynshänseende blir ett sådant kreditinstitut föremål även för finansinspektionens omedelbara tillsyn. En bank som stannar utanför sammanslutningen skall i egenskap av medlem i ASF bära solidariskt ansvar i enlighet med vad som i lag stadgas om säkerhetsfonden samt enligt de bestämmelser och beslut som avser säkerhetsfonden. Andelsbanksgruppens sätt att producera och anordna centraliserade och övriga interna tjänster skall vara gruppens interna angelägenhet.

Syftet med sammanslutningen är att förbättra och effektivera centralinstitutets styrning och tillsyn samt att få kontroll över de enskilda medlemskreditinstitutens alltför riskbenägna verksamhet. Kostnaderna för det solidariska ansvaret kan i och med förslaget minska i fråga om såväl kreditinstitutet inom sammanslutningen som de institut vilka eventuellt stannar utanför denna.

7. Beredningen av propositionen

Övergången till sammanslutningssystemet har inom andelsbanksgruppen kartlagts och beretts under några års tid. Med utgångspunkt i gruppens beredning tillsatte finans-

ministeriet den 15 december 1994 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att bereda den för reformen nödvändiga lagstiftningen.

Arbetsgruppens uppdrag gick ut på att i form av regeringens proposition bereda de ändringar som krävs i andelsbanklagstiftningen för att andelsbankerna med beaktande av det solidariska ansvaret inom gruppen skall kunna kontrolleras och övervakas på basis av de sammantagna siffrorna i gruppen åtminstone vid tillämpning av stadgandena om soliditet och riskkoncentrationer. I beredningen deltog företrädare för finansministeriet, Finlands Bank, Finansinspektionen och Andelsbankernas Centralförbund.

Propositionen grundar sig på det förslag som den av finansministeriet tillsatta arbetsgruppen lade fram.

Utlåtande om arbetsgruppens förslag inbegår av justitieministeriet, konkurrensverket, Finlands Bank, Finansinspektionen, Bankföreningen i Finland, Sparbanksförbundet och Andelsbankernas Centralförbund.

8. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

8.1. Följderna av värdepappersmarknadslagen

I sammanslutningen av andelsbanker svarar centralinstitutet och medlemskreditinstitutet för varandras skulder och förbindelser.

Ett flertal andelsbanker, ACA och vissa dotterbolag har emitterat offentligt noterade värdepapper. Dessa banker har i 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen (495/89) stadgad skyldighet att offentliggöra alla sådana beslut samt omständigheter rörande emittenten och dess verksamhet, som är ägnade att väsentligt påverka värdepapperens värde. Den ändring som föreslås i föreliggande proposition utvidgar nämnda informationsskyldighet till att omfatta hela gruppen när verkningarna av betydelsefulla transaktioner skall bedömas med utgångspunkt i den helhet som sammanslutningen utgör. Det är därför viktigt att man inom andelsbankgruppen genom anvisningar definierar en entydig och centraliserad informationsskyldighet, så att insideruppgifter inte ges utanför insidergruppen innan denna information har offentliggjorts på det sätt som avses i 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen.

8.2. Regeringens proposition med förslag till ändring om lagstiftningen om kreditinstitut

Samtidigt med denna proposition är under behandling i riksdagen regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om kreditinstitut. I propositionen föreslås bl.a. att stadganden i kreditinstitutslagen som gäller soliditet ändras. De föreslagna ändringar har iakttagits i denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Andelsbankslagen

2 a kap. Sammanslutning av andelsbanker

7 a §. I paragrafens 1 mom. definieras vad som avses med en sammanslutning av andelsbanker. Definitionen överensstämmer med definitionen i artikel 2.4 a i första banksamordningsdirektivet. Enligt direktivet får ett kreditinstitut som finns i en medlemsstat och som är varaktigt underställt en i samma medlemsstat etablerad central företagsenhet, som övervakar institutet undantas från tillämpning av villkorsbestämmelserna i artikel 3.2 första stycket första, andra och

tredje strecksatsen samt bestämmelserna i artikel 3.2 andra stycket, artikel 3.4 och artikel 6. Senare har också kravet i fråga om kreditinstitutets egna medel i andra banksamordningsdirektivet, kravet på övervakning av stora kundrisker och begränsning av kundriskkoncentrationer samt begränsningarna gällande innehav i företag som inte är kreditinstitut underställts konsoliderad tillsyn.

Andelsbankerna och i 41 a och 41 b §§ andelsbankslagen avsedda banker i aktieföretagsform samt den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna förutsatt att de är medlemmar (*medlemskreditinstitut*) i ett andelslag (*centralinstitut*) som är behörigt att styra dem bildar tillsammans med centralinstitutet, de sam-

manslutningar som hör till centralinstitutets konsolideringsgrupp och de sammanslutningar som hör till medlemskreditinstitutens konsolideringsgrupper den sammanslutning av andelsbanker som avses i denna lag.

Enligt lagförslaget fastställs grundläggande förutsättningar för bildande av en sammanslutning av andelsbanker i enlighet med bestämmelserna i Europeiska gemenskapernas direktiv. Centralinstitutet och de kreditinstitut som hör till det svarar enligt vad som stadgas i lagen för varandras skulder och förbindelser. Soliditeten, likviditeten och kundriskerna i centralinstitutet och i samtliga kreditinstitut som hör till det samt de sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper övervakas konsoliderat. Dessutom är sammanslutningens centralinstitut skyldigt att ge medlemskreditinstituten anvisningar i syfte att trygga deras likviditet, soliditet och riskkontroll.

Andelsbankerna och i 41 a och 41 b §§ andelsbankslagen avsedda banker i aktieföretagsform samt den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna, dvs. Andelsbankernas Centralbank Ab (ACA) kan vara medlemmar i centralinstitutet. Dotterföretag som hör till medlemskreditinstitutens koncerner är inte medlemmar av sammanslutningen. Tillsynen över sammanslutningen bör dock utsträckas också till de sammanslutningar som hör till centralinstitutets och medlemskreditinstitutens konsolideringsgrupper.

En förutsättning för bildandet av sammanslutningen är enligt 1 mom. 3 punkten också att ACA är medlem i centralinstitutet och är dess dotterföretag. Ytterligare en förutsättning är att ordföranden för centralinstitutets direktion är ordförande också för direktionen för ACA och att medlemmarna i centralinstitutets förvaltningsråd utgör en majoritet av medlemmarna i ACA:s förvaltningsråd.

ACA förvaltas och ägs för närvarande till 95 procent av andelsbankerna. ACA har närmare 30 000 andra aktieägare. ACA är också ett börsbolag. I och med att villkoret för bildandet av sammanslutningen är att ACA blir centralinstitutets dotterbolag och att centralinstitutets ledning och tillsyn säkerställs i ACA:s förvaltningsråd och direktion, utsträcks den koordinerade styrningsfullmakten till hela sammanslutningen. På så sätt undviks problemet med eventuella motstridiga anvisningar som skulle kunna uppstå om centralinstitutet och ACA som fungerar som

andelsbankernas centrala penninginstitut skulle utöva sin verksamhet oberoende av varandra. I egenskap av centralinstitutets dotterbolag skulle ACA kunna fortsätta att fungera som börsbolag och skaffa extern finansiering för andelsbanksgruppen samt sörja för dess likviditet.

Andelsbankssammanslutningens centralinstitut skall med beaktande av gruppens andelslagsbakgrund till sin bolagsform vara ett andelslag. Andelslaget skulle härvid vara ett så kallat andra gradens andelslag, vilket möjliggör en fördelning av rösträtten och vägning av den mellan ägarna, dvs. medlemmarna, så att den stöder också sund ägartillsyn.

Enligt artikel 2.4 i första banksamordningsdirektivet är en av förutsättningarna för etablering av en sammanslutning antingen att solidariskt ansvar gäller för åtaganden som gjorts av de institut som hör till centralinstitutet eller också att institutens åtaganden garanteras fullt ut av centralinstitutet. Direktiven förutsätter inte att ett enskilt kreditinstituts eller centralinstitutets ansvar för ett annat kreditinstituts åtaganden skall vara ett primärt åtagande eller ett proprieåtagande så att borgenären när skulden förfaller till betalning kan vända sig till vilket kreditinstitut som helst eller till centralinstitutet för att få betalning. Med tanke på borgenärernas rättskydd måste det anses vara tillräckligt att borgenären i kreditinstitutets likvidation eller konkurs, i den ordning som stadgas särskilt i lag, får betalning för sina fordringar av de övriga kreditinstitutens tillgångar. På detta sätt har kreditinstitutens solidariska ansvar ordnats också i vissa andra EU-länder, bl.a. Nederländerna.

Enligt lagförslaget är centralinstitutet och de kreditinstitut som hör till det solidariskt ansvariga för varandras sådana förbindelser som inte kan indrivnas i centralinstitutets eller kreditinstitutets likvidation eller konkurs. Ett dylikt solidariskt ansvar mellan sammanslutningar är inte i sig nytt i vår lagstiftning. Ett stadgande med samma innebörd finns lagbestämt i 13 kap. 16 § lagen om försäkringsföreningar (1250/87).

Samarbete och solidariskt ansvar är grundläggande drag i organisationer som fungerar som andelslag. En naturlig orsak till denna utveckling har varit verksamhetens lokala karaktär som har lett till små eller relativt små enheter. I de flesta europeiska länder har andelsbankernas verksamhet haft denna

lokala karaktär och därför har man i Europeiska unionens kreditinstitutsdirektiv erkänt betydelsen av solidariskt ansvar i sådana fall när man med solidariskt ansvar kompenserar problem som beror på bankens ringa företagsstorlek. När man kan betrakta egna medel, soliditet, likviditet och riskkoncentrationer inom ramen för en gruppenhet betonas betydelsen av gruppens interna centraliserade styrning och tillsyn.

I 3 mom. konstateras att centralinstitutet är ett sådant finansiellt institut som avses i 3 § kreditinstitutslagen. Med hänsyn till centralinstitutets verksamhet som styrande och övervakande enhet är det ändamålsenligt att centralinstitutet inte bedriver kreditinstitutsverksamhet genom att ta emot medel från allmänheten som skall återbetalas.

I 1 mom. 2 punkten förutsätts att centralinstitutet och samtliga medlemskreditinstitut samt de sammanslutningar som ingår i konsolideringsgrupperna övervakas konsoliderat i fråga om soliditet, likviditet och kundrisker. Grunden för tillsynen utgörs av de sammanställda siffrorna för centralinstitutet och dess konsolideringsgrupp samt medlemskreditinstitutet och deras konsolideringsgrupper. Tillsynsobjekt är således å ena sidan sammanslutningen som helhet och å andra sidan de enskilda medlemskreditinstitutet jämte deras konsolideringsgrupper.

På grundval av det första banksamordningsdirektivet förutsätts i 4 mom. att centralinstitutet skall vara skyldigt att ge medlemskreditinstitutet anvisningar för deras verksamhet i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt skyldigt att utöva tillsyn över deras verksamhet. Bestämmelser om detta skall ingå också i centralinstitutets och medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordning enligt vad som stadgas i 7 i §. För medlemsbankernas konsoliderade tillsyn skall centralinstitutet ge medlemskreditinstitutet anvisningar i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen i de sammanslutningar som medlemskreditinstitutet äger eller har bestämmanderätt över.

I kreditinstitutslagen definieras begreppen "kreditinstitut", "finansiellt institut", "holdingsammanslutning", "koncern" och "kreditinstitutets konsolideringsgrupp". De för sammanslutningen viktigaste jämförelserna skall göras i fråga om definitionen av begreppen "koncern" och "konsolideringsgrupp".

Definitionen av koncern i kreditinstitutslagen innehåller en hänvisning till begreppet koncern enligt bokföringslagen. Enligt de stadganden om koncernbokslut i bokföringslagen som trädde i kraft vid början av 1993 (22 a och 22 b §§) uppstår ett koncernförhållande på grund av innehav eller bestämmanderätt. Bestämmanderätten baserar sig i sin tur på rätten att med stöd av bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar utse en del av medlemmarna i en annan bokföringsskyldigs styrelse. När denna rätt tillsammans med den rösträtt som äganderätten eller medlemskapet medför ger rätt att utse majoriteten av medlemmarna i ett sådant organ är det fråga om en koncern. Också motsvarande bestämmanderätt som erhållits på grundval av avtal ger upphov till en koncern. I systemet med en sammanslutning enligt lagförslaget ingår inte ett sådant innehav eller en sådan bestämmanderätt som avses i bokföringslagen, varför sammanslutningen inte bildar en koncern.

Definitionen av begreppet konsolideringsgrupp i kreditinstitutslagen motsvarar räckvidden för gruppbasead tillsyn över kreditinstitut i artikel 1 i rådets direktiv om gruppbasead tillsyn över kreditinstitut (92/30/EEG). Konsolideringsgruppen används vid beräkningen av egna medel och soliditet samt stora ansvar och begränsningar i fråga om aktieinnehavet. Kreditinstitutets onskolideringsgrupp definieras i 5 § 2 mom. kreditinstitutslagen som följer:

"Till en konsolideringsgrupp räknas kreditinstitut, dess holdingsammanslutningar samt kreditinstitut och finansiella institut som är dotterföretag till kreditinstitutet eller dess holdingsammanslutning. Till konsolideringsgruppen räknas dessutom ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut som har gemensam förvaltning med kreditinstitutet eller dess holdingsammanslutning eller dotterföretag till dem eller gemensam ledning med kreditinstitutet, holdingsammanslutningen eller deras dotterföretag."

Denna definition av konsolideringsgrupp är inte lämplig för en sådan sammanslutning av kreditinstitut som avses i propositionen. Sammanslutningens centralinstitut är inte medlemskreditinstitutets holdingbolag och inte heller sina medlemmars dotterföretag. Centralinstitutet har ett förvaltningsråd som medlemskreditinstitutet utsetts vid andelsstämman men centralinstitutet har inte rätt

att utse medlemmar i medlemskreditinstitutens förvaltningsorgan. De kreditinstitut som hör till sammanslutningen skall inte heller i övrigt ha gemensam förvaltning. Centralinstitutets skyldighet att ge anvisningar i vissa frågor innebär inte att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet skulle styras gemensamt.

Definitionen av konsolideringsgruppen i 5 § 2 mom. kreditinstitutslagen gäller endast kreditinstituts konsolideringsgrupp. Eftersom centralinstitutet är ett finansiellt institut är det nödvändigt att definiera särskilt centralinstituts konsolideringsgrupp. Definitionen av konsolideringsgrupp 1 paragrafens 2 mom. motsvarar definitionen av konsolideringsgrupp i kreditinstitutslagen sådan den är i förslaget till ändring av lasgstiftningen om kreditinstitutet.

7 b §. Likviditetskravet fastställs på basis av konsolidering, dvs. gruppbaserat för sammanslutningen och separat för medlemskreditinstitutet. I 1 mom. stadgas om den konsoliderade likviditeten för centralinstitutet och för medlemskreditinstitutet.

Likviditeten skall vara tryggad i enlighet med 7 kap. kreditinstitutslagen och som stöd för likviditeten skall det finnas en kassareserv som skall utgöra minst 10 procent av sammanslutningens samtliga skulder, med undantag för de skulder som medlemskreditinstitutet har fått av medel som finska staten har gett för ett visst syfte samt medlemskreditinstitutets skulder hos Finlands Bank.

I 2 mom. finns det ett stadgande om de poster som enligt 67 § 2 mom. kreditinstitutslagen skall hör till sammanslutningens konsoliderad kassareserv. Från de kassareservposter som fastställs i lagrummet avdras fordringar hos kreditinstitut som hör till sammanslutningen. Det likviditetskrav som på detta sätt har fastställts för sammanslutningen motsvarar det allmänna kravet på likviditet enligt kreditinstitutslagen.

I 3 mom. stadgas om medlemskreditinstitutets likviditet. Likviditetskraven för enskilda medlemskreditinstitut ändras inte i sak jämfört med de nuvarande kraven. Medlemskreditinstitutets likviditet skall vara tryggad i enlighet med 7 kap. kreditinstitutslagen. Till medlemskreditinstitutets kassareserv kan vidare enligt 67 § 2 mom. hänföras sådana fordringar hos den affärsbank som är centralpenninginrättning för sammanslutningen och som förfaller inom en månad.

7 c §. Paragrafen innehåller en general-

klausul om riskkontroll som enligt kreditinstitutslagen förbjuder centralinstitutet och medlemskreditinstitutet att ta en så stor risk att detta väsentligt äventyrar dess soliditet. Förbudet utsträcks till att gälla också sammanslutningen. Enligt paragrafen får centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut eller en sammanslutning som hör till deras konsolideringsgrupp inte ta en så stor risk att detta medför väsentlig fara för centralinstitutets, medlemskreditinstitutets eller sammanslutningens soliditet. Enligt 68 § kreditinstitutslagen skall centralinstitutet ha riskkontrollsystem som med hänsyn till verksamheten är tillräckliga. Dessa system skall täcka alla risker. Centralinstitutet skall bl.a. konsoliderat kunna kontrollera ränte-, valuta-, likviditets- och kreditrisken för hela sammanslutningen. Dessutom skall ett medlemskreditinstitut jämte en sammanslutning som ingår i samma konsolideringsgrupp ha riskkontrollsystem som med hänsyn till verksamheten är tillräckliga.

7 d §. Paragrafen innehåller ett stadgande om anmälan av stora kundrisker. Stadgandet motsvarar stadgandena i 69 och 71 §§ om skyldigheten att anmäla kundrisker. Ett kreditinstitut som ingår i sammanslutningen skall anmäla stora kundrisker till Finansinspektionen och centralinstitutet minst fyra gånger om året. Centralinstitutet skall till Finansinspektionen anmäla de stora kundriskerna för hela sammanslutningen.

7 e §. Här ingår stadganden om beloppsgränser för stora kundrisker. Kundriskerna betraktas dels som sammanslutningens gruppbaseerade risker och dels separat för varje medlemskreditinstitut.

Med kundrisker avses kundrisker enligt 69 § 2 mom. kreditinstitutslagen.

I 1 mom. behandlas och begränsas risktagningen inom ramen för hela sammanslutningen och beloppet av kundriskerna. När sammanslutningens kundrisker beräknas skall sammanslutningen likställas med ett kreditinstitut. Maximibeloppet kundrisker begränsas i relation till egna medel som beräknas för sammanslutningen. Den kundrisk som först nämns i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen får inte överstiga 20 procent av egna medel som beräknas för sammanslutningen. Den kundrisk som tillåts för sammanslutningen är lägre än det allmänna maximibeloppet på 25 procent som tillåts för kreditinstitut. Syftet är att begränsa koncentrationer av mycket stora kundrisker och

undvika att sådana bildas. Maximibeloppet kundrisker som nämns i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen i ett kreditinstitut som är kreditinstitutets moder- eller dotterföretag får inte överstiga 15 procent, medan maximibeloppet i övrigt är 20 procent för kreditinstitut. De stora kundriskerna för sammanslutningen får sammanlagt inte stiga till ett belopp som överstiger 500 procent av egna medel som beräknas för sammanslutningen, medan motsvarande gräns enligt kreditinstitutslagen är 800 procent.

För medlemskreditinstitutens kundrisker gäller de begränsningar av kundrisker som avses i 70 och 106 § kreditinstitutslagen. Ett stadgande om detta finns i 2 mom. Medlemskreditinstitutens kundrisker begränsas således kreditinstitutsvis på samma sätt som hittills. Övergångsstadgandena i 106 § kreditinstitutslagen gäller också sammanslutningens medlemskreditinstitut.

Paragrafens 3 mom. befullmäktigar centralinstitutet att ge tillstånd att avvika från en begränsning som gäller en enskild kundrisk. Lagen uppställer dock maximibelopp inom vilka centralinstitutet kan ge tillstånd som gäller kundrisker. Den kundrisk som nämns först i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen får inte överstiga 50 procent eller den kundrisk som nämns såsom följande 40 procent och det sammanlagda beloppet av de stora kundriskerna som avses i paragrafen inte 1 200 procent av kreditinstitutets egna medel. Dessa maximigränser i relation till varje enskilt kreditinstituts egna medel skall tillämpas endast i undantagsfall och centralinstitutet förutsätts iakttä försiktigt övervägande när det beviljar tillstånd. Vid beviljandet av tillstånd skall centralinstitutet försäkra sig om att medlemskreditinstitutet fungerar utgående från sunda kreditgivningsprinciper i fråga om varje kundhelhet som är föremål för tillståndet.

Tillståndsförfarandet skulle i praktiken kunna leda till ett mycket stort antal tillståndsärenden, ty största delen av andelsbankerna är medelstora och små andelsbanker vars egna medel är relativt begränsade. I praktiken skulle till och med små krediter förutsätta en resurskrävande behandling trots att den stora spridningen och solidaritetssystemet leder till att de som helhet inte innebär någon betydande risk. På grund av detta ges centralinstitutet i 3 mom. också fullmakt att särskilt för enskilda kreditinstitut ge tillstånd som gäller kundrisker vars storlek i

mark motsvarar högst 250 000 ecu. Ett kreditinstitut som har fått ett sådant tillstånd får ha kundrisker som överstiger 25 procent upp till nämnda markbelopp utan att varje kundrisk behöver behandlas separat inom centralinstitutets beslutsprocess. När tillstånd för enskilda kreditinstitut beviljas får de maximibelopp som nämns i momentet dock inte överstigas. Centralinstitutet förutsätts i varje enskilt fall bedöma kreditinstitutets situation, förvaltningsnivå och riskkontrollsystem. Centralinstitutet förutsätts också fortlöpande övervaka medlemskreditinstitutens risktagning och vid behov annullera beviljade tillstånd.

När tillstånd som gäller kundriskerna beviljas skall centralinstitutet beakta medlemskreditinstitutets soliditet. Om beviljandet av undantag skulle leda till att medlemskreditinstitutets soliditet skulle sjunka under den nivå som fastställs i 9 kap. kreditinstitutslagen får centralinstitutet inte bevilja tillstånd. Ett stadgande om detta finns i 4 mom.

I 5 mom. förpliktas centralinstitutet att årligen bestämma en maximigräns i mark upp till vilken ett medlemskreditinstitut får bevilja krediter eller ingå förbindelser för kunder som hör till samma ekonomiska intressegemenskap. I fråga om förbindelser som överstiger den fastställda gränsen och som ingås för en och samma kundhelhet skall centralinstitutets tillstånd sökas. Med kundhelhet avses kunder enligt definitionen i 69 § 2 mom. kreditinstitutslagen. Tillstånd skall sökas också i det fall att kunden har förbindelser i olika medlemskreditinstitut och dessa förbindelser sammanlagt överstiger gränsen i fråga. En affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna behöver emellertid inte ansöka om ett sådant tillstånd eftersom ACA är centralinstitutets dotterföretag och dess kreditgivning därigenom står under centralinstitutets kontroll. Den beloppsmässiga gräns som avses här skall fastställas av centralinstitutets förvaltningsråd i samband med fastställandet av principerna för styrning och tillsyn av medlemsbankerna.

7 f §. Här behandlas den solditet som beräknas för sammanslutningen. Enligt 1 mom. skall sammanslutningen vid beräkningen av minimibeloppet av egna medel enligt 9 kap. kreditinstitutslagen likställas med ett kreditinstitut i enlighet med de föreskrifter som finansinspektionen meddelar. Enligt 2 mom. skall den soliditet som beräknas för sam-

manslutningen överensstämma med 9 kap. kreditinstitutslagen. När soliditeten beräknas skall AFS:s inverkan beaktas. ASF har under de senaste åren gett andelsbankerna understöd genom att teckna kapitalbevis som utfärdats av dem med lånemedel från ACA och andelsbankerna. Därför skall från sammanslutningens egna medel avdras ASF:s placeringar i poster med villkor som motsvarar eget kapital i medlemskreditinstitut och sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper. ASF:s medel som ingår i det egna kapitalet skall vid beräkningen av soliditeten behandlas på det sätt som Finansinspektionen föreskriver.

Om den soliditet som räknas för sammanslutningen sjunker under miniminivån enligt 9 kap. kreditinstitutslagen skall centralinstitutet och medlemskreditinstitutet enligt 3 mom. utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om detta och vidta åtgärder för att stärka soliditeten så att den uppnår stadgad nivå. Finansinspektionen skall då sätta ut en tid inom vilken kravet skall uppfyllas. Motsvarande stadgande gällande kreditinstitut finns i 80 § kreditinstitutslagen sådant det lyder i förslaget till ändring av lagstiftningen om kreditinstitut som är under behandling i riksdagen. Om soliditeten inte inom utsatt tid förstärks till den stadgade nivån är följande åtgärd att upplösa sammanslutningen enligt 84 d § i denna lag.

På medlemskreditinstitut tillämpas inte direkt 9 kap. kreditinstitutslagen. Medlemskreditinstitutet har emellertid i egenskap av medlem i centralinstitutet skyldighet att för sin del upprätthålla den soliditet som beräknats för sammanslutningen. Paragrafens 4 mom. gäller förfarandet i sådana fall när soliditeten i ett medlemskreditinstitut eller dess konsolideringsgrupp sjunker under minimibeloppet enligt 9 kap. kreditinstitutslagen. Enligt 7 a § 1 mom. 2 punkten i denna lag är den viktigaste utgångspunkten vid bedömningen av soliditeten en gruppbaserad tillsyn över soliditeten i sammanslutningen, dvs. den helhet som består av centralinstitutet och dess medlemskreditinstitut samt de företag som hör till deras konsolideringsgrupper. När det gäller att bibehålla den soliditet som har beräknats för sammanslutningen är det väsentligt att också medlemskreditinstitutets soliditet bibehålls på den miniminivå som stadgas i lagen. Eftersom ett enskilt medlemskreditinstitutets soliditet tillfälligt kan sjunka under den stadgade ni-

vån är det ändamålsenligt att kreditinstitutet självständigt vidtar åtgärder för att höja sin soliditet till den stadgade nivån. Centralinstitutet skall enligt paragrafen sätta ut en viss tid för dessa åtgärder i enlighet med de grunder som Finansinspektionen bestämmer. Tiden kan med hänsyn till kreditinstitutets situation och förhållanden vara så lång att den gör det möjligt för kreditinstitutet att självständigt lösa sina problem.

I förslaget har förslaget till ändring av lagstiftningen som gäller kreditinstitutet som är under behandling i riksdagen iakttagits.

7 g §. I paragrafen stadgas om minimibeloppet av ett till sammanslutningen hörande kreditinstituts egna medel. Enligt kreditinstitutslagen skall kreditinstitutets egna medel alltid uppgå till minst startkapitalet. Startkapitalet skall uppgå till ett markbelopp som motsvarar minst fem miljoner ecu, dock alltid minst 30 miljoner mark. Enligt 104 § 1 mom. kreditinstitutslagen gäller minimikravet i fråga om egna medel inte sådana kreditinstitut som redan när lagen trädde i kraft hade koncession att idka kreditinstitutsverksamhet. I ett kreditinstitut vars egna medel när lagen trädde i kraft den 1 januari 1994 understeg den ovannämnda miniminivån får kapitalbasen dock inte sjunka under det belopp som den uppgick till den 2 maj 1992. När två eller flera kreditinstitut som avses ovan fusioneras skall enligt 104 § 3 mom. kreditinstitutslagen beloppet av det mottagande kreditinstitutets eller det nya kreditinstitutets egna medel uppgå till minst det sammanlagda beloppet av de fusionerade kreditinstitutens egna medel vid fusionstidpunkten.

I stadgandet har fastställts ett minimikrav för egna medel också i medlemskreditinstitutet. Om beloppet av ett medlemskreditinstituts egna medel sjunker under det belopp som fastställs i 104 § 1 mom. eller det i 3 mom. stadgade sammanlagda beloppet av egna medel skall medlemskreditinstitutet inom den fastställda tiden öka de egna medlen till nivån för det stadgade minimibeloppet.

Eftersom beloppet av egna medel kan sjunka i en situation när kreditinstitutets soliditetsrelation fortsättningsvis är mycket hög har det ansetts vara ändamålsenligt att centralinstitutet, om soliditeten är minst 10 procent, sätter ut en tid inom vilken de egna medlen skall nå det stadgade minimibeloppet. Om soliditetsrelationen är lägre än 10

procent sätter Finansinspektionen ut tiden.

Om kreditinstitutets egna medel inte inom den utsatta tiden når stadgad nivå kan Finansinspektionen föreslå för ministeriet att kreditinstitutets koncession skall återkallas. Stadgandena i 104 § kreditinstitutslagen gäller endast sådana kreditinstitut som var verksamma redan innan lagen trädde i kraft. Nya kreditinstitut som etableras skall alltid uppfylla kravet på egna medel enligt kreditinstitutslagen.

7 h §. I 6 § lagen om konkurrensbegränsningar stadgas att näringsidkare eller sammanslutningar av sådana som är verksamma i ett och samma produktions- eller distributionsled inte genom avtal, beslut eller därmed jämförbart förfarande får bestämma eller rekommendera priser eller vederlag som skall uppbäras eller betalas i samband med näringsverksamhet, eller begränsa produktionen, dela upp marknaden eller leveranskällorna, om dessa åtgärder inte är nödvändiga för arrangemang som effektiviserar produktionen eller distributionen eller främjar den tekniska eller ekonomiska utvecklingen varvid nyttan huvudsakligen kommer kunderna eller konsumenterna till godo.

Konsumentrådet har tolkat lagen om konkurrensbegränsningar så att varje andelsbank anses som en självständig näringsidkare, vilket innebär att andelsbanksgruppen inte betraktas som en enda helhet i konkurrensavseende. Konkurrensrådet har emellertid beviljat andelsbanksgruppen rätt till samarbete i fråga om prissättningen för en tidsperiod som går ut vid slutet av 1997.

Enligt systemet med en sammanslutning av andelsbanker skall andelsbankerna och den affärsbank som är centralpenninginrättning för dem grunda ett andelslag, ett centralinstitut som har rätt att styra dem och ansluta sig till det för att tillsammans bilda en sammanslutning av andelsbanker och för att på detta sätt stärka sina juridiska och ekonomiska verksamhetsförutsättningar. Inom sammanslutningen kan medlemskreditinstituten som medlemmar i centralinstitut-sandelslaget bedriva ett omfattande samarbete i andelslagsform. Genom samarbetet kan de uppnå betydande kostnadsbesparingar genom att gemensamt sköta ADB-systemen, produktutvecklingen, marknadsföringen, den kommersiella planläggningen, de juridiska tjänsterna, utbildningen och anskaffningen av inventarier. Samarbetets karaktär förutsätter att andelslaget styr sina medlemmar

att följa den strategi som de har utarbetat tillsammans och att tillsammans använda i samarbete utvecklade system enligt gemensamt överenskomna principer. Dessutom är centralinstitutet enligt lagen skyldigt att ge anvisningar om medlemskreditinstitutets verksamhet för att trygga deras likviditet, soliditet och riskkontroll. En ändamålsenlig verksamhet inom sammanslutningen förutsätter att centralinstitutet kan ge rekommendationer om prissättningen.

I paragrafen stadgas att centralinstitutet med avvikelse från vad som stadgas i 6 § 1 mom. lagen om konkurrensbegränsningar har rätt att ge medlemskreditinstituten rekommendationer om priser eller ersättningar som skall uppbäras eller betalas i samband med kreditinstitutets verksamhet.

Det föreslagna stadgandet motsvarar riksdagens ekonomiskotts ståndpunkt i samband med riksdagsbehandlingen av lagen om konkurrensbegränsningar enligt vilket "Utskottet anser att lokalbanksgrupperna som helhet bör jämföras med de riksomfattande affärsbankerna. Procedur- och förhållningsreglerna kan meddela sådana självständiga banker inom en lokalbanksgrupp som verkar inom sin egen region. I detta fall är det inte fråga om förbjudna konkurrensbegränsningar. Vid en bedömning av konkurrenssituationen bör det viktigaste kriteriet anses vara att det råder fri konkurrens mellan bankerna inom samma region".

7 i §. Centralinstitutet skall vara ett andelslag och medlemskreditinstituten skall vara andelslag eller aktiebolag. På centralinstitutets stadgar skall därför tillämpas stadgandena i 5 § lagen om andelslag och på medlemskreditinstitutets stadgar i banker som är andelslag stadgandena i 5 § lagen om andelslag, 5 § andelsbankslagen och 14 § kreditinstitutslagen och på medlemskreditinstitut som är aktiebolag stadgandena i 2 kap. 3 § lagen om aktiebolag och 14 § kreditinstitutslagen. I paragrafen stadgas om vad som skall bestämmas i centralinstitutets och medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordningar utöver vad som stadgas i någon annan lag.

I 1 mom. fastställs de centrala punkter i systemet med en sammanslutning av andelsbanker som skall ingå i centralinstitutets stadgar. I dem skall bestämmas att centralinstitutet, medlemskreditinstituten och de företag som hör till deras konsolideringsgrupper bildar den sammanslutning av andelsbanker

som avses i 7 a §. I dem skall också bestämmas att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras skulder och förbindelser enligt 84 a och 84 b §§. Centralinstitutet och de kreditinstitut som hör till det ingår inte någon annan separat förbindelse om detta.

I centralinstitutets stadgar skall ingå en bestämmelse om att centralinstitutet är skyldigt att ge anvisningar till medlemskreditinstitutet på basis av 7 a § 3 mom. samt skyldigt att utöva tillsyn över verksamheten.

Enligt 2 mom. skall i ett medlemskreditinstituts stadgar eller i bolagsordning bestämmas att centralinstitutet, dess medlemskreditinstitut och de företag som hör till deras konsolideringsgrupper bildar den sammanslutning av andelsbanker som avses i 7 a §. I dem skall dessutom ingå en bestämmelse om att medlemskreditinstitutet i enlighet med 84 a och 84 b §§ svarar för centralinstitutets och de övriga medlemskreditinstitutens skulder och förbindelser. I medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordning skall det också ingå en bestämmelse om centralinstitutets styrnings- och tillsyns rätt som baserar sig på 7 a §.

Enligt 3 mom. skall fastställelse av centralinstitutets och medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordningar samt ändring av dem i den mån de gäller sammanslutningar sökas hos ministeriet. Med kravet på fastställelse säkerställs bildandet av och tillsynen över sammanslutningen samt att varje kreditinstitut som hör till sammanslutningen har centrala bestämmelser om solidariskt ansvar i sina stadgar eller sin bolagsordning.

7 j §. Centralinstitutet skall inlämna Finansinspektionen vissa upplysningar innan institutet börjar sin verksamhet. Standganden motsvarar den skyldighet som i 17 § kreditinstitutslagen stadgar för kreditinstitut.

7 k §. Paragrafen stadgar om anslutning till centralinstitutet och om beslutsprocessen i samband med anslutningen.

Enligt 7 i § skall medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordning innehålla bestämmelser om det solidariska ansvaret mellan centralinstitutet och medlemskreditinstitutet och om centralinstitutets styrnings- och tillsynsmakt. Anslutningen till centralinstitutet sker genom ett beslut om att de bestämmelser som avses i 7 i § skall tas in i medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordning. Beslutet om anslutning och ändring av stadgar är giltigt endast om det har om-

fattas av minst två tredjedelar av röstetalet för dem som deltagit i omröstningen vid andelsstämman eller om det vid bolagsstämman har biträts av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid bolagsstämman företrädda aktierna. Den föreslagna majoriteten motsvarar den majoritet som krävs för ändring av andelsbankernas stadgar i normal ordning och som krävs för ändring av bolagsordningen enligt 9 kap. 14 § lagen om aktiebolag.

I andelsbankernas stadgar finns bestämmelser om ändring av bankernas stadgar. I dem har behandlingen av flera samtidiga stadgeändringar vid en andelsstämma eller ett fullmäktigsammanträde gjorts möjlig och bestämts att beslut om en ändring är giltigt om det omfattas av minst två tredjedelar av röstetalet för dem som deltagit i omröstningen. Normal ordning räcker emellertid inte till om beslutet gäller medlemmarnas rätt att utträda ur andelsbanken eller om det begränsar medlemmarnas rätt till andelsbankens egendom eller vinst (punkt a) eller om beslutet gäller en väsentlig ändring av andelsbankens näring eller fastställande av tillskottsplikt eller extra avgift eller ökning av dem eller ändring av den beräkningsgrund som tillämpas på dem eller slopande av bestämmelserna om tilläggsinsats från detta stagande (punkt b) eller om beslutet gäller höjning av insatsen (punkt c). I dessa fall förutsätter en ändring av bestämmelserna att beslutet fattas vid två på varandra följande andelsstämmor eller fullmäktigesammanträden och att röstetalet för godkännande av ändringen i punkt a omfattas av röstetalet för alla som deltagit i omröstningen, i punkt b minst 3/4 av röstetalet för dem som deltagit i omröstningen och i punkt c 2/3 av röstetalet för dem som har deltagit i omröstningen.

Medlemskap i centralinstitutet begränsar inte andelslagets medlemmars rätt att utträda ur andelsbanken och påverkar inte deras tillskottsplikt eller grunderna för fastställande av extra avgifter som uppbärs hos dem och det påverkar inte heller medlemmarnas tilläggsinsatser eller insatser.

Beslut om anslutning till centralinstitutet och om de ändringar av stadgarna som krävs för anslutningen skall kunna fattas i normal ordning med undantag endast för den situation när stadgeändringen kan anses ändra en medlems rätt till andelsbankens egendom eller vinst eller när den skulle innebära en väsentlig ändring i andelsbankens näring.

Andelsbankerna är till sin bolagsform andelslag på vilka gällande lagstiftning om andelslag tillämpas om inte något annat stadgas i andelsbankslagen eller kreditinstitutslagen. Enligt lagen om andelslag har ett andelslag till ändamål att främja medlemmarnas hushållning eller näring genom sådan ekonomisk verksamhet i vilken medlemmarna deltar genom att utnyttja sammanlutningens tjänster. Andelsbankslagen stadgar för sin del att en andelsbank är en i kreditinstitutslagen fastställd depositionsbank. Enligt andelsbankernas nuvarande stadgar är deras syfte att främja medlemmarnas hushållning eller näring genom att bedriva bankverksamhet enligt kreditinstitutslagen och andelsbankslagen. I bestämmelserna om andelsbankernas näring i deras stadgar konstateras att även andra än medlemmar kan utnyttja andelsbankens tjänster. För andelsbankernas näring är det sålunda väsentligt att de bedriver kreditinstitutsverksamhet som förblir oförändrad också efter anslutningen till centralinstitutet.

Om en medlems rätt till andelsbankens egendom och vinst finns bestämmelser i andelsbankslagen, kreditinstitutslagen och andelsbankens stadgar. Enligt andelsbankslagen skall eventuella tillgångar som återstår efter bankens likvidation och konkurs, sedan bankens skulder och andelskapital betalats tillbaka överföras till ASF för att användas så som finansministeriet bestämmer, om inte något annat bestäms i bankens stadgar. Enligt stadgarna får tillgångar som vid upplösning av en andelsbank eventuellt återstår när skulderna har betalats eller de tillgångar som behövs för betalning av dem avskilts och medlemmarna har fått tilläggsinsatser och andra insatser jämte ränta inte fördelas mellan medlemmarna utan de skall överföras till ASF för att användas så som finansministeriet bestämmer.

Enligt andelsbankernas stadgar kan under vissa förutsättningar från räkenskapsperiodens vinst samt den outnyttjade vinsten från tidigare räkenskapsperioder betalas ränta på tilläggsinsatser och andra insatser. Andelsbankernas medlemmar har inte subjektiv rätt till vinstmedlen utan användningen av vinstmedlen avgörs årligen vid andelstämmor.

Viktiga frågor relaterade till andelsbankernas näring och deras medlemmars rätt till andelsbankens egendom och vinstmedel i sammanslutningen av andelsbanker är det i 7 a § 1 mom. 1 punkten stadgad centralinstitu-

tets och medlemskreditinstitutens solidariska ansvar för varandras skulder och förbindelser enligt 84 a och 84 b §§ samt centralinstitutets skyldighet enligt 3 mom. att ge anvisningar om medlemskreditinstitutens verksamhet för att likviditeten, soliditeten och riskkontrollen skall tryggas.

Enligt andelsbankernas gällande stadgar är andelsbankerna skyldiga att iaktta de anvisningar om andelsbankernas förvaltning och skötsel som ACF ger. Enligt stadgarna har en av ACF:s direktions tillsatt representant dessutom rätt att närvara vid andelsbankens direktions och förvaltningsråds sammanträden och andelstämma och att delta i diskussionen samt att få eventuella anmärkningar antecknade i protokollet. Stadgandet i lagförslaget om centralinstitutets skyldighet att ge anvisningar innebär således inte någon väsentlig förändring jämfört med nuläget. Andelsbankens verksamhet har långt baserat sig på samarbete med andra andelsbanker och på existensen av en andelsbanksgrupp som fungerar tillsammans. I fråga om affärsledningen har andelsbankerna också hittills enligt sina stadgar varit skyldiga att iaktta ACF:s anvisningar och de har i allmänhet också iakttagit dem. Andelsbankerna har inte heller självständigt skött sådana funktioner som ADB-system, produktutveckling, marknadsföring, affärsekonomisk planering, riskkontroll, juridiska tjänster, utbildning, inventarieanskaffningar eller medelsanskaffning på grossistmarknaden. Dessa funktioner har skötts i samarbete och genom iakttagande av gemensamma beslut.

För att andelsbankernas stabila verksamhet och deponenternas fordringar skall kunna tryggas skall andelsbankerna enligt lag höra till ASF. En bank som hör till säkerhetsfonden skall årligen betala en tillräcklig garantiavgift för att deponenternas fordringar skall tryggas och säkerhetsfondens övriga förbindelser täckas. Maximibeloppet av den årliga garantiavgiften stadgas i lag. Under de senaste åren har ASF inte kunnat trygga sina medlemsbankers stabila verksamhet enbart med de garantiavgifter som samlats in bland medlemsbankerna utan den har varit tvungen att använda sig av skuldsättning genom att redan beviljat stöd måste samlas in hos andelsbankerna också under kommande år. Sålunda är säkerhetsfonden till sin karaktär medlemsbankernas gemensamma sammanslutning genom vilken alla medlemsbanker i sista hand är ansvariga för varandras förut-

sättningar för en stabil bankverksamhet och tryggheten av deponenternas fordringar. I sammanslutningen ändras inte det solidariska ansvaret väsentligt jämfört med det nuvarande solidariska ansvaret. Det primära solidariska ansvaret skulle såsom hittills tryggas genom en säkerhetsfond. Centralinstitutet skulle hos sina medlemskreditinstitut kunna samla in extra avgifter att användas för stödåtgärder för att hindra likvidation i något medlemskreditinstitut endast i sådana fall när medlemskreditinstitutets verksamhet inte i första hand kan tryggas med understöd från säkerhetsfonden. Solidariskt ansvar för skulder i centralinstitutet eller något medlemskreditinstitut som har trätt i likvidation skall tas i anspråk endast i sådana fall där likvidationen inte kan hindras genom i första hand säkerhetsfondens och i andra hand centralinstitutets stödåtgärder. Ställningen för deponenter och övriga borgenärer samt medlemmar eller ägare i ett kreditinstitut som hotas av eller som trätt i likvidation tryggas i första hand av att kreditinstitutet hör till ASF och i andra hand av att det hör till centralinstitutet.

Eftersom andelsbankens medlemmar inte heller för närvarande har rätt till andelsbankens substans när andelsbanken upplöses skulle det föreslagna solidariska ansvaret inte ändra medlemmarnas rätt till andelsbankens egendom.

En fusion med en annan andelsbank är för andelsbanken och dess medlemmar på många sätt en väsentligare ändring än en anslutning till centralinstitutet. Beslut om fusion kan enligt andelsbankslagen fattas med en majoritet av 2/3 av röstetalet.

71 §. I paragrafen stadgas om ett medlemskreditinstituts rätt att utträda ur centralinstitutet och om uteslutande av ett medlemskreditinstitut. Utgångspunkten är att medlemskapet i centralinstitutet är fortlöpande. Ett medlemskreditinstitut kan dock utträda ur centralinstitutet förutsatt att den soliditet som beräknats för sammanslutningen också efter utträdet uppfyller kravet i 9 kap. kreditinstitutslagen. Ett medlemskreditinstitut som önskar utträda ur centralinstitutet skall besluta om ändringar av stadgarna eller av de bestämmelser i bolagsordningen som avses i 7 i §. Detta innebär i praktiken att dessa bestämmelser slopas från stadgarna eller bolagsordningen. Ett dylikt beslut är giltigt endast om det omfattas av 2/3 av de avgivna rösterna och de vid stämman representerade

aktierna.

Ett medlemskreditinstitut kan uteslutas ur centralinstitutet i enlighet med lagen om andelslag.

Sammanslutningens stabilitet och kontinuitet tryggas dessutom genom att ett medlemskreditinstitut som utträtt eller uteslutits svarar för de skulder och förbindelse som ett annat medlemskreditinstitut i sammanslutningen eller som centralinstitutet har om medlemskreditinstitutet eller centralinstitutet försätts i likvidation inom fem år från den bokslutsdag som närmast följer på utträdet eller uteslutningen. Ett medlemskreditinstitut som utträtt eller uteslutits är också skyldigt att betala sådana extra avgifter som centralinstitutet har rätt att uppbära för att undvika att medlemskreditinstitutet försätts i likvidation.

7 m §. I en depositionsbanks firma skall ingå ordet "bank" eller en sammansättning där ordet "bank" ingår och av firman skall bankens bolagsform framgå. Förutom depositionsbankerna får endast Finlands Bank och Nordiska Investeringsbanken samt med stöd av kreditinstitutslagen tidigare hypoteksbanker i sin firma eller annars för att beskriva sin verksamhet använda benämningen "bank". Finansministeriet kan ge en depositionsbanks dotterföretag rätt att i sin firma använda benämningen "bank" eller en hänvisning till depositionsbankens verksamhet. Centralinstitutet likställs i detta hänseende med ett dotterbolag och ministeriet kan därför ge centralinstitutet tillstånd att använda benämningen "bank" eller en hänvisning till depositionsbankens verksamhet.

7 n §. I 1 mom. stadgas om uppgörandet av centralinstitutets bokslut och koncernbokslut och om revision. Här skall stadgandena i kreditinstitutslagen iakttas.

Enligt 2 mom. skall ett konsoliderat bokslut uppgöras av boksluten för centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt för deras konsolideringsgrupper för bedömning av sammanslutningens ekonomi. För att säkerställa att bedömningen blir täckande skall det konsoliderade bokslutet omfatta också sådana sammanslutningar som inte hör till centralinstitutets eller till något medlemskreditinstituts konsolideringsgrupper men i vilka de ovannämnda har sammanlagt mer än hälften av rösterna. Sålunda omfattas även dessa sammanslutningar av den konsoliderade tillsynen. Uppgörandet av det konsoliderade bokslutet sker i tillämpliga delar enligt

principerna om uppgörande av koncernbokslut för kreditinstitut enligt vilka de till sammanslutningen hörande kreditinstituten och finansiella instituten samt tjänsteföretagen beaktas enligt principen om s.k. full konsolidering och eventuella näringsföretag enligt kapitalandelsmetoden. Ett konsoliderat bokslut skall uppgöras enligt Finansinspektionens föreskrifter.

Koncerninterna innehav i de sammanslutningar som hör till sammanslutningen elimineras. De skillnader som uppkommer på grund av elimineringen (koncernreserver — passiva) behandlas i regel i sammanslutningens eget kapital antingen som ett tillägg eller ett avdrag.

För att ett konsoliderat bokslut skall kunna uppgöras krävs att boksluten för de kreditinstitut och finansiella institut som hör till sammanslutningen uppgörs enligt Finansinspektionens föreskrifter. Centralinstitutet skall ge sammanslutningen närmare anvisningar om detta. Sammanslutningarnas revisorer skall övervaka att anvisningarna har följts.

I 3 mom. stadgas att centralinstitutets revisorer, som reviderar det konsoliderade bokslutet, i tillämpliga delar skall iakttä stadgandena i kreditinstitutslagen.

Ett konsoliderat bokslut utgör inte ett fullständigt koncernbokslut enligt bokföringslagen. I stället för en fullständig verksamhetsberättelse och fullständiga bilageuppgifter skall uppgifter lämnas i tillämpliga delar för bedömning av resultatet och den ekonomiska ställningen. Finansinspektionen meddelar föreskrifter om rapportering av sammanslutningens bilageuppgifter. Utöver resultat- och balansräkningen skall bland annat lämnas en utredning om beräkningsprinciperna och uppgifter om de enheter som ingår i sammanslutningen samt om posterna utanför balansräkningen, de oreglerade krediterna och sammanslutningens soliditet som beräknats på basis av balansräkningen. Revisorn skall i samband med revisionen av centralinstitutet också revidera det sammanställda bokslutet. Från centralinstitutets revisionsberättelse skall det framgå om bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter för bedömning av det resultat och den ekonomiska ställning som beräknats för sammanslutningen. Centralinstitutets direktion ansvarar för att sammanslutningens resultat- och balansräkning uppgörs enligt de bestämmelser som gäller för dem och enligt god bokföringssed.

41 a §. Paragrafens 1 moment har utökats med ett stadgande enligt vilket rörelsen hos en andelsbank som stötts av ASF kan överföras på en eller flera banker i aktiebolagsform som grundas av centralinstitutet, av den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna eller av andelsbankerna eller någon av dem. En förutsättning för att verksamheten skall kunna överföras är att ASF tar initiativ i saken. Säkerhetsfonden kan ta ett sådant initiativ, om den andelsbank som har fått direkt stöd från fonden inte kommer att kunna bära sina förluster utan extra stöd. De avsedda arrangemangen är möjliga bara på initiativ av ASF, eftersom möjligheten att styra andelsbankgruppen och ASF:s fördel förutsätter att en bank som verkar med stöd av gruppen också saneras gruppstyrt.

Paragrafen föreslås utökad med ett nytt 6 moment som stadgar att om den andelsbank vars verksamhet överförs är medlem i centralinstitutet, skall de banker i aktiebolagsform som bildas ansluta sig som medlemmar till centralinstitutet.

41 d §. Beslutet om överföring av andelsbankens verksamhet föreslås bli fattat på ett annat sätt då en andelsbank på eget initiativ grundar ett aktiebolag dit den överför verksamheten än i den situation där verksamheten hos en andelsbank som stötts av andelsbankgruppen på initiativ av ASF överförs på en eller flera banker i aktiebolagsform vilka grundats av gruppen. Lagens 41 d § 1 mom. föreslås ändrat så att det där förutsatta enhälliga beslutet av andelsstämman bara gäller den förstnämnda situationen.

I det senare fallet kan beslutet fattas på en andelsstämma med de närvarande medlemmarnas röstmajoritet på motsvarande sätt som enligt 41 b § då en andelsbank som är föremål för stöd från staten eller Statens säkerhetsfond ombildas till en bank i aktiebolagsform på initiativ av staten. Då 41 b § stiftades konstaterades det i regeringens proposition att det både ur statens och andelsbankens medlemmars synpunkt kan vara påkallat att en andelsbank som fått stöd av staten eller Statens säkerhetsfond ombildas till ett aktiebolag. Då banken stöds av andelsbankgruppen kräver andelsbankgruppens och majoriteten av problembankens medlemmars fördel på motsvarande sätt att en minoritet inte kan förhindra arrangemang som är nödvändiga ur gruppens och problembankens synpunkt .

I paragrafens 4 och 5 moment föreslås stadganden om hur de beslut som avses i 2 momentet skall fattas då andelsbanken överför sin verksamhet på banker som grundats av andelsbanksgruppen.

41 g §. I paragrafens 2 moment stadgas om när andelsstämman beslut att bilda en kooperativ bank i aktiebolagsform träder i kraft. Momentets ordalydelse förslås förtydligad så att tidpunkten för ikraftträdandet gäller också det fall då andelsbankens verksamhet överförs eller uppdelas på banker som grundats av andelsbanksgruppen.

41 h §. Ordalydelsen i paragrafens 1 moment föreslås förtydligad så att stadgandet om överföring av andelsbankens tillgångar, skulder och reserver samt andra rättigheter och skyldigheter gäller också den situation där andelsbanken överför eller fördelar sin verksamhet på banker som grundats av andelsbanksgruppen.

41 j §. Eftersom andelsbanksgruppen vid det nya systemet inte längre har ett tillsynsorgan av typ andelsbanksinspektionen, ändras paragrafens 3 moment så att den tillsyn som varit ålagd andelsbanksinspektionen sköts inom sammanslutningen av centralinstitutet.

7 kap. Tillsynen över sammanslutningen av andelsbanker

42 §. För tillsyn över andelsbankernas och deras dotterbolags verksamhet har andelsbankernas centralorganisations uppgift i enlighet med denna lag varit att tillsätta andelsbanksinspektion, vars verksamhet har ledits och övervakats av Finansinspektionen. Centralinstitutet för andelsbankernas sammanslutning skall enligt den föreslagna 7 a § vara skyldig att utöva tillsyn över medlemskreditinstitutens verksamhet. Centralinstitutet skall övervaka att medlemskreditinstitutet som tillhör centralinstitutet och deras konsolideringsgrupper verkar i enlighet med de lagar, förordningar, av myndigheter meddelade anvisningar och bestämmelser samt centralinstitutets anvisningar som gäller finansieringsmarknaden samt sina stadgar och bolagsordningar. Därför behövs det inte längre en särskild andelsbanksinspektion och det föreslås att lagens 7 kap. och dess rubrik ändras.

Tillsynen över sammanslutningen av andelsbanker handhas av Finansinspektionen och centralinstitutet. Förslaget ändrar inte

Finansinspektionens ställning som högsta tillsynsmyndighet. Genom att andelsbanksgruppen enligt det nya systemet inte längre har ett tillsynsorgan av typ andelsbanksinspektionen, står medlemskreditinstitutet förutom under centralinstitutets tillsyn också under direkt tillsyn av Finansinspektionen. Det förutsätts att Finansinspektionen får av centralinstitutet alla de uppgifter, korrekt sammanställda, som behövs för tillsynen över sammanslutningen.

43 §. Centralinstitutet övervakar att dess medlemskreditinstitut och deras konsolideringsgrupper verkar enligt de lagar, förordningar samt av myndigheterna utfärdade föreskrifter och bestämmelser som gäller finansieringsmarknaden, enligt centralinstitutets anvisningar samt enligt sina stadgar och bolagsordningar. Eftersom centralinstitutet inte förfogar över alla de medel som lagen om finansinspektionen förser tillsynsmyndigheten med för ingripanden mot observerade förseelser, skall centralinstitutet omedelbart underrätta Finansinspektionen om sådana observationer.

Medlemskreditinstitutet och de företag som tillhör deras konsolideringsgrupper är dessutom skyldiga att lämna centralinstitutet uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av skyldigheter som centralinstitutet har enligt denna lag. Centralinstitutet kan sätta ut en tid inom vilken uppgifterna skall lämnas. Om medlemskreditinstitutet eller de företag som tillhör deras konsolideringsgrupper inte lämnar centralinstitutet de uppgifter det har krävt, Finansinspektionen får utan hinder av tystnadsplikten lämna centralinstitutet de uppgifter det behöver.

Centralinstitutet och medlemskreditinstitutet är skyldiga att lämna Finansinspektionen alla de uppgifter och utredningar som den kräver och som är nödvändiga för en konsoliderad tillsyn över sammanslutningen samt över centralinstitutet och medlemskreditinstitutet.

Centralinstitutet styr riskkontrollen i sammanslutningen i synnerhet så att ett enskilt medlemskreditinstituts risker inte tillåts stiga över dess egen bärkraft. Centralinstitutet ser till att riskkontrollen förfogar över tillräckliga resurser för en kontinuerlig uppföljning och effektiv kontroll av riskerna samt att resurserna används i synnerhet för att skydda de övriga medlemmarna i sammanslutningen mot eventuell skadlig verksamhet från en enskild medlems sida.

I lag, stadgar och bolagsordningar ges dessutom befogenheter som behövs för de ovannämnda uppgifterna. I centralinstitutets interna instruktioner preciseras hur centralinstitutet skall anordna den interna tillsynen inom sammanslutningen samt befogenheterna i anslutning härtill.

Tillsynen och inspektionen från centralinstitutets sida kompletteras av den tillsyn och inspektion som utövas av Finansinspektionen, revisorerna och de förvaltande organen.

44 §. Då centralinstitutet utövar den tillsyn som avses i 42 och 43 §§ gäller om centralinstitutets och dess företrädares befogenheter i tillämpliga delar vad som stadgas i 10 och 11 §§ lagen om finansinspektionen (503/93) om Finansinspektionens och dess företrädares rätt att sammankalla och närvara samt rätt att granska och få uppgifter.

Det centrala syftet med förslaget är att effektivisera tillsynen över andelsbankgruppen som en helhet och på alla nivåer samt att precisera tillsynsansvaret och tillsynsprinciperna.

45 §. Paragrafen gäller tystnadsplikten. En medlem eller suppleant i ett organ i centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut eller deras konsolideringsgrupp eller den som är anställd hos dem eller utför någon uppgift på uppdrag av dem är skyldig att hemlighålla vad denne fått kännedom om gällande de ekonomiska eller personliga förhållandena hos någon kund vid centralinstitutet eller vid ett medlemskreditinstitut eller ett bolag som tillhör deras konsolideringsgrupper eller hos någon annan eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har stadgats samtycker till att saken röjs. Uppgifter som skall hemlighållas får inte heller lämnas till centralinstitutets eller ett medlemskreditinstituts eller ett bolags som tillhör deras konsolideringsgrupper andelsstämma eller fullmäktigesammanträde eller bolagsstämma eller till en medlem eller aktieägare som deltar i stämman eller sammanträdet.

De sammanslutningar som avses i paragrafens 1 moment är skyldiga att lämna de uppgifter som avses i momentet till åklagare eller förundersökningsmyndigheterna för utredande av brott samt till andra myndigheter, ifall i lag särskilt har stadgats om lämnande av uppgifter. Sammanslutningarna har också rätt att lämna sådana uppgifter till centralinstitutet, ASF och AÖF samt inom de gränser som centralinstitutet bestämmer

till varandra. De i paragrafen avsedda kreditinstituten har utan hinder av 1 momentet rätt att utöva med hänsyn till dess affärsverksamhet sedvanlig kreditupplysning.

Vid systemet med en sammanslutning av andelsbanker utgör bank- och inspektionshemligheten inte längre något hinder för ett sådant ändamålsenligt utbyte av upplysningar och en verksamhet som står i överensstämmelse med sammanslutningens intressen. På så sätt blir information som är av central betydelse för övervakningen av soliditeten och riskkontrollen tillgänglig för alla som behöver den.

46 §. Eftersom andelsbankernas sammanslutning inte är en självständig juridisk person kan den inte förpliktas med vite som avses i 23 § lagen om finansinspektionen. För att Finansinspektionen kan effektivt övervaka sammanslutningen föreslås det att i lagen tas en stadgande om att vitet som gäller sammanslutningen utsätts centralinstitutet.

På samma sätt den tillsynsavgift som avses i 20 § lagen om finansinspektionen och som gäller sammanslutningen utsätts centralinstitutet.

51 §. I paragrafens 1 moment stadgas om anmälningsplikt för andelsbankens direktion då andelsbanksinspektionen konstaterar att banken hotas av likvidation. Eftersom andelsbanksgruppen i det nya systemet inte längre har något tillsynsorgan av typ andelsbanksinspektionen, har momentet ändrats så att andelsbanksinspektionen ersätts av sammanslutningens centralinstitut.

61 §. Enligt paragrafens 1 moment skall för en andelsbank som är i likvidation utses en likvidator på framställning av andelsbanksinspektionen. Eftersom det i det nya systemet inte finns en andelsbanksinspektion, ändras paragrafen så att andelsbanksinspektionens uppgifter överförs på centralinstitutet.

8 a kap. Likvidation av kreditinstitut som ingår i sammanslutningen och upplösande av sammanslutningen

84 a §. Om ett medlemskreditinstituts direktion konstaterar att bankens eget kapital till följd av förluster har nedgått så att åtminstone hälften av det bundna egna kapitalet har gått förlorat och om banken inte har egna medel som uppgår till det belopp som stadgas i 78 § kreditinstitutslagen, eller om banken inte kan fullgöra sina förbindelser

och kreditinstitutets fortsatta verksamhet inte kan tryggas med understöd eller understödslån från ASF eller på något annat sätt som godkänns av Finansinspektionen, skall centralinstitutet enligt förslaget ha rätt att i syfte att förhindra en likvidation uppbära extra avgifter av de kreditinstitut som hör till centralinstitutet på de grunder som nämns i centralinstitutets stadgar för att användas till stödåtgärder för medlemskreditinstitutet. I extra avgifter kan under en räkenskapsperiod uppbäras högst 0,5 procent av de sammanlagda omslutningarna för de balansräkningar som senast fastställts för de kreditinstitut som hör till centralinstitutet.

I första hand strävar man alltså att förhindra likvidation av ett kreditinstitut som hör till centralinstitutet på de sätt som andelsbankslagen anvisar, primärt med hjälp från säkerhetsfonden. Endast i det fall att situationen inte kan hjälpas upp med säkerhetsfondens stödåtgärder eller på de andra sätt som anges i 51 § andelsbankslagen eller 28 § affärsbankslagen, får centralinstitutet rätt att uppbära ovan nämnda extra avgifter.

Enligt 58 § kreditinstitutslagen är garantiavgiften till säkerhetsfonden högst 1 procent av de sammanlagda omslutningarna enligt de balansräkningar som senast har fastställts för de banker som hör till fonden. Garantiavgiften till säkerhetsfonden höjdes från 0,5 procent till 1 procent genom lagen om ändring av lagen om depositionsbankernas verksamhet (380/92). Enligt sistnämnda lag får en garantiavgift som överstiger 0,5 procent dock uppbäras bara i de fall då säkerhetsfonden har beviljats stödlån ur Statens säkerhetsfond och återbetalningen av detta kräver en högre avgift. I övrigt är den på ovan nämnda sätt beräknade garantiavgiften till fonden högst 0,5 procent. För att förebygga likvidation skulle alltså i första hand en garantiavgift om 0,5 procent uppbäras till säkerhetsfonden och om detta inte förslår kunde centralinstitutet uppbära en extra avgift om 0,5 procent.

84 b §. I paragrafen stadgas om hur centralinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras skulder och förbindelser samt hur det solidariska ansvaret realiseras.

Enligt paragrafens första moment realiseras det solidariska ansvaret i det fall att centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut trots de i 84 a § avsedda åtgärderna träder i likvidation och dess skulder inte kan betalas ur dess egna medel. Ansvaret för under-

skottet fördelas mellan centralinstitutet och medlemskreditinstitutet i proportion till omslutningarna enligt de balansräkningar som senast fastställts. Borgenärerna får betalning sedan likvidatorerna har uppburit underskottet av dem som svarar för det. Om inte underskottet blir täckt, försätts det institut som är i likvidation i konkurs.

Paragrafens 2 moment innehåller stadgan om förfarandet då det solidariska ansvaret realiseras. Om likvidatorerna vid likvidation av centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut konstaterar att skulderna överstiger tillgångarna, skall de uppgöra en uträkning av det bristande beloppet och ett fördelningsschema för hur bristen skall täckas med avgifter från de övriga solidariskt ansvariga. Fördelningsschemat skall fastställas av Finansinspektionen, som förelägger en frist för betalningarna. För att likvidationsförfarandet inte skall bli onödigt utdraget kan betalningarna drivas in på basis av det av finansinspektionen fastställda fördelningsschemat så som stadgas om verkställighet av laga kraft vunnna dom. Om betalningen inte kan drivas in av ett institut, skall det bristande beloppet fördelas på de övriga för betalning. Om bristen inte kan täckas på detta sätt, skall det i likvidation varande institutets egendom avträdas till konkurs enligt 76 § 2 mom. andelsbankslagen.

84 c §. Enligt paragrafen får verksamheten hos ett medlemskreditinstitut i likvidation inte fortsätta utan centralinstitutets samtycke.

84 d §. Paragrafen stadgar om upplösning av sammanslutningen. Om sammanslutningens beräknade soliditet sjunker under minimivån enligt 9 kap. kreditinstitutslagen och inte återgår till denna inom den frist som finansinspektionen förelägger och minst hälften av det sammanlagda bundna egna kapital som beräknats för sammanslutningen har förlorats eller sammanslutningen inte förmår svara för sina förbindelser, skall sammanslutningen upplösas. Centralinstitutets direktion eller, om centralinstitutet är i likvidation, dess likvidatorer skall fördela den förlust som eventuellt uppkommit mellan de kreditinstitut som ingår i sammanslutningen så att de svarar för förlusten enligt 84 b § 2 mom.

84 e §. I paragrafen stadgas om förfarandet då centralinstitutets verksamhet avbryts, då det är i likvidation och då det upplöses. Härvid tillämpas andelsbankslagens stadgan-

den om förfarandet.

91 §. I paragrafen stadgas om andelsbanksinspektionens rätt att väcka skadeståndstalan. Eftersom det inte längre finns någon andelsbanksinspektion i det nya systemet, ges sammanslutningens centralinstitut samma rätt till talan som andelsbanksinspektionen har haft.

92 §. I paragrafens 2 moment stadgas om straff för brott mot tynadsplikten. Paragrafens ordalydelse ändras så att där hänvisas i stället för till 47 §, som föreslås bli upphävd, till 45 §, där det stadgas om tynadsplikten.

93 §. Paragrafen föreslås bli utökad med en ny punkt 6. Det föreslås att brott mot anmälningsplikten enligt 49 b § 1 mom. andelsbankslagen skall bestraffas som andelsbanksförseelse. Straffas kan bara den till vars uppgifter som företrädare för centralinstitutet anmälningsplikten hör. För att försummelsen skall vara straffbar skall den ansluta sig till utförandet av tillsynsuppdraget, eftersom det av dem som verkar i tillsynsuppdrag kan krävas ansvar och omdöme på grund av deras sakkunskap. Också centralinstitutets ledning har anmälningsplikt, om den har fått kännedom om något som omfattas av anmälningsplikten.

95 §. Enligt paragrafen har en andelsbank endast inom de gränser som bestämts av andelsbanksinspektionen eller med särskilt tillstånd av denna fått bevilja kredit eller borgen för vilken en direktionsmedlem, verkställande direktören, en revisor eller en tjänsteman svarar eller av vars beviljande en sådan person har väsentlig ekonomisk fördel. Beviljandet av de kredittillstånd som avses i paragrafen överförs på Finansinspektionen eller när andelsbanken ingår i sammanslutningen av andelsbanker på centralinstitutet då andelsbanksinspektionens verksamhet upphör.

Ikraftträdelsestadgande. Sammanslutningen blir möjlig först sedan lagen trätt i kraft. För att sammanslutningen skall uppkomma krävs det att centralinstitutet bildas, att medlemskreditinstitutens stadgar ändras och att det genomförs sådana ägandearrangemang för den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna att kriterierna för sammanslutningen enligt 7 a § andelsbankslagen uppfylls. Sedan lagen har trätt i kraft kommer arrangemangen att ta en viss tid i anspråk. Tillsynen över andelsbankerna kräver att andelsbanksinspektionen fortsätter sin

verksamhet tills sammanslutningen har uppkommit. Sammanslutningen uppkommer då stadgeändringarna och centralinstitutet har registrerats och övriga kriterier för sammanslutningen enligt 7 a § är uppfyllda.

Enligt ikraftträdelsestadgandet skall andelsbankslagens 7 kap. och 41 j, 51, 61, 91 och 95 §§ som ändras tillämpas oförändrade tills centralinstitutet är registrerat. Också 9 § kreditinstitutslagen samt 4 § 4 punkten lagen om finansinspektionen tillämpas oförändrade tills centralinstitutet är registrerat.

Enligt 7 f § 4 mom. i lagförslaget ges det möjlighet att för viss tid avvika från soliditetskravet enligt 9 kap. kreditinstitutslagen. Om minst hälften av bankens bundna egna kapital har förlorats, skulle stadgandena om likvidation i 50 och 51 §§ andelsbankslagen dock leda till likvidation för den bank där soliditetskravet underskrids. På grund härav måste bankens soliditet fortfarande upprätthållas med stödåtgärder, utan att den i 7 f § stadgade möjligheten kan utnyttjas. Härvid uppnås inte den flexibilitet i skötseln av problembanker som eftersträvas med förslaget.

Lagförslaget innefattar ett övergångsstadgande enligt vilket stadgandena om likvidation inte tillämpas under en övergångsperiod som löper ut den 31 december 2005 på ett sådant medlemskreditinstitut inom sammanslutningen som enbart förvaltar och realiserar egendom och förbindelser som är riskbelastade på det sätt som Finansinspektionen godkänner. Övergångsstadgandet kan tillämpas, om den soliditet som beräknats för sammanslutningen överensstämmer med 9 kap. kreditinstitutslagen. Med tanke på den genomsnittliga löptiden för fordringar och förbindelser behövs övergångsperioden till år 2005 för att problemen skall hinna avvecklas.

Inom andelsbanksgruppen har alla gruppens problemkundförhållanden och problem-innehav i huvudstadsregionen koncentrerats till Stor-Helsingfors Andelsbank. Banken har stötts med gruppinternas stödåtgärder, men den har förlorat mer än hälften av sitt bundna egna kapital och skulle tvingas i likvidation om soliditeten sjunker under den lagstadgade minimivån. Övergångsstadgandet skulle möjliggöra att bankens förluster blir slutligt skötta inom sammanslutningen utan likvidationsproblem på så sätt att nedkörningen av bankens riskbelastade egendom och förbindelser kvarstår på ett medlemskreditinstitut som verkar som ett egen-

domförvaltningsbolag på det sätt som Finansinspektionen godkänner. Ett sådant medlemskreditinstitut skulle uppkomma om de sunda och de mest problematiska delarna av bankens rörelse skiljs åt.

För att trygga stabiliteten på finansieringsmarknaden och neutraliteten i konkurrensen mellan bankerna är det viktigt att andelsbankerna i överensstämmelse med sitt mål bär sina förluster med egna resurser. Ett sådant arrangemang som avses i övergångsstadgandet skulle förbättra andelsbankernas förutsättningar att nå detta mål.

Övergångsstadgandet skulle inte snedvrída konkurrensen mellan bankerna, eftersom arrangemanget bara avser en intern risknedkörning inom andelsbanksgruppen med hjälp av en riskförvaltande enhet som inte har någon verksamhet som är inriktad på bankunder. Modellen påminner om en riksomfattande banks interna riskförvaltning inom ramen för en separat enhet. Arrangemanget påverkar inte heller borgenärens ställning, eftersom finansieringen av enheten avses bli skött internt inom andelsbanksgruppen.

En motsvarande verksamhet fri från likvidationsproblemet är möjlig exempelvis i Danmark och Holland, där stadgandet om likvidation inte tillämpas på en enskild medlemsbank, om sammanslutningen är solid.

1.2. Kreditinstitutslagen

9 §. *Tillsyn.* Enligt gällande lag övervakas andelsbankerna av andelsbanksinspektionen. Sedan stadgandena om andelsbanksinspektionen vid ändringen av andelsbankslagen upphävs, blir de andelsbanker som ingår i sammanslutningen övervakade av sammanslutningens centralinstitut. I paragrafen intas en sådan ändring.

1.3. Lagen om finansinspektionen

4 §. *Arbetsätt.* Eftersom stadgandena om andelsbanksinspektionen ändras då andelsbankslagen ändras, slopas omnämmandet av andelsbanksinspektionen i punkt 4 i paragrafen.

1.4. Handelsregisterlagen

10 §. Paragrafens 2 moment ändras så att det av anteckningarna i handelsregistret om ett medlemskreditinstitut i sammanslutningen skall framgå att medlemskreditinstitutet hör till centralinstitutet.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av andelsbankslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 41 a § 1 mom., 41 d § 1 mom., 41 g § 2 mom., 41 h § 1 mom., 41 j § 3 mom., 7 kap., 51 § 1 mom., 61 § 1 mom., 91 §, 92 § 2 mom., 93 § 4 och 5 punkten och 95 §,

av dessa lagrum 41 a § 1 mom., 41 d § 1 mom., 41 g § 2 mom., 41 h § 1 mom. och 41 j § 3 mom. sådana de lyder i lag av den 10 december 1993 (1126/93), 7 kap. jämte senare ändringar, 51 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1611/93), 92 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 21 april 1995 (602/95), samt

fogas till lagen ett nytt 2 a kap., till 41 a § sådan den lyder i nämnda lag av den 10 december 1993, ett nytt 6 mom., till 41 d §, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 3—5 mom., till lagen ny 8 a kap. och till 93 § en ny 6 punkt som följer:

2 a kap.

Sammanslutning av andelsbanker

7 a §

Andelsbankerna och i 41 a och 41 b §§ avsedda banker i bolagsform samt den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna utgör, förutsatt att de är medlemmar (*medlemskreditinstitut*) i ett andelslag (*centralinstitutet*) som är behörigt att styra dem tillsammans med centralinstitutet, de sammanslutningar som hör till centralinstitutets konsolideringsgrupper och de sammanslutningar som hör till medlemskreditinstitutens i 5 § kreditinstitutslagen avsedda konsolideringsgrupper, den *sammanslutning av andelsbanker* som avses i denna lag, om

1) centralinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras skulder och förbindelser enligt 84 a och 84 b §§,

2) soliditeten, likviditeten och kundriskerna i centralinstitutet och i samtliga medlemskreditinstitut samt i de sammanslutningar som ingår i konsolideringsgrupperna övervakas konsoliderat, och

3) den affärsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning är ett i kreditinstitutslagen avsett dotterföretag till centralinstitutet.

Till centralinstitutets konsolideringsgrupp räknas centralinstitutet, dess holdingsammanslutningar samt kreditinstitut och finans-

iella institut och tjänsteföretag som är dotterbolag till centralinstitutet eller dess holdingsammanslutning. Till konsolideringsgruppen räknas dessutom ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut eller ett tjänsteföretag som har gemensam förvaltning med centralinstitutet eller dess holdingsammanslutning eller dotterföretag till dem eller gemensam ledning med centralinstitutet, dess holdingsammanslutning eller deras dotterföretag.

Ordföranden för centralinstitutets direktion är ordförande för direktionen i den affärsbank som avses i 1 mom. 3 punkten. Medlemmarna av centralinstitutets förvaltningsråd utgör en majoritet av medlemmarna i affärsbankens förvaltningsråd. Centralinstitutet är ett sådant finansiellt institut som avses i 3 § kreditinstitutslagen.

Centralinstitutet är skyldigt att ge medlemskreditinstitutet anvisningar för deras verksamhet i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt skyldigt att utöva tillsyn över deras verksamhet.

7 b §

Den konsoliderade likviditeten för centralinstitutet och för de kreditinstitut som hör till detta skall vara tryggad i enlighet med 7 kap. kreditinstitutslagen. Likviditeten skall tryggas genom en kassareserv som är minst 10 procent av institutens samtliga skulder med undantag för de skulder som medlemskreditinstitutet har fått av medel som finska

staten har givit för ett visst syfte samt skulder hos Finlands Bank.

I centralinstitutets och medlemskreditinstituts konsoliderad kassareserv ingår av de poster som avses i 67 § 2 mom. kreditinstitutslagen,

1) centralinstitutets och medlemskreditinstitutens kassa,

2) de av medlemskreditinstitutens fordringar hos Finlands Bank och med den motsvarande centralbanker som förfaller inom en månad,

3) de av medlemskreditinstitutens fordringar hos inhemska kreditinstitut utanför sammanslutningen samt hos motsvarande utländska kreditinstitut som förfaller inom en månad, till nettobelopp, samt

4) lätt marknadsförda fordringsbevis enligt föreskrifter av Finansinspektionen.

Medlemskreditinstitut skall ha en kassareserv i enlighet med 67 § kreditinstitutslagen. I kassareserven för ett medlemskreditinstitut kan ingå de i 2 mom. i sistnämnda paragraf angiven fordringar hos den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna förfaller inom en månad, till bruttobelopp.

7 c §

Centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut eller en sammanslutning som ingår i deras konsolideringsgrupper får inte i sin verksamhet ta så stora risker att centralinstitutets eller medlemskreditinstitutets soliditet eller den konsoliderade soliditeten för hela sammanslutningen äventyras väsentligt. Centralinstitutet skall ha riskkontrollsystem som är tillräckliga för hela sammanslutningen. Ett medlemskreditinstitut och en sammanslutning som ingår i samma konsolideringsgrupp skall ha riskkontrollsystem som är tillräckliga med hänsyn till verksamheten.

7 d §

Ett medlemskreditinstitut skall i enlighet med 69 och 71 §§ kreditinstitutslagen anmäla stora kundrisker minst fyra gånger om året till finansinspektionen och till centralinstitutet som skall anmäla de stora kundriskerna för hela sammanslutningen till Finansinspektionen.

7 e §

När en kundrisk beräknas skall sammanslutningen likställas med ett kreditinstitut. Den kundrisk som kalkylerats för de egna

medel som beräknats för sammanslutningen får inte stiga till ett sådant belopp att den kundrisk som först nämns i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen överstiger 20 procent eller att den kundrisk som nämns såsom följande överstiger 15 procent eller summan av de stora kundriskerna som avses i 2 mom. överstiger 500 procent.

De begränsningar av kundriskerna som avses i 70 och 106 §§ kreditinstitutslagen gäller medlemskreditinstitutets och dess konsolideringsgruppens kundrisker.

Centralinstitutet kan ge ett medlemskreditinstitut och dess konsolideringsgrupp tillstånd att avvika från en begränsning som gäller en enskild kundrisk. Den kundrisk som först nämns i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen får dock inte överstiga 50 procent den kundrisk som nämns såsom följande får inte överstiga 40 procent och det sammanlagda beloppet av de stora kundriskerna som avses i 2 mom. inte 1 200 procent. Centralinstitutet kan ge enskilda kreditinstitut tillstånd som gäller kundriskerna som i mark motsvarar högst 250 000 ecu inom gränserna för maximibeloppen enligt detta moment.

Centralinstitutet får inte ge tillstånd som avses i 3 mom., om den ökning av förbindelserna som ett tillstånd möjliggör skulle leda till att medlemskreditinstitutets soliditet sjunker under den miniminivå som avses i 9 kap. kreditinstitutslagen.

Centralinstitutet skall årligen bestämma en maximigräns i mark för de förbindelser som en kundhelhet som avses i 69 § 2 mom. kreditinstitutslagen har ingått. För de förbindelser som överskrider detta belopp skall ett tillstånd sökas hos centralinstitutet. Den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna och en sammanslutning som ingår i dess konsolideringsgrupp behöver dock inte ansöka om ett sådant tillstånd som här avses.

7 f §

När minimibeloppet av egna medel beräknas enligt 9 kap. kreditinstitutslagen skall sammanslutningen likställas med ett kreditinstitut i enlighet med de föreskrifter som Finansinspektionen meddelar.

Den soliditet som beräknas för sammanslutningen skall överensstämma med 9 kap. kreditinstitutslagen. När soliditeten beräknas skall från sammanslutningens egna medel avdras kapitalbevis som emitterats av ett medlemskreditinstitut eller av en samman-

slutning i konsolideringsgruppen och som har tecknats av Andelsbankernas säkerhetsfond samt andra poster som till sina villkor motsvarar eget kapital. När soliditeten beräknas skall de medel som ingår i det egna kapitalet i Andelsbankernas säkerhetsfond behandlas på det sätt som Finansinspektionen bestämmer.

Om de egna medel som beräknats för sammanslutningen understiger miniminivån enligt 9 kap. kreditinstitutslagen skall centralinstitutet utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om detta. Centralinstitutet och medlemskreditinstitutet skall dessutom utan dröjsmål vidta åtgärder för att höja beloppet av egna medel till stadgad nivå. Finansinspektionen skall sätta ut en tid inom vilken kravet skall uppfyllas.

Vad som i 9 kap. kreditinstitutslagen stadgas om minimibeloppet av egna medel tillämpas inte på ett medlemskreditinstitut eller dess konsolideringsgrupp. Om ett medlemskreditinstitut eller dessa konsolideringsgrupps egna medel sjunker under minimibeloppet enligt 9 kap. kreditinstitutslagen, skall kreditinstitutet dock utan dröjsmål vidta åtgärder för att stärka sin soliditet. Centralinstitutet skall sätta ut en tid för dessa åtgärder i enlighet med de grunder som Finansinspektionen bestämmer.

7 g §

Om beloppet av de egna medlen i ett medlemskreditinstitut sjunker under det belopp som stadgas i 104 § 1 mom. kreditinstitutslagen eller det i 3 mom. stadgade sammanlagda beloppet av de egna medlen, skall för medlemskreditinstitutet sättas ut en tid inom vilken de egna medlen skall uppnå minimibeloppet enligt nämnda stadganden. Denna tid skall sättas ut av centralinstitutet när beloppet av ett medlemskreditinstituts egna medel är minst 10 procent. När beloppet av egna medel är lägre skall tiden sättas ut av Finansinspektionen. Om beloppet av medlemskreditinstitutets egna medel inte inom den utsatta tiden uppnår stadgad nivå, kan Finansinspektionen för ministeriet föreslå att kreditinstitutets koncession skall återkallas.

7 h §

Centralinstitutet har med avvikelse från vad som stadgas i 6 § 1 punkten lagen om konkurrensbegränsningar (480/92) rätt att ge medlemskreditinstitutet rekommendationer om de pris eller ersättningar som skall upp-

bäras eller betalas i kreditinstitutsverksamhet.

7 i §

Utöver vad som stadgas i 5 § lagen om andelslag skall i centralinstitutets stadgar bestämmas

1) att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper utgör den sammanslutning av andelsbanker som avses i 7 a §,

2) att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras skulder och förbindelser enligt 84 a och 84 b §§, samt

3) att centralinstitutet är skyldigt att på basis av 7 a § ge medlemskreditinstitutet anvisningar för verksamheten i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt skyldigt att utöva tillsyn över verksamheten.

Utöver vad som stadgas i någon annan lag skall i ett medlemskreditinstituts stadgar eller bolagsordning bestämmas

1) att kreditinstitutet, centralinstitutet och de övriga kreditinstitut som hör till centralinstitutet samt de sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper utgör den sammanslutning som avses i 7 a §,

2) att medlemskreditinstitutet svarar i enlighet med 84 a och 84 b §§ för de skulder och förbindelser som centralinstitutet samt de övriga medlemskreditinstitut som hör till detta har, samt

3) att centralinstitutet med stöd av 7 a § är behörigt att ge medlemskreditinstitutet anvisningar för verksamheten i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt behörigt att utöva tillsyn över verksamheten.

För de punkter i centralinstitutets och medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordningar som avses ovan i 1 och 2 mom. samt för ändring av dem skall fastställelse sökas hos ministeriet. Ministeriet skall begära ett utlåtande i ärendet av Finansinspektionen.

7 j §

Centralinstitutet får inte inleda sin verksamhet innan ministeriet har fastställt dess stadgar och till Finansinspektionen gett in

1) en kopia av ministeriets beslut som gäller fastställandet av centralinstitutets stadgar,

2) ett fullständigt handelsregisterutdrag angående centralinstitutet, som skall innehåll-

la stadgarna,

3) uppgift om namnen på medlemmarna och suppleanterna i förvaltningsrådet och styrelsen och på verställande direktören och vice verställande direktören samt revisorerna och revisorssuppleanterna samt andra behövliga uppgifter, samt

4) av förvaltningsrådet fastställda allmänna anvisningar för centralinstitutets verksamhet och de kontrollanter som förvaltningsrådet utsett.

Om det inträffar någon förändring i de uppgifter som nämns i 1 mom., skall Finansinspektionen omedelbart underrättas.

7 k §

Andelsbankerna och de banker i aktiebolagsform som avses i 41 a och 41 b §§ samt den affärsbank som verkar som andelsbankernas centralpenninginrättning kan ansluta sig som medlemmar till centralinstitutet genom ett beslut om att de bestämmelser som avses i 7 i § skall tas in i kreditinstitutets stadgar eller bolagsordning. Beslutet är giltigt endast om det har omfattats av minst två tredjedelar av röstetalet för dem som deltagit i omröstningen vid andelsstämma eller om det vid bolagsstämma har biträtts av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

7 l §

Ett medlemskreditinstitut har rätt att utträda ur centralinstitutet genom ett beslut om ändring av stadgarna eller av de bestämmelser i bolagsordningen som avses i 7 i § samt genom ett skriftligt meddelande om detta till direktionen för centralinstitutet, ifall den soliditet som beräknats för sammanslutningen uppfyller kraven i 7 f § även efter utträdet. Beslutet är giltigt endast om det omfattas av den röstmajoritet och biträtts av den aktiemajoritet som avses i 7 k §. Soliditeten bibehålls konstateras genom en uträkning som centralinstitutets revisorer bekräftar.

Ett medlemskreditinstitut kan uteslutas ur centralinstitutet i enlighet med 21 § lagen om andelslag.

Ett medlemskreditinstitut som utträtt eller uteslutits svarar dock för de skulder och förbindelser som ett annat medlemskreditinstitut i sammanslutningen eller som centralinstitutet, om medlemskreditinstitutet eller centralinstitutet försätts i likvidation inom fem år från den bokslutsdag som närmast följer på utträdet eller uteslutningen. Ett

medlemskreditinstitut som utträtt eller uteslutits är också skyldigt att betala de extra avgifter som centralinstitutet med stöd av 84 a § har rätt att uppbära av ett medlemskreditinstitut för den ovannämnda tiden.

7 m §

Ministeriet kan ge centralinstitutet tillstånd att i sin firma använda benämningen "bank" eller en hänvisning till depositionsbanksverksamhet.

7 n §

Vid upprättande av centralinstitutets bokslut och koncernbokslut samt vid revision skall stadgandena i kreditinstitutslagen iakttagas.

Av boksluten för centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt för deras konsolideringsgrupper skall ett konsoliderat bokslut uppgöras i enlighet med de föreskrifter som Finansinspektionen meddelat. Det konsoliderade bokslutet omfattar även de sammanslutningar i vilka de ovan nämnda sammanslutningar innehar sammanlagt mer än hälften av rösterna.

Centralinstitutets revisorer skall med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i kreditinstitutslagen revidera det konsoliderade bokslutet, som skall fröreläggas och delges centralinstitutets ordinarie andelsstämma.

6 a kap.

Bildande av ett aktiebolagsom fortsätter andelsbanks verksamhet samt ombildning av en andelsbank till ett aktiebolag

41 a §

En andelsbank kan i den ordning som stadgas i detta kapitel bilda ett aktiebolag vars ändamål är att fortsätta den överförda verksamheten och vars alla aktier tecknas av det andelslag som överför verksamheten samt överföra sin verksamhet till aktiebolaget. En andelsbank som erhållit direkt stöd från Andelsbankernas säkerhetsfond kan på initiativ av Andelsbankernas säkerhetsfond överföra sin verksamhet till en eller flera banker i aktiebolagsform som grundas av det centralinstitut som avses i 7 a §, av den affärsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning eller av andelsbankerna eller av någon av dem. Andelsbankernas säkerhetsfond kan ta initiativ till detta om de eg-

na medlen i den andelsbank som erhåller stöd inte utan extra stöd räcker till för att täcka de förluster som uppkommit i banken. Ett aktiebolag som avses i detta moment är en kooperativ bank i aktiebolagsform.

Om en andelsbank som avses i 1 mom. är medlem av det centralinstitut som avses i 7 a §, skall de banker i aktiebolagsform som avses i denna paragraf också ansluta sig som medlemmar av centralinstitutet.

41 d §

Beslut om att bilda ett aktiebolag som avses i 41 a § 1 mom. första meningen och om att överföra andelsbankens verksamhet på aktiebolaget skall fattas vid en andelsstämma i den ordning som stadgas i 63 § lagen om andelslag. Beslutet är dock inte giltigt om inte alla som deltagit i omröstningen har omfattat beslutet vid senaste andelsstämma.

Beslut om att bilda ett eller flera aktiebolag som avses i 41 a § 1 mom. andra meningen och om att överföra andelsbankens verksamhet på aktiebolaget eller aktiebolagen skall fattas vid en andelsstämma med en majoritet av de närvarande medlemmarnas röster.

Den andelsstämma som avses i 3 mom. och som beslutar om att verksamheten överförs skall fatta beslut om ärenden som nämns i 2 mom. 4—6 punkten.

Den konstituerande stämman för de kooperativa banker i aktiebolagsform som avses i 3 mom. skall

1) godkänna bolagsordningarna för de banker som fortsätter verksamheten,

2) besluta om aktiekapitalet och dess storlek,

3) om affärsverksamheten delas mellan två kooperativa banker i aktiebolagsform, besluta om att verksamheten skall delas, samt

4) utse medlemmarna av bankernas förvaltningsråd samt revisorerna och revisorssuppleanterna.

41 g §

Beslut av andelsstämman om att bilda en eller flera banker som avses i 41 a § 1 mom. och ombildning till en bank som avses i 41 b § samt beslut av centralinstitutet och medlemskreditinstitutet om att bilda en bank som avses i 41 a § 1 mom. träder i

kraft när ministeriets i 41 f § 1 mom. avsedda tillstånd och det av ministeriet fastställda bolagsordningarna och ändringarna i andelslagets stadgar har införts i handelsregistret.

41 h §

När en eller flera banker som avses i 41 a § 1 mom. bildas samt när en andelsbank ombildas till en bank som avses i 41 b § överförs andelsbankens tillgångar, skulder och reserveringar samt andra rättigheter och skyldigheter på den bank eller de banker som fortsätter verksamheten.

41 j §

Närmare föreskrifter om den övergång som nämns i 1 mom. meddelas av ministeriet. Innan föreskrifterna meddelas skall ministeriet begära utlåtande av finansinspektionen, andelsbankernas säkerhetsfond samt affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Tillsynen över den verksamhet som bedrivs av den affärsbank som ingår i sammanslutningen av andelsbanker utövas under en övergångstid av sammanslutningens centralinstitut.

7 kap.

Tillsynen över sammanslutningen av andelsbanker

42 §

Tillsynen över sammanslutningen av andelsbanker handhas av Finansinspektionen och av det centralinstitut som avses i 7 a §.

43 §

Centralinstitutet skall utöva tillsyn över att dess medlemskreditinstitut och deras konsolideringsgrupper verkar i enlighet med för finansieringsmarknaden gällande lagar och förordningar samt av myndigheterna meddelade anvisningar och bestämmelser och av centralinstitutet meddelade anvisningar samt i enlighet med stadgar och bolagsordningar. Om centralinstitutet vid tillsynen observerar att den verksamhet som övervakas inte överensstämmer med de ovan nämnda stadgandena skall centralinstitutet utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om saken.

Ett medlemskreditinstitut och ett företag som hör till dess konsolideringsgrupp är

skyldigt att lämna centralinstitutet alla de uppgifter och utredningar som är nödvändiga med tanke på centralinstitutets uppgifter enligt denna lag. Centralinstitutet kan sätta ut en tid inom vilken uppgifterna skall lämnas. Finansinspektionen får utan hinder av tystnadsplikten enligt 18 § lagen om finansinspektionen (503/93) lämna centralinstitutet uppgifter som avses i detta moment, om centralinstitutet inte i den utsatta tiden får uppgifter från medlemskreditinstitutet eller företag som hör till dess konsolideringsgrupp.

Centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt företag som hör till deras konsolideringsgrupper är skyldiga att lämna Finansinspektionen alla de uppgifter och utredningar som den kräver och som är nödvändiga för en konsoliderad tillsyn över sammanslutningen samt för en konsoliderad tillsyn över centralinstitutet och medlemskreditinstitutet.

44 §

När centralinstitutet utövar den tillsyn som avses i 42 och 43 §§ gäller om behörigheten för centralinstitutet och dess företrädare i tillämpliga delar vad som i 10 och 11 §§ lagen om finansinspektionen stadgas om Finansinspektionens och dess företrädares behörighet att sammankalla och närvara samt rätt att granska och få uppgifter.

45 §

Den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ i ett centralinstitut som avses i 7 a § eller i ett medlemskreditinstitut eller deras konsolideringsgrupp eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om något som gäller de ekonomiska eller personliga förhållandena inom centralinstitutet eller medlemskreditinstitutet eller deras konsolideringsgrupper, eller för kunder eller någon annan eller om en affärs- eller yrkeshemlighet är skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har stadgats samtycker till att den röjs. Uppgifter som skall hållas hemliga får inte heller lämnas till en andelsstämma, ett fullmäktigsammanträde eller en bolagsstämma i centralinstitutet eller medlemskreditinstitutet eller i dotterbolag till dem och inte heller till en medlem eller en aktieägare som deltar i stämman.

De sammanslutningar som avses i 1 mom. är skyldiga att ge de uppgifter som avses i

momentet till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredande av brott samt till andra myndigheter, ifall i lag särskilt har stadgats om lämnande av uppgifter.

De sammanslutningar som avses ovan i 1 mom. har rätt att ge de uppgifter som avses i momentet till centralinstitutet, Andelsbankernas säkerhetsfond och Andelsbankernas ömsesidiga försäkringsbolag samt inom de ramar som centralinstitutet bestämmer till varandra.

De kreditinstitut som avses ovan har utan hinder av 1 mom. rätt att utöva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör samman med affärsverksamhet.

46 §

Tillsynsavgift som avses i 20 § och vite som avses i 23 § lagen om finansinspektionen och som gäller sammanslutningen av andelsbanker föreläggs centralinstitutet.

51 §

Konstaterar revisorerna, centralinstitutet när andelsbanken hör till det centralinstitut som ingår i sammanslutningen av andelsbanker, eller finansinspektionen att minst hälften av andelsbankens bundna egna kapital har gått förlorat och att banken inte har egna medel till det belopp som stadgas i 78 § kreditinstitutslagen och att bankens fortsatta verksamhet inte kan tryggas med understöd eller understödslån ur Andelsbankernas säkerhetsfond eller på något annat av Finansinspektionen godkänt sätt eller att banken inte kan fullgöra sina förbindelser, skall bankens direktionschef utan dröjsmål underrätta ministeriet och Andelsbankernas säkerhetsfond om detta.

61 §

När andelsstämman beslutat att andelsbanken skall träda i likvidation skall den utse minst två likvidatorer för att verkställa likvidationen av banken. Av likvidatorerna skall minst en företräda bankens borgenärer. Meddelande om val av likvidatorer skall utan dröjsmål lämnas till Finansinspektionen som utser ytterligare en likvidator. För ett medlemskreditinstitut som hör till andelsbankernas centralinstitut utser Finansinspektionen en likvidator på framställning av centralinstitutet.

8 a kap.

Likvidation av medlemskreditinstitut som ingår i sammanslutningen av andelsbanker och upplösande av sammanslutningen

84 a §

Om medlen i ett medlemskreditinstitut som avses i 2 a kap. på grund av förluster minskar på det sätt som nämns i 50 § i denna lag eller i 27 § affärsbankslagen och medlemskreditinstitutets verksamhet inte kan tryggas så som avses i 51 § i denna lag eller i 28 § affärsbankslagen, har sammanslutningens centralinstitut rätt att under räkenskapsperioden uppbära extra avgifter av de medlemskreditinstitut som ingår i sammanslutningen på de grunder som nämns i centralinstitutets stadgar, högst till fem tusendelar av de sammanräknade omslutningarna för de balanser som senast fastställts för medlemskreditinstitutet, för att användas till de stödåtgärder som behövs för att förhindra en likvidation av medlemskreditinstitutet.

84 b §

Centralinstitutet och medlemskreditinstitutet är solidariskt ansvariga för de skulder hos centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut i likvidation som inte kan betalas med dess medel. Det ansvar som avses ovan fördelas mellan centralinstitutet och medlemskreditinstitutet i förhållande till omslutningen för de balanser som senast fastställts.

Konstateras det vid likvidation av centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut att skulderna är större än tillgångarna skall likvidatorerna utan dröjsmål innan en åtgärd enligt 76 § 2 mom. vidtas uppgöra en uträkning av det bristande beloppet och ett fördelningsschema för hur bristen skall täckas med avgifter som skall uppbäras hos centralinstitutet och medlemskreditinstitutet. Likvidatorerna skall framlägga denna utredning för Finansinspektionen som fastställer fördelningsschemat efter att ha inbegärt ett utlåtande i ärendet av centralinstitutet. Finansinspektionen skall sätta ut en tid för betalningarna. De betalningar som inte gjorts inom utsatt tid kan indrivs i utsökningsväg på basis av det fastställda fördelningsschemat så som stadgas om verkställighet av laga kraft vunnen dom. Om betalningen inte kan drivas in, skall likvidatorerna fördela det bristande beloppet mellan centralinstitutet och de övriga medlemskreditinstitutet.

84 c §

Ett medlemskreditinstitut i likvidation kan fortsätta sin verksamhet endast med samtycke av centralinstitutet även om de förutsättningar för en fortsatt verksamhet som avses i andelsbankslagen föreligger.

84 d §

Om soliditeten för sammanslutningen nedgår under miniminivån enligt 9 kap. kreditinstitutslagen och inte återgår till denna inom den tid som Finansinspektionen sätter ut och minst hälften av sammanslutningens bundna egna kapital har förlorats eller centralinstitutet inte förmår svara för sina förbindelser skall sammanslutningen upplösas. Styrelsen för centralinstitutet eller, om centralinstitutet är i likvidation dess likvidatorer skall fördela den förlust som eventuellt uppkommit mellan de kreditinstitut som ingår i sammanslutningen så att de svarar för denna enligt 84 b § 2 mom.

84 e §

När centralinstitutets verksamhet avbryts, när det är i likvidation eller upplöses skall i övrigt stadgandena i denna lag iaktas.

91 §

Utän hinder av 97 och 98 §§ lagen om andelslag har finansinspektionen och, när en andelsbank hör till centralinstitutet inom sammanslutningen av andelsbanker, centralinstitutet rätt att väcka skadeståndstalan för en andelsbank mot en person eller sammanslutning som avses i 85—87 §§, om det anses att deponenternas eller placeringsandelsägarnas intresse kräver det.

92 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 45 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

93 §

Den som

- 4) försummar att föra placeringsandelsbok eller att hålla den tillgänglig,
- 5) i strid med 12 § 3 mom. tar emot placeringsandelar som pant, eller
- 6) försummar sin till uppgifterna hörande upplysningsskyldighet enligt 43 § 1 mom. vilket,

skall för *andelsbanksförseelse* dömas till böter, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

95 §

En andelsbank får endast inom de gränser som finansinspektionen eller när andelsbanken hör till centralinstitutet inom sammanslutningen av andelsbanker detta bestämmer, eller med särskilt tillstånd av detta bevilja kredit eller borgen för vilken en direktionsmedlem, verkställande direktören, en revisor eller en tjänsteman svarar eller av vars beviljande en sådan person har väsentlig ekonomisk fördel. Stadgandet gäller inte lån som banken har beviljat av medel som staten har anvisat för ett visst ändamål.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Andelsbanlagens 7 kap. och 41 j, 51, 61, 91 och 95 §§ tillämpas dock fortfarande sådana de lydde vid denna lags ikraftträdande till dess det centralinstitut som avses i 7 a § har införts i handelsregistret.

Vad som stadgas i 50 och 51 §§ i denna lag och i 27 och 28 §§ lagen om affärsbanker skall inte tillämpas under en övergångstid som löper ut den 31 december 2005 på ett sådant medlemskreditinstitut som enbart handhar och realiserar riskbenägen egendom och förbindelser på det sätt som Finansinspektionen godkänner och för vars finansiering andelsbankernas säkerhetsfond, centralinstitutet eller andra medlemskreditinstitut svarar, förutsatt att den soliditet som beräknats för sammanslutningen överensstämmer med 9 kap. kreditinstitutslagen.

2.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 9 § kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/93) som följer:

9 §

Tillsyn

som ingår i sammanslutningen av andelsbanker av sammanslutningens centralinstitut.

Den i lagen om finansinspektionen (503/93) avsedda Finansinspektionen övervakar att denna lag och de föreskrifter som myndigheterna meddelat med stöd av dem följs. Sparbankerna övervakas dessutom av sparbanksinspektionen och de andelsbanker

Denna lag träder i kraft den 199 .
Kreditinstitutslagens 9 § tillämpas dock sådan den lydde vid denna lags ikraftträdande till dess det centralinstitut som avses i 7 a § andelsbankslagen har registrerats.

3.

Lag**om ändring av lagen om finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § 4 punkten lagen om finansinspektionen av den 11 juni 1993 (503/93) som följer:

4 §

Arbets sätt

Finansinspektionen sköter sina uppgifter
bland annat genom att

4) leda och övervaka sparbanksinspektio-
nens verksamhet,

Denna lag träder i kraft den
199 .

Stadganden i 4 § 4 punkten lagen om fi-
nansinspektionen tillämpas dock sådan den
lydde vid denna lags ikraftträdande till dess
det centralinstitut som avses i 7 a § andels-
bankslagen har registrerats.

4.

Lag**om ändring av handelsregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 § 2 mom. handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) sådant det lyder
i lag av den 10 december 1993 (1122/93) som följer:

10 §

I en andelsbanks grundansökan skall dess-
utom nämnas den dag då bankens stadgar
fastställts och i stället för 1 mom. 10 punk-
ten den bestämmelse i stadgarna som gäller
tecknande av andelsbankens firma samt, om
någon givits rätt att teckna firman ensam
eller tillsammans med någon annan, hans

personuppgifter. Dessutom skall uppges at-
tandelsbanken som medlem anslutit sig till
det centralinstitut inom sammanslutningen
av andelsbanker som avses i 7 a § andels-
bankslagen eller att banken utträtt ur detta.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Helsingfors den 3 maj 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Arja Alho

1.

Lag**om ändring av andelsbankslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 41 a § 1 mom., 41 d § 1 mom., 41 g § 2 mom., 41 h § 1 mom., 41 j § 3 mom., 7 kap., 51 § 1 mom., 61 § 1 mom., 91 §, 92 § 2 mom., 93 § 4 och 5 punkten och 95 §, av dessa lagrum 41 a § 1 mom., 41 d § 1 mom., 41 g § 2 mom., 41 h § 1 mom. och 41 j § 3 mom. sådana de lyder i lag av den 10 december 1993 (1126/93), 7 kap. jämte senare ändringar, 51 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1611/93), 92 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 21 april 1995 (602/95), samt

fogas till lagen ett nytt 2 a kap., till 41 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 10 december 1993, ett nytt 6 mom., till 41 d §, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 3—5 mom., till lagen ny 8 a kap. och till 93 § en ny 6 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a kap.

Sammanslutning av andelsbanker

7 a §

Andelsbankerna och i 41 a och 41 b §§ avsedda banker i bolagsforma samt den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna utgör, förutsatt att de är medlemmar (medlemskreditinstitut) i ett andelslag (centralinstitutet) som är behörigt att styra dem tillsammans med centralinstitutet, de sammanslutningar som hör till centralinstitutets konsolideringsgrupp och de sammanslutningar som hör till medlemskreditinstitutens i 5 § kreditinstitutslagen avsedda konsolideringsgrupper, den sammanslutning av andelsbanker som avses i denna lag, om

1) centralinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras skulder och förbindelser enligt 84 a och 84 b §§,

2) soliditeten, likviditeten och kundriskerna i centralinstitutet och i samtliga medlemskreditinstitut samt i de sammanslutningar som ingår i konsolideringsgrupperna övervakas konsoliderat, och

3) den affärsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning är ett i kreditinstitutslagen avsett dotterföretag till centralinstitutet.

Till centralinstitutets konsolideringsgrupp

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

räknas centralinstitutet, dess holdingsammanslutningar samt kreditinstitut och finansiella institut och tjänsteföretag som är dotterbolag till centralinstitut eller dess holdingsammanslutning. Till konsolideringsgruppen räknas dessutom ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut eller ett tjänsteföretag som har gemensam förvaltning med centralinstitutet eller dess holdingsammanslutning eller med dotterföretag till dem eller gemensam ledning med centralinstitutet, dess holdingsammanslutning eller deras dotterföretag.

Ordföranden för centralinstitutets direktion är ordförande för direktionen i den affärsbank som avses i 1 mom. 3 punkten. Medlemmarna av centralinstitutets förvaltningsråd utgör en majoritet av medlemmarna i affärsbankens förvaltningsråd. Centralinstitutet är ett sådant finansiellt institut som avses i 3 § kreditinstitutslagen.

Centralinstitutet är skyldigt att ge medlemskreditinstitutet anvisningar för deras verksamhet i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt skyldigt att utöva tillsyn över deras verksamhet.

7 b §

Den konsoliderade likviditeten för centralinstitutet och för de kreditinstitut som hör till detta skall vara tryggad i enlighet med 7 kap. kreditinstitutslagen. Likviditeten skall tryggas genom en kassareserv som är minst 10 procent av institutens samtliga skulder med undantag för de skulder som medlemskreditinstitutet har fått av medel som finska staten har givit för ett visst syfte samt skulder hos Finlands Bank.

I centralinstitutets och medlemskreditinstitutets konsoliderad kassareserv ingår av de poster som avses i 67 § 2 mom. kreditinstitutslagen,

1) centralinstitutets och medlemskreditinstitutets kassa,

2) de av medlemskreditinstitutets fordringar hos Finlands Bank och med den motsvarande centralbanker som förfaller inom en månad,

3) de av medlemskreditinstitutets fordringar hos inhemska kreditinstitut utanför sammanslutningen samt hos med dem jämförbara utländska kreditinstitut som förfaller inom en månad, till nettobelopp, samt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4) lätt marknadsförda fordringsbevis enligt föreskrifter av Finansinspektionen.

Medlemskreditinstituten skall ha en kassareserv i enlighet med 67 § kreditinstitutslagen. I kassareserven för ett medlemskreditinstitut kan ingå de fordringar i 2 mom. i sistnämnda paragraf angiven hos den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna vilka förfaller inom en månad, till bruttobelopp.

7 c §

Centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut eller en sammanslutning som ingår i deras konsolideringsgrupper får inte i sin verksamhet ta så stora risker att centralinstitutets eller medlemskreditinstitutens soliditet eller den konsoliderade soliditeten för hela sammanslutningen äventyras väsentligt. Centralinstitutet skall ha riskkontrollsystem som är tillräckliga för hela sammanslutningen. Ett medlemskreditinstitut och en sammanslutning som ingår i samma konsolideringsgrupp skall ha riskkontrollsystem som är tillräckliga med hänsyn till verksamheten.

7 d §

Ett medlemskreditinstitut skall i enlighet med 69 och 71 §§ kreditinstitutslagen anmäla stora kundrisker minst fyra gånger om året till Finansinspektionen och till centralinstitutet, som skall anmäla de stora kundriskerna för hela sammanslutningen till Finansinspektionen.

7 e §

När en kundrisk beräknas skall sammanslutningen likställas med ett kreditinstitut. Den kundrisk som kalkylerats för de egna medel som beräknats för sammanslutningen får inte stiga till ett sådant belopp att den kundrisk som först nämns i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen överstiger 20 procent, eller att den kundrisk som nämns såsom följande överstiger 15 procent eller summan av de stora kundrisker som avses i 2 mom. överstiger 500 procent.

De begränsningar av kundriskerna som avses i 70 och 106 §§ kreditinstitutslagen gäller medlemskreditinstitutens och dess konsolideringsgruppens kundrisker.

Centralinstitutet kan ge ett medlemskredit-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

institut och dess konsolideringsgrupp tillstånd att avvika från en begränsning som gäller en enskild kundrisk. Den kundrisk som först nämns i 70 § 1 mom. kreditinstitutslagen får dock inte överstiga 50 procent den kundrisk som nämns såsom följande får inte överstiga 40 procent och det sammanlagda beloppet av de stora kundrisker som avses i 2 mom. inte 1 200 procent. Centralinstitutet kan ge enskilda kreditinstitut tillstånd som gäller kundrisker som i mark motsvarar högst 250 000 ecu inom gränserna för maximibeloppen enligt detta moment.

Centralinstitutet får inte ge tillstånd som avses i 3 mom., om den ökning av förbindelserna som ett tillstånd möjliggör skulle leda till att medlemskreditinstitutets soliditet sjunker under den miniminivå som avses i 9 kap. kreditinstitutslagen.

Centralinstitutet skall årligen bestämma en maximigräns i mark för de förbindelser som en kundhelhet som avses i 69 § 2 mom. kreditinstitutslagen har ingått. För de förbindelser som överskrider detta belopp skall tillstånd sökas hos centralinstitutet. Den affärsbank som är centralpenninginrättning för andelsbankerna och en sammanslutning som ingår i dess konsolideringsgrupp behöver dock inte ansöka om ett sådant tillstånd som här avses.

7 f §

När minimibeloppet av egna medel beräknas enligt 9 kap. kreditinstitutslagen skall sammanslutningen likställas med ett kreditinstitut i enlighet med de föreskrifter som Finansinspektionen meddelar.

Den soliditet som beräknas för sammanslutningen skall överensstämma med 9 kap. kreditinstitutslagen. När soliditeten beräknas skall från sammanslutningens egna medel avdras kapitalbevis som emitterats av ett medlemskreditinstitut eller av en sammanslutning i konsolideringsgruppen och som har tecknats av Andelsbankernas säkerhetsfond samt andra poster som till sina villkor motsvarar eget kapital. När soliditeten beräknas skall de medel som ingår i det egna kapitalet i Andelsbankernas säkerhetsfond behandlas på det sätt som Finansinspektionen bestämmer.

Om de egna medel som beräknats för sammanslutningen understiger miniminivån en-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ligt 9 kap. kreditinstitutslagen skall centralinstitutet utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om detta. Centralinstitutet och medlemskreditinstitutet skall dessutom utan dröjsmål vidta åtgärder för att höja beloppet av egna medel till stadgad nivå. Finansinspektionen skall sätta ut en tid inom vilken kravet skall uppfyllas.

Vad som i 9 kap. kreditinstitutslagen stadgas om minimibeloppet av egna medel tillämpas inte på ett medlemskreditinstitut eller dess konsolideringsgrupp. Om ett medlemskreditinstituts eller dessa konsolideringsgrupps egna medel sjunker under minimibeloppet enligt 9 kap. kreditinstitutslagen, skall kreditinstitutet dock utan dröjsmål vidta åtgärder för att stärka sin soliditet. Centralinstitutet skall sätta ut en tid för dessa åtgärder i enlighet med de grunder som Finansinspektionen bestämmer.

7 g §

Om beloppet av de egna medlen i ett medlemskreditinstitut sjunker under det belopp som stadgas i 104 § 1 mom. kreditinstitutslagen eller det i 3 mom. stadgade sammanlagda beloppet av de egna medlen, skall för medlemskreditinstitutet sättas ut en tid inom vilken de egna medlen skall uppnå minimibeloppet enligt nämnda stadganden. Denna tid skall sättas ut av centralinstitutet när beloppet av ett medlemskreditinstituts egna medel är minst 10 procent. När beloppet av egna medel är lägre skall tiden sättas ut av Finansinspektionen. Om beloppet av medlemskreditinstitutets egna medel inte inom den utsatta tiden uppnår stadgad nivå, kan Finansinspektionen för ministeriet föreslå att kreditinstitutets koncession skall återkallas.

7 h §

Centralinstitutet har med avvikelse från vad som stadgas i 6 § 1 punkten lagen om konkurrensbegränsningar (480/92) rätt att ge medlemskreditinstitutet rekommendationer om de pris eller ersättningar som skall uppbäras eller betalas i kreditinstitutsverksamhet.

7 i §

Utöver vad som stadgas i 5 § lagen om andelslag skall i centralinstitutets stadgar bestämmas

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper utgör den sammanslutning av andelsbanker som avses i 7 a §,

2) att centralinstitutet och medlemskreditinstitutet svarar för varandras skulder och förbindelser enligt 84 a och 84 b §§, samt

3) att centralinstitutet är skyldigt att på basis av 7 a § ge medlemskreditinstitutet anvisningar för verksamheten i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt skyldigt att utöva tillsyn över verksamheten.

Utöver vad som stadgas i någon annan lag skall i ett medlemskreditinstituts stadgar eller bolagsordning bestämmas

1) att kreditinstitutet, centralinstitutet och de övriga kreditinstitut som hör till centralinstitutet samt de sammanslutningar som hör till deras konsolideringsgrupper utgör den sammanslutning som avses i 7 a §,

2) att medlemskreditinstitutet i enlighet med 84 a och 84 b §§ svarar för de skulder och förbindelser som centralinstitutet samt de övriga medlemskreditinstitut som hör till detta har, samt

3) att centralinstitutet med stöd av 7 a § är behörigt att ge medlemskreditinstitutet anvisningar för verksamheten i syfte att trygga likviditeten, soliditeten och riskkontrollen samt behörigt att utöva tillsyn över verksamheten.

För de punkter i centralinstitutets och medlemskreditinstitutets stadgar eller bolagsordningar som avses ovan i 1 och 2 mom. samt för ändring av dem skall fastställelse sökas hos ministeriet. Ministeriet skall begära ett utlåtande i ärendet av Finansinspektionen.

7 j §

Centralinstitutet får inte inleda sin verksamhet innan ministeriet har fastställt dess stadgar och till Finansinspektionen gett in

1) en kopia av ministeriets beslut som gäller fastställandet av centralinstitutets stadgar,

2) ett fullständigt handelsregisterutdrag angående centralinstitutet, som skall innehålla stadgarna,

3) uppgift om namnen på medlemmarna och suppleanterna i förvaltningsrådet och styrelsen och på verställande direktören och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vice verställande direktören samt revisorerna och revisorssuppleanterna samt andra behövliga uppgifter, samt

4) av förvaltningsrådet fastställda allmänna anvisningar för centralinstitutets verksamhet och de kontrollanter som förvaltningsrådet utsett.

Om det inträffar någon förändring i de uppgifter som nämns i 1 mom., skall Finansinspektionen omedelbart underrättas.

7 k §

Andelsbankerna och de banker i aktieföretagsform som avses i 41 a och 41 b §§ samt den affärsbank som verkar som andelsbankernas centralpenninginrättning kan ansluta sig som medlemmar till centralinstitutet genom ett beslut om att de bestämmelser som avses i 7 i § skall tas in i kreditinstitutets stadgar eller bolagsordning. Beslutet är giltigt endast om det har omfattats av minst två tredjedelar av röstetalet för dem som deltagit i omröstningen vid andelsstämma eller om det vid bolagsstämma har biträtts av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

7 l §

Ett medlemskreditinstitut har rätt att utträda ur centralinstitutet genom ett beslut om ändring av stadgarna eller av de bestämmelser i bolagsordningen som avses i 7 i § samt genom ett skriftligt meddelande om detta till direktionen för centralinstitutet, ifall den soliditet som beräknats för sammanslutningen uppfyller kraven i 7 f § även efter utträdet. Beslutet är giltigt endast om det omfattats av den röstmajoritet och biträtts av den aktiemajoritet som avses i 7 k §. Soliditeten skall konstateras genom en uträkning som centralinstitutets revisorer bekräftar.

Ett medlemskreditinstitut kan uteslutas ur centralinstitutet i enlighet med 21 § lagen om andelslag.

Ett medlemskreditinstitut som utträtt eller uteslutits svarar dock för de skulder och förbindelser som ett annat medlemskreditinstitut i sammanslutningen eller som centralinstitutet har, om medlemskreditinstitutet eller centralinstitutet försätts i likvidation inom fem år från den bokslutsdag som närmast följer på utträdet eller uteslutningen. Ett medlemskreditinstitut som utträtt eller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

uteslutits är också skyldigt att betala de extra avgifter som centralinstitutet med stöd av 84 a § har rätt att uppbära av ett medlemskreditinstitut för den ovan nämnda tiden.

7 m §

Ministeriet kan ge centralinstitutet tillstånd att i sin firma använda benämningen "bank" eller en hänvisning till depositionsbanksverksamhet.

7 n §

Vid upprättande av centralinstitutets bokslut och koncernbokslut samt vid revision skall stadgandena i kreditinstitutslagen iakttagas.

Av boksluten för centralinstitutet och medlemskreditinstitutet samt för deras konsolideringsgrupper skall ett konsoliderat bokslut uppgöras i enlighet med de föreskrifter som finansinspektionen meddelat. Det konsoliderade bokslutet omfattar även de sammanslutningar i vilka de ovan nämnda sammanslutningar innehar sammanlagt mer än hälften av rösterna.

Centralinstitutets revisorer skall med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i kreditinstitutslagen revidera det konsoliderade bokslutet, som skall föreläggas och delges centralinstitutets ordinarie andelsstämma.

6 a kap.

Bildande av ett aktiebolagsom fortsätter andelsbanks verksamhet samt ombildning av en andelsbank till ett aktiebolag

41 a §

En andelsbank kan i den ordning som stadgas i detta kapitel bilda ett aktiebolag vars ändamål är att fortsätta den överförda verksamheten och vars alla aktier tecknas av det andelslag som överför verksamheten samt överföra sin verksamhet till aktiebolaget. ett aktiebolag som avses i detta moment är en kooperativ bank i aktiebolagsform.

41 a §

En andelsbank kan i den ordning som stadgas i detta kapitel bilda ett aktiebolag vars ändamål är att fortsätta den överförda verksamheten och vars alla aktier tecknas av det andelslag som överför verksamheten samt överföra sin verksamhet till aktiebolaget. *En andelsbank som erhållit direkt stöd från andelsbankernas säkerhetsfond kan på initiativ av Andelsbankernas säkerhetsfond överföra sin verksamhet till en eller flera banker i aktiebolagsform som grundas av det centralinstitut som avses i 7 a §, av den af-färsbank som är andelsbankernas centralpenninginrättning eller av andelsbankerna eller*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

av någon av dem. Andelsbankernas säkerhetsfond kan ta initiativ till detta, om de egna medlen i den andelsbank som erhåller stöd inte utan extra stöd räcker till för att täcka de förluster som uppkommit i banken. Ett aktiebolag som avses i detta moment är en kooperativ bank i aktiebolagsform.

Om en andelsbank som avses i 1 mom. är medlem av det centralinstitut som avses i 7 a §, skall de banker i aktiebolagsform som avses i denna paragraf också ansluta sig som medlemmar av centralinstitutet.

41 d §

Beslut om bildande av ett i 41 a § 1 mom. avsett aktiebolag och överförande av andelsbankens verksamhet på aktiebolaget skall fattas vid andelsstämma i den ordning som stadgas i 63 § lagen om andelslag. Beslutet är inte giltigt om inte alla som deltagit i omröstningen har omfattat beslutet vid senaste andelsstämma.

41 d §

Beslut om att bilda ett aktiebolag som avses i 41 a § 1 mom. första meningen och om att överföra andelsbankens verksamhet på aktiebolaget skall fattas vid en andelsstämma i den ordning som stadgas i 63 § lagen om andelslag. Beslutet är dock inte giltigt om inte alla som deltagit i omröstningen har omfattat beslutet vid senaste andelsstämma.

Beslut om att bilda ett eller flera aktiebolag som avses i 41 a § 1 mom. andra meningen och om att överföra andelsbankens verksamhet på aktiebolaget eller aktiebolagen skall fattas vid en andelsstämma med en majoritet av de närvarande medlemmarnas röster.

Den andelsstämma som avses i 3 mom. och som beslutar om att verksamheten överförs skall fatta beslut om ärenden som nämns i 2 mom. 4—6 punkten.

Den konstituerande stämman för de kooperativa banker i aktiebolagsform som avses i 3 mom. skall

1) godkänna bolagsordningarna för de banker som fortsätter verksamheten,

2) besluta om aktiekapitalet och dess storlek,

3) om affärsverksamheten delas mellan två kooperativa banker i aktiebolagsform, besluta om att verksamheten skall delas, samt

4) utse medlemmarna av bankernas förvaltningsråd samt revisorererna och revisorssuppleanterna.

Gällande lydelse

41 g §

Det beslut som fattats av andelsstämman om bildande av en i 41 a § 1 mom. avsedd bank och ombildande till en i 41 b § avsedd bank träder i kraft när finansministeriets tillstånd och den av ministeriet fastställda bolagsordningen och ändringarna i andelslagets stadgar har införts i handelsregistret.

41 h §

När en i 41 a § 1 mom. avsedd bank bildas samt när en andelsbank ombildas till en i 41 b § avsedd bank överförs andelsbankens tillgångar, skulder och reserveringar samt andra rättigheter och skyldigheter på den bank som fortsätter verksamheten.

41 j §

Närmare föreskrifter om den i 1 mom. nämnda övergången meddelas av finansministeriet. Innan föreskrifterna meddelas skall finansministeriet begära utlåtande av finansinspektionen, *statens säkerhetsfond*, andelsbankernas säkerhetsfond samt affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Affärsbankens verksamhet står under övergångstiden under andelsbankernas säkerhetsfonds tillsyn.

7 kap.

Andelsbanksinspektionen

42 §

För tillsyn över andelsbankernas och deras dotterbolags verksamhet tillsätter andelsbankernas centralorganisation en andelsbanksinspektionen.

Bankinspektionen leder och övervakar andelsbanksinspektionens verksamhet.

Andelsbanksinspektionen skall till bankinspektionen lämna alla de uppgifter och utredningar som bankinspektionen kräver och som är nödvändiga för tillsyn över andels-

Föreslagen lydelse

41 g §

Beslut av andelsstämman om att bilda en eller flera banker som avses i 41 a § 1 mom. och ombildning till en bank som avses i 41 b § samt beslut av centralinstitutet och medlemskreditinstitutet om att bilda en bank som avses i 41 a § 1 mom. träder i kraft när ministeriets i 41 f § 1 mom. avsedda tillstånd och det av ministeriet fastställda bolagsordningarna och ändringarna i andelslagets stadgar har införts i handelsregistret.

41 h §

När en eller flera banker som avses i 41 a § 1 mom. bildas samt när en andelsbank ombildas till en bank som avses i 41 b § överförs andelsbankens tillgångar, skulder och reserveringar samt andra rättigheter och skyldigheter på den bank eller de banker som fortsätter verksamheten.

41 j §

Närmare föreskrifter om den övergång som nämns i 1 mom. meddelas av ministeriet. Innan föreskrifterna meddelas skall ministeriet begära utlåtande av Finansinspektionen, Andelsbankernas säkerhetsfond samt Affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Tillsynen över den verksamhet som bedrivs av den affärsbank som ingår i sammanslutningen av andelsbanker utövas under en övergångstid av sammanslutningens centralinstitut.

7 kap.

Tillsynen över sammanslutningen av andelsbanker

42 §

Tillsynen över sammanslutningen av andelsbanker handhas av finansinspektionen och av det centralinstitut som avses i 7 a §.

Gällande lydelse

bankernas verksamhet.

Vad i detta kapitel stadgas om tillsyn över andelsbankernas och deras dotterbolags verksamhet skall på motsvarande sätt tillämpas på sådana banker och andelslag som avses i 41 a § 1 mom. samt på sådana banker som avses i 41 b §.

Andelsbanken skall lämna andelsbanksinspektionen samma uppgifter som den skall lämna finansinspektionen enligt 17 § kreditinstitutslagen.

43 §

Andelsbanksinspektionen består av en inspektionsdirektör för andelsbankerna och så många andelsbanksinspektörer som skötseln av andelsbanksinspektionens uppgifter kräver.

Inspektionsdirektören, inspektörerna och andelsbanksinspektionens övriga personal anställs av andelsbankernas centralorganisation. Beslutet om val av inspektionsdirektör och inspektör skall underställas bankspektionen.

Föreslagen lydelse

43 §

Centralinstitutet skall utöva tillsyn över att dess medlemskreditinstitut och deras konsolideringsgrupper för dessa verkar i enlighet med för finansieringsmarknaden gällande lagar och förordningar samt av myndigheterna meddelade anvisningar och bestämmelser och av centralinstitutet meddelade anvisningar samt i enlighet med stadgar och bolagsordningar. Om centralinstitutet vid tillsynen observerar att den verksamhet som övervakas inte överensstämmer med de ovannämnda stadgandena skall centralinstitutet utan dröjsmål underrätta finansinspektionen om saken.

Ett medlemskreditinstitut och ett företag som hör till dess konsolideringsgrupp är skyldigt att lämna centralinstitutet alla de uppgifter och utredningar som är nödvändiga med tanke på centralinstitutets uppgifter enligt denna lag. Centralinstitutet kan sätta ut en tid inom vilken uppgifterna skall lämnas. Finansinspektionen får utan hinder av tystnadsplikten enligt 18 § lagen om finansinspektionen (503/93) lämna centralinstitutet uppgifter som avses i detta moment, om centralinstitutet inte i den utsatta tiden får uppgifter från medlemskreditinstitutet eller företag som hör till dess konsolideringsgrupp.

Centralinstitutet och medlemskreditinstitutionen samt företag som hör till deras konsolideringsgrupper är skyldiga att lämna finansinspektionen alla de uppgifter och utredningar som den kräver och som är nödvändiga för en konsoliderad tillsyn över sammanslutningen samt för en konsoliderad tillsyn över centralinstitutet och medlemskreditinstitutionen.

Gällande lydelse

44 §

Angående andelsbanksinspektionens och dess företrädares rättigheter och jäv gäller i tillämpliga delar vad lagen om bankspektionen (1273/90) stadgar om bankspektionen och dess företrädare.

45 §

Inspektionsdirektör skall underrätta bankinspektionen, och övriga tjänstemän andelsbanksinspektionen om kredit som de har upptagit i en andelsbank och om borgen som banken har ställt för dem.

Föreslagen lydelse

44 §

När centralinstitutet utövar den tillsyn som avses i 49 a och 49 b §§ gäller om behörigheten för centralinstitutet och dess företrädare i tillämpliga delar vad som i 10 och 11 §§ lagen om finansinspektionen stadgas om finansinspektionens och dess företrädares behörighet att sammankalla och närvara samt rätt att granska och få uppgifter.

45 §

Den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ i ett centralinstitut som avses i 7 a § eller i ett medlemskreditinstitut eller i deras konsolideringsgrupp eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om något som gäller de ekonomiska eller personliga förhållandena inom centralinstitutet eller medlemskreditinstituten eller deras konsolideringsgrupper, eller för kunder eller någon annan eller om en affärs- eller yrkeshemlighet är skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har stadgats samtycker till att den röjs. Uppgifter som skall hållas hemliga får inte heller lämnas till en andelsstämma, ett fullmäktigsammanträde eller en bolagsstämma i centralinstitutet eller medlemskreditinstituten eller i dotterbolag till dem och inte heller till en medlem eller en aktieägare som deltar i stämman.

De sammanslutningar som avses i 1 mom. är skyldiga att ge de uppgifter som avses i momentet till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredande av brott samt till andra myndigheter, ifall i lag särskilt har stadgats om lämnande av uppgifterna.

De sammanslutningar som avses ovan i 1 mom. har rätt att ge de uppgifter som avses i momentet till centralinstitutet, Andelsbankernas säkerhetsfond och Andelsbankernas ömsesidiga försäkringsbolag samt inom de ramar som centralinstitutet bestämmer till varandra.

De kreditinstitut som avses ovan har utan hinder av 1 mom. rätt att utöva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör samman med affärsverksamhet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §

Andelsbanksinspektionen skall utan dröjsmål underställa bankinspektionen sitt beslut, om den andelsbank som ärendet gäller så kräver.

46 §

Tillsynsavgift som avses i 20 § och vite som avses i 23 § lagen om finansinspektionen och som gäller sammanslutning av andelsbanker föreläggs centralinstitutet.

47 §

Inspektionsdirektören, andelsbanksinspektörerna och andra tjänstemän vid andelsbanksinspektionen är skyldiga att hålla hemligt vad de i sin syssla fått veta om andelsbankens, ett dotterbolages, en kunds eller någon annans ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet.

(upphävs)

47 §

Uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas endast till åklagar- och polismyndigheten för utredande av ett brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana. Uppgifter om en andelsbanks eller ett dotterbolags affärsangelägenheter och ekonomiska ställning får dessutom lämnas till andelsbankernas säkerhetsfond, andelsbankernas ömsesidiga försäkringsbolag och andelsbankernas centralorganisation eller centralpenninginrättning.

Om en och samma gäldenär har betydande skulder eller ansvarsförbindelser i olika andelsbanker eller i deras dotterbolag eller om det annars finns skäl att mistänka att en kunds verksamhet orsakar andelsbankerna eller deras dotterbolag skada, får andelsbanksinspektionen underrätta bankerna om detta.

48 §

För täckande av andelsbanksinspektionens kostnader skall varje andelsbank årligen betala en avgift som andelsbankernas centralorganisation bestämmer på de grunder som bankinspektionen fastställer för den. Tillämpningen av avgiftsgrunderna skall underrättas bankinspektionen det.

(upphävs)

48 §

49 §

Närmare stadganden om andelsbanksinspektionen utfärdas vid behov genom förordning.

(upphävs)

49 §

51 §

Konstaterar revisorerna, andelsbanksinspektionen eller finansinspektionen att minst hälften av det bundna egna kapitalet har gått

51 §

Konstaterar revisorerna, centralinstitutet när andelsbanken hör till det centralinstitutet som ingår i sammanslutningen av andelsban-

Gällande lydelse

förlorat, och motsvarar inte bankens egna medel till det belopp som stadgas i 78 § kreditinstitutslagen, och kan bankens fortsatta verksamhet inte tryggas med understöd eller understödslån ur andelsbankernas säkerhetsfond eller på något annat av finansinspektionen godkänt sätt, eller att banken inte kan fullgöra sina förbindelser, skall bankens direktion utan dröjsmål underrätta finansministeriet och andelsbankernas säkerhetsfond om detta.

61 §

Har andelsstämman beslutat att andelsbanken skall träda i likvidation, skall den utse minst två likvidatorer för att verkställa likvidationen. Av likvidatorerna skall minst en företräda bankens borgenärer. Meddelande om val av likvidatorer skall utom dröjsmål lämnas till bankinspektionen, som *på framställning av andelsbanksinspektionen* utser ytterligare en likvidator.

Föreslagen lydelse

ker, eller Finansinspektionen att minst hälften av andelsbankens bundna egna kapital har gått förlorat och att banken inte har egna medel till det belopp som stadgas i 78 § kreditinstitutslagen och att bankens fortsatta verksamhet inte kan tryggas med understöd eller understödslån ur Andelsbankernas säkerhetsfond eller på något annat av Finansinspektionen godkänt sätt eller att banken inte kan fullgöra sina förbindelser, skall bankens direktion utan dröjsmål underrätta ministeriet och Andelsbankernas säkerhetsfond om detta.

61 §

När andelsstämman beslutat att andelsbanken skall träda i likvidation skall den utse minst två likvidatorer för att verkställa likvidationen av banken. Av likvidatorerna skall minst en företräda bankens borgenärer. Meddelande om val av likvidatorer skall utan dröjsmål lämnas till Finansinspektionen som utser ytterligare en likvidator. *För ett medlemskreditinstitut som hör till andelsbankernas centralinstitut utser Finansinspektionen en likvidator på framställning av centralinstitutet.*

8 a kap.

Likvidation av medlemskreditinstitut som ingår i sammanslutningen av andelsbanker och upplösande av sammanslutningen

84 a §

Om medlen i ett medlemskreditinstitut som avses i 2 a kap. på grund av förluster minskar på det sätt som nämns i 50 § i denna lag eller i 27 § affärsbankslagen och medlemskreditinstitutets verksamhet inte kan tryggas så som avses i 51 § i denna lag eller i 28 §, affärsbankslagen har sammanslutningens centralinstitut rätt att under räkenskapsperioden uppbära extra avgifter av de medlemskreditinstitut som ingår i sammanslutningen på de grunder som nämns i centralinstitutets stadgar, högst till fem tusendelar av de sammanräknade omslutningarna för de balanser som senast fastställts för medlemskreditinstitutet, för att användas till de stödåtgärder som behövs för att förhindra

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

en likvidation av medlemskreditinstitutet.

84 b §

Centralinstitutet och medlemskreditinstitutet är solidariskt ansvariga för de skulder hos centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut i likvidation som inte kan betalas med dess medel. Det ansvar som avses ovan fördelas mellan centralinstitutet och medlemskreditinstitutet i förhållande till omslutningen för de balanser som senast fastställts.

Konstateras det vid likvidation av centralinstitutet eller ett medlemskreditinstitut att skulderna är större än tillgångarna skall likvidatorerna utan dröjsmål innan en åtgärd enligt 76 § 2 mom. vidtas uppgöra en uträkning av det bristande beloppet och ett fördelningsschema för hur bristen skall täckas med avgifter som skall uppbäras hos centralinstitutet och medlemskreditinstitutet. Likvidatorerna skall framlägga denna utredning för Finansinspektionen som fastställer fördelningsschemat efter att ha inbegärt ett utlåtande i ärendet av centralinstitutet. Finansinspektionen skall sätta ut en tid för betalningarna. De betalningar som inte gjorts inom utsatt tid kan indrivnas i utsökningsväg på basis av det fastställda fördelningsschemat så som stadgas om verkställighet av laga kraft vunnit dom. Om betalningen inte kan drivas in, skall likvidatorerna fördela det bristande beloppet mellan centralinstitutet och de övriga medlemskreditinstitutet.

84 c §

Ett medlemskreditinstitut i likvidation kan fortsätta sin verksamhet endast med samtycke av centralinstitutet även om de förutsättningar för en fortsatt verksamhet som avses i andelsbankslagen föreligger.

84 d §

Om soliditeten för sammanslutningen nedgår under miniminivån enligt 9 kap. kreditinstitutslagen och inte återgår till denna inom den tid som Finansinspektionen sätter ut och minst hälften av sammanslutningens bundna egna kapital har förlorats eller centralinstitutet inte förmår svara för sina förbindelser skall sammanslutningen upplösas. Styrelsen för centralinstitutet eller, om centralinstitutet är i likvidation dess likvidatorer skall fördela den förlust som eventuellt upp-

Gällande lydelse

91 §
 Utan hinder av 97 och 98 §§ lagen om andelslag har finansinspektionen och *andelsbanksinspektionen* rätt att väcka skadeståndstalan för en andelsbank mot en person eller sammanslutning som avses i 85—87 §§, om det anses att deponenternas eller placeringsandelsägarnas intresse kräver det.

92 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 47 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

93 §

Den som

- 4) försummar att föra placeringsandelbok eller att hålla den tillgänglig, *eller*
 5) i strid med 12 § 3 mom. tar emot placeringsandelar som pant,

skall för *andelsbanksförseelse* dömas till böter, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

95 §

En andelsbank får endast inom de gränser som *andelsbanksinspektionen* bestämmer eller med dess särskilda tillstånd bevilja kredit eller borgen för vilken en direktionsmedlem, verkställande direktören, en revisor eller en tjänsteman svarar eller av vars beviljande en sådan person har väsentlig ekonomisk fördel. Stadgandet gäller inte lån som banken har beviljat av medel som staten har anvisat för ett visst ändamål.

Föreslagen lydelse

kommit mellan de kreditinstitut som ingår i sammanslutningen så att de svarar för denna enligt 84 b § 2 mom.

84 e §

När centralinstitutets verksamhet avbryts, när det är i likvidation eller upplöses skall i övrigt stadgandena i denna lag iakttas.

91 §

Utan hinder av 97 och 98 §§ lagen om andelslag har finansinspektionen och, *när en andelsbank hör till centralinstitutet inom sammanslutningen av andelsbanker, centralinstitutet* rätt att väcka skadeståndstalan för en andelsbank mot en person eller sammanslutning som avses i 85—87 §§, om det anses att deponenternas eller placeringsandelägarnas intresse kräver det.

92 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 45 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

93 §

Den som

- 4) försummar att föra placeringsandelbok eller att hålla den tillgänglig,
 5) i strid med 12 § 3 mom. tar emot placeringsandelar som pant, *eller*
 6) *försummar sin tii uppgifterna hörande upplysningsskyldighet 43 § 1 mom.,*

skall för *andelsbanksförseelse* dömas till böter, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

95 §

En andelsbank får endast inom de gränser som *Finansinspektionen eller, när andelsbanken hör till centralinstitutet inom sammanslutningen av andelsbanker, centralinstitutet* bestämmer, eller med särskilt tillstånd av detta bevilja kredit eller borgen för vilken en direktionsmedlem, verkställande direktören, en revisor eller en tjänsteman svarar eller av vars beviljande en sådan person har väsentlig ekonomisk fördel. Stadgandet gäller inte

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

lån som banken har beviljat av medel som staten har anvisat för ett visst ändamål.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Andelsbankslagens 7 kap. och 41 j, 51, 61, 91 och 95 §§ tillämpas dock fortfarande sådana de lydde vid denna lags ikraftträdande till dess det centralinstitut som avses i 7 a § har införts i handelsregistret.

Vad som stadgas i 50 och 51 §§ i denna lag och i 27 och 28 §§ lagen om affärsbanker skall inte tillämpas under en övergångstid som löper ut den 31 december 2005 på ett sådant medlemskreditinstitut som enbart handhar och realiserar riskbenägen egendom och förbindelser på det sätt som Finansinspektionen godkänner och för vars finansiering Andelsbankernas säkerhetsfond, centralinstitutet eller andra medlemskreditinstitut svarar, förutsatt att den soliditet som beräknats för sammanslutningen överensstämmer med 9 kap. kreditinstitutslagen.

2.

Lag**om ändring av kreditinstitutslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 9 § kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/93) som följer:

Gällande lydelse

9 §

Tillsyn

Den i lagen om finansinspektionen (503/93) avsedda finansinspektionen övervakar att denna lag och de föreskrifter som myndigheterna meddelat med stöd av dem följs. Sparbankerna övervakas dessutom av sparbanksinspektionen och andelsbankerna av andelsbanksinspektionen.

Föreslagen lydelsen

9 §

Tillsyn

Den i lagen om finansinspektionen (503/93) avsedda Finansinspektionen övervakar att denna lag och de föreskrifter som myndigheterna meddelat med stöd av dem följs. Sparbankerna övervakas dessutom av sparbanksinspektionen och de andelsbanker som ingår i sammanslutningen av andelsbanker av sammanslutningens centralinstitut.

---

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

*Denna lag träder i kraft den 199 .
Kreditinstitutslagens 9 § tillämpas dock
sådan den lydde vid denna lags ikraftträdande
till dess det centralinstitut som avses i 7
a § andelsbankslagen har registrerats.*

3.

Lag**om ändring av lagen om finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § 4 punkten lagen om finansinspektionen av den 11 juni 1993 (503/93) som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

4 §

*Arbetssätt**Arbetssätt*

Finansinspektionen sköter sina uppgifter
bland annat genom att

Finansinspektionen sköter sina uppgifter
bland annat genom att

4) leda och övervaka sparbanks- och andelsbanksinspektionens verksamhet,

4) leda och övervaka sparbanksinspektionens verksamhet,

*Denna lag träder i kraft den
199 .*

Stadgangen i 4 § 4 punkten lagen om finansinspektionen tillämpas dock sådan den lydde vid denna lags ikraftträdande till dess det centralinstitut som avses i 7 a § andelsbankslagen har registrerats.

4.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 § 2 mom. handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) sådant det lyder
i lag av den 10 december 1993 (1122/93) som följer:

Gällande lydelse

10 §

I en andelsbanks grundanmälan skall dessutom nämnas den dag då bankens stadgar fastställts och i stället för 1 mom. 10 punkten den bestämmelse i stadgarna som gäller tecknande av andelsbankens firma samt, om någon givits rätt att teckna firman ensam eller tillsammans med någon annan, hans personuppgifter.

Föreslagen lydelse

10 §

I en andelsbanks grundanmälan skall dessutom nämnas den dag då bankens stadgar fastställts och i stället för 1 mom. 10 punkten den bestämmelse i stadgarna som gäller tecknande av andelsbankens firma samt, om någon givits rätt att teckna firman ensam eller tillsammans med någon annan, hans personuppgifter. *Dessutom skall uppges att andelsbanken som medlem anslutit sig till det centralinstitut inom sammanslutningen av andelsbanker som avses i 7 a § andelsbankslagen eller att banken utträtt ur detta.*

-----
*Denna lag träder i kraft den
199 .*
